

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.В. ДОКУЧАЄВА**

ДЖЕРЕЛА АГРАРНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ

Харків - 2018

УДК 378.6:63(09)

Д 40

Друкується за рішенням ученої ради ХНАУ імені В. В. Докучаєва
(протокол №4 від 26.04.2018р.)

Укладачі: чл.-кор. НААН України, професор О. В. Ульянченко; професори університету А. І. Кравцов, О. М. Голікова; професори О. І. Гудоров, М. Д. Євтушенко; професори університету М.М. Ведмідь, О. В. Князь, Є. М. Огурцов, В.М. Петров, Р.М. Шелудько; доценти О.М. Брагін, С. І. Василішин, В.О. Велієва, М. М. Волошан, О.В. Горох, І. В. Забродіна, С.В. Крохін, Ю. М. Поташов, О.В. Романов, С.В. Станкевич, Ю. Л. Філімонов; старший викладач О.В. Власов, викладач О.М. Трегуб, директор Фундаментальної бібліотеки ХНАУ С.О. Довгалюк, магістр Я.Ю. Минко, співробітник О.М. Пархоменко, голова ОРСС С.М. Приходько.

Дизайн і верстка Я.Ю. Минко

Комп'ютерний набір: Я.Ю. Минко, І.І. Власенко, Л.М. Хлопенко

Д40 Джерела аграрної освіти і науки/ О.В. Ульянченко, А. І. Кравцов, О.М. Голікова та ін./ Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Харків, 2018. – 108 с.

Видання присвячено історичному минулому і сучасності Харківського національного аграрного університету імені В. В. Докучаєва. Висвітлено еволюцію факультетів, кафедр та інших структурних підрозділів. Значну увагу приділено науковій спадщині вчених і творчому доробку педагогів-докучаєвців, студентському життю й університетським традиціям.

ЗВЕРНЕННЯ **ректора ХНАУ, член-кореспондента НААН України,** **академіка Академії економічних наук України,** **доктора економічних наук, професора** **ОЛЕКСАНДРА ВІКТОРОВИЧА УЛЬЯНЧЕНКА**

Серед провідних вишів України чільне місце належить Харківському національному аграрному університету імені В.В. Докучаєва (далі – ХНАУ), який засновано 5 жовтня 1816 р. як Інститут землеробського господарства, практичної ветеринарії та школи рукоділля в Маримонті, неподалік від Варшави. ХНАУ є найстарішим в Україні та четвертим у Європі вищим сільськогосподарським навчальним закладом.

Історія нашого університету – це невичерпне животворче джерело аграрної освіти і науки сучасних України, Польщі та Росії. За понад 200 років існування у виші підготовлено більше 100 тис. фахівців – аграрників, лісівників, землевпорядників.

Будучи прямим правонаступником Інституту землеробства в Маримонті, ХНАУ пройшов кілька етапів розвитку. Перший етап (1816–1861 рр.) – маримонтський, що поділяється на два самостійні періоди: 1816–1840 рр. – час існування навчального закладу як Інституту землеробського господарства в Маримонті; 1840–1861 рр. – діяльність Інституту сільського господарства та лісівництва в Маримонті. Другий етап (1862–1914 рр.) – ново-олександрійський. Світове наукове визнання отримав Ново-Олександрійський інститут сільського господарства і лісівництва, який функціонував у 1869–1914 рр.

На початку Першої світової війни інститут було евакуйовано до Харкова, що стало початком нового етапу в історії вишу. Постанова Раднаркому УСРР від 26 березня 1921 р. визначила нову назву навчального закладу – Харківський інститут сіль-

ського господарства і лісівництва. З 2002 р. – Харківський національний аграрний університет імені В.В. Докучаєва.

Для розширення джерелознавчої бази з вивчення історії навчального закладу часів його перебування на території Королівства Польського, а також із метою відновлення та розширення наукових контактів між ХНАУ і аграрними науковими центрами, створеними в Польщі після відродження її державної незалежності в 1918 р. на основі структурних підрозділів, що залишилися після евакуації Ново-Олександрійського інституту до Харкова, науковці ХНАУ поновлюють партнерські відносини з Національним науково-дослідним інститутом рослинництва і ґрунтознавства в Пулавах (Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy) — головним центром наукових аграрних досліджень сучасної Польщі, Головною школою сільського господарства у Варшаві (Szkoły Główniej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie), Університетом Вармін та Мазур в Ольштині, а також із Генеральним консульством Республіки Польща в Харкові.

Сьогодні ХНАУ – це автономне навчально-науково-виробниче містечко загальною площею 106,3 га, розташоване в приміській зоні на схід від Харкова. Воно було побудоване в 1968–1991 рр. на землях навчально-дослідного господарства «Комуніст» (нині «Докучаєвське»). Будівництво нового комплексу агроуніверситету здійснювали в часи, коли ректором упродовж 1969–1993 рр. був його випускник, видатний організатор освіти і науки, завідувач кафедри селекції та насінництва професор Герман Федорович Наумов.

На території вишу є шість навчальних корпусів, сім гуртожитків на понад 3 тис. місць, Фундаментальна бібліотека, яка нараховує більше 600 тис. примірників наукової та навчальної літератури, актова зала на 830 місць, дендрологічний парк площею 40 га, дослідні поля – понад 70 га, Скрипаївське навчально-дослідне лісове господарство – понад 8,5 тис. га. Сьогодні в складі агроуніверситету шість факультетів, понад 30 кафедр, Інститут міжнародної освіти та підвищення кваліфікації, науково-дослідні та науково-навчальні лабораторії, комп'ютерні класи.

Нині аграрна освіта і наука перебувають на етапі оновлення та формування цілісної системи, яка має відповідати національним інтересам і світовим тенденціям розвитку, забезпечувати підготовку фахівців, здатних утілювати їх у життя. Тільки за таких умов можливі повноцінне співробітництво України з Європейським союзом та вихід на світові ринки товарів, фінансів і послуг. Саме тому вчені-аграрники ХНАУ спрямовують свої зусилля на дослідження найактуальніших проблем підвищення продуктивності аграрного виробництва, розвитку аграрної науки, її інтеграції з практикою в Україні та світовому просторі, формування творчої особистості для незалежної української держави.

СИМВОЛИ УНІВЕРСИТЕТУ

Прапор університету

Герб університету

Нагрудний знак випускника університету

2018

Гордість і слава Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва

ГОРДІСТЬ І СЛАВА ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені В.В. ДОКУЧАЄВА

ГЕРОЇ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ

БАКУЛІН Іван Іванович
завідувач кафедри математики ХСГІ,
доцент
ВАСИЛЕВСЬКИЙ Петро Лук'янович
випускник агрономічного факультету
ХСГІ
ГОТЛІБ Еммануїл Давидович
завідувач військової кафедри ХСГІ

ДВІЧІ ГЕРОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ ПРАЦІ

ЮР'ЄВ Василь Якович
селекціонер-рослинник, академік
АН УРСР, почесний академік
ВАСГНІЛ,
заслужений діяч науки УРСР, лауреат
Державної премії СРСР.

ГЕРОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ ПРАЦІ

АЛПАТЬЄВ Олександр Васильович
БОЙКО Петро Тимофійович
БОЖКО Іван Карпович
БОРИСЕНКО Микола Петрович
ВАНІН Дмитро Юхимович
КАЛАНТАЙ Іван Федорович
КУБРАК Іван Іванович
ЛОМАКО Ілля Павлович
ЛИСЕНКО Євген Петрович
МУРАТОВ Федір Спиридонович
НОСАЛЬСЬКИЙ Андріан Андрійович
ПАЛЛАДІН Олександр Володимирович
ПРОКОФ'ЄВ Віктор Георгійович
РУБЕЛЬ Петро Іванович
СОКОЛОВ Борис Павлович
СОРОКІН Абрам Борисович
СУПРУН Олександр Макарович
ХАДЖИНОВ Михайло Іванович
ЧЕРНЕНКО Іван Володимирович

Музей історії ХНАУ. Погруддя Героя Радянського Союзу І.І. Бакуліна

Гордість і слава Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва

ГЕРОЇ УКРАЇНИ

ГУЛИЙ Іван Михайлович
Генеральний директор приватно-орендного підприємства «Промінь» Красноградського району Харківської області
КРИВОРУЧКО Анатолій Тихонович
Генеральний директор агрофірми «Новий шлях» Борівського району Харківської області
РОВЧАК Андрій Якович
Генеральний директор сільськогосподарського виробничого комбінату «Восток» Ізюмського району Харківської області

ЛАУРЕАТИ ЛЕНІНСЬКОЇ ПРЕМІЇ

ПАЛЛАДІН Олександр Володимирович
академік ВАСГНІЛ
СОКОЛОВ Борис Павлович
академік ВАСГНІЛ
УСИКОВ Олександр Якович
академік НАН України
ХАДЖИНОВ Михайло Іванович
академік УААН
ЦІНГЕР Микола Васильович
Доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри рослинництва ХСГІ

ЛАУРЕАТИ ДЕРЖАВНОЇ ПРЕМІЇ СРСР

АЛПАТЬЄВ Олександр Васильович
ЛАЗАРЄВ Борис Георгійович
ОМЕЛЬЯНЕНКО Андрій Оксентійович
ПЕРЕСИПКІН Володимир Федорович
ПЕРШИН Павло Миколайович
ПРОХОДЖАЙ Іван Дем'янович
СОКОЛОВ Борис Павлович
ЮР'ЄВ Василь Якович

ЛАУРЕАТИ ДЕРЖАВНОЇ ПРЕМІЇ УКРАЇНИ

ВАСИЛЬЄВ Вадим Петрович
ЄЛЬНІКОВ Микола Іванович
КИРИЧЕНКО Віктор Васильович
ЛАЗАРЄВ Борис Георгійович
ЛИТВИНЕНКО Микола Антонович
ЛУКІНОВ Іван Іларіонович
ПЕРЕСИПКІН Володимир Федорович
ПЕТРЕНКОВА Віра Павлівна
УСИКОВ Олександр Якович
ФІЛПЕНКО Владислав Юхимович

АКАДЕМІКИ І ЧЛЕНИ КОРЕСПОНДЕНТИ УААН, НААН УКРАЇНИ ТА ІНШИХ АКАДЕМІЙ

АЛПАТЬЄВ Олександр Васильович
академік ВАСГНІЛ
БАЛЮК Святослав Антонович
академік НААН України
БОБРО Михайло Архипович
член-кореспондент НААН України
БУДЬОННИЙ Юрій Васильович
член-кореспондент УААН
ВАСИЛЬЄВ Вадим Петрович
академік НАН України
ВИСОЦЬКИЙ Георгій Миколайович
академік АН України, академік ВАСГНІЛ
ВІЛЕНСЬКИЙ Дмитро Гермогенович
член-кореспондент Академії сільськогосподарських наук Чехословаччини
ГЛІНКА Костянтин Дмитрович
академік АН СРСР
ГЛУЩЕНКО Іван Євдокимович
академік ВАСГНІЛ
ГОЛІК Віктор Степанович
академік НААН України
ГРАШКО Юрай
академік Словацької Академії Наук
ГРИНИК Ігор Володимирович
академік НААН України
ГУР'ЄВ Борис Петрович
академік ВАСГНІЛ
ДАНИЛЕНКО Йосип Абрамович
академік ВАСГНІЛ
ДОБРЯК Дмитро Семенович
член-кореспондент НААН України

Гордість і слава Харківського національного аграрного
університету імені В.В. Докучаєва

ЖУКОВ Анатолій Борисович

академік АН СРСР

КИРИЧЕНКО Віктор Васильович

член Президії Національної академії
аграрних наук України, академік НААН
України

КИСІЛЬ Володимир Іванович

академік НААН України

КЛЕЦЬКИЙ Лев Михайлович

член-кореспондент ВАСГНІЛ,
член президії УАСГН

КОВАРСЬКИЙ Анатолій Юхимович

академік АН МРСР

КУЛЕШОВ Микола Миколайович

академік АН УРСР

ЛАВРЕНКО ЄВГЕН Михайлович

академік ВАСГНІЛ

ЛАЗАРЕВ Борис Георгійович

академік АН УРСР

ЛИТВИНЕНКО Микола Антонович

академік НААН України

ЛУКІНОВ Іван Іларіонович

академік АН СРСР, АН України,
РАН, ВАСГНІЛ

МАЦКОВ Федір Пилипович

член-кореспондент АН УРСР

МЕЙСТЕР Георгій Карлович

академік ВАСГНІЛ

МИРОСЬ Віталій Васильович

академік АН ВО України

МІХОВИЧ Анатолій Гнатович

академік АН СРСР

НАУМОВ Герман Федорович

академік МАУВШ

НІКІТЕНКО Георгій Федорович

академік ВАСГНІЛ

НОСКО Борис Семенович

академік НААН України

ОМЕЛЬЯНЕНКО Андрій Оксентійович

академік ВАСГНІЛ

ОНИЩЕНКО Олексій Мусяйович

академік НАН України

ОСТРЯНИН Данило Хомич

член-кореспондент АН УРСР

П'ЯТНИЦЬКИЙ Сергій Сергійович

член-кореспондент ВАСГНІЛ

ПАЛЛАДІН Олександр Володимирович

академік УААН, Президент Академії
аграрних наук України

ПЕРЕСИПКІН Володимир Федорович

академік УААН, іноземний член РАСІН

ПЕРШИН Павло Миколайович

академік АН УРСР

ПЕТРЕНКОВА Віра Павлівна

член-кореспондент НААН України

ПИЩИМУКА Петро Семенович

член-кореспондент АН БРСР

ПОГРЕБНЯК Петро Степанович

академік АН УРСР

ПУЗІК Володимир Кузьмич

член-кореспондент НААН України

РЕЖЕСТВЕНСЬКИЙ Борис Миколайович

академік ВАСГНІЛ

РОЛЛ Яків Володимирович

член-кореспондент АН України

СОБОЛЕВ Сергій Степанович

академік ВАСГНІЛ

СОКОЛОВ Борис Павлович

академік ВАСГНІЛ і УААН

СОКОЛОВСЬКИЙ Олексій Никанорович

академік АН УРСР і ВАСГНІЛ

СТРАХОВ Тимофій Данилович

академік УААН, почесний

академік ВАСГНІЛ

СТРЕЛКОВ Іван Іванович

член-кореспондент АН УРСР

ТИХОНЕНКО Дмитро Григорович

академік Української екологічної АН,
академік МАНЕБ

УЛЬЯНЧЕНКО Олександр Вікторович

член-кореспондент НААН України

УСИКОВ Олександр Якович

академік НАН України

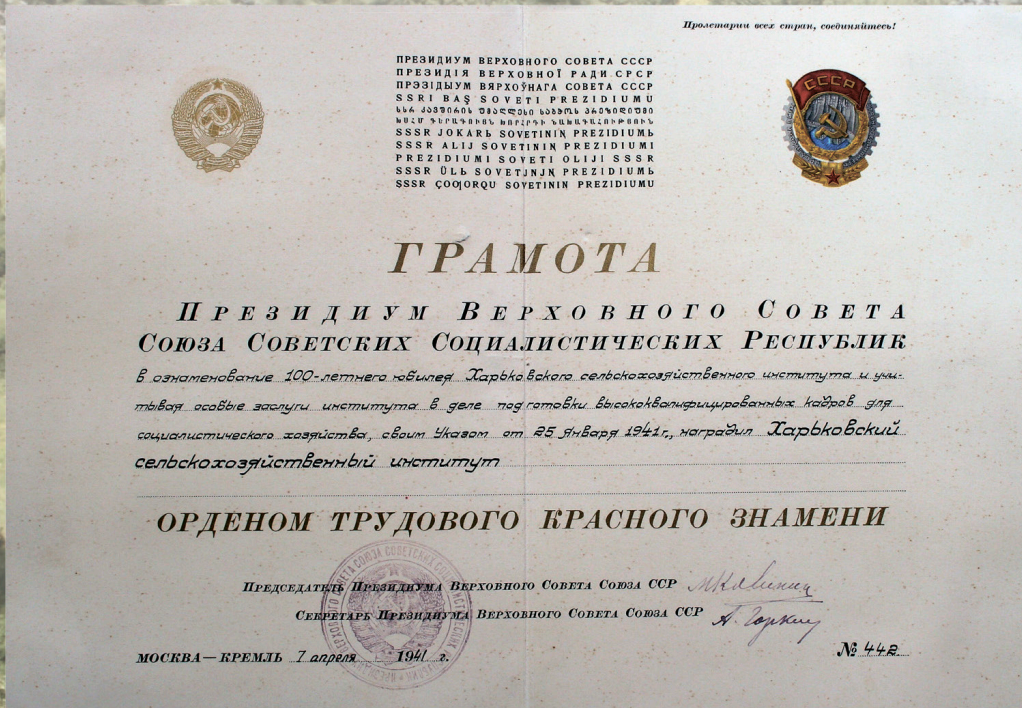
ХАДЖИНОВ Михайло Іванович

академік ВАСГНІЛ

ЮР'ЄВ Василь Якович

академік АН УРСР, академік ВАСГНІЛ

НАГОРОДИ І ВІДЗНАКИ

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ
УКРАЇНИ**
НАГОРОДЖУЄ
ПОЧЕСНОЮ ГРАМОТОЮ

*Трудовий колектив Харківського
державного аграрного університету
імені В. В. Докучаєва*
*За вагомий внесок у підготовку високо-
кваліфікованих фахівців для агропромислового
комплексу та впровадження сучасних дослідних
науки і передового досвіду в сільськогосподарське
виробництво*

Прем'єр - міністр
України
м. Київ
№ 3579

Цим засвідчується, що рішенням
Президії Академії
від 1 жовтня 2001 року

**Харківський державний
аграрний університет
ім. В. В. Докучаєва**

*за вагомий внесок у розвиток системи вищої освіти,
підготовку висококваліфікованих кадрів для
аграрного комплексу України та
з нагоди 185-річчя з дня заснування університету*

**НАГОРОДЖЕННЯ
«ОРДЕНОМ ПОШАНИ»**

Президент Академії *[Signature]*
 Секретар Президії *[Signature]*

Herein certifying that according to the decision
of the Presidium of Academy
of October 1, 2001

**Kharkiv State Agrarian
University named
after V.V. Dokuchaev**

*for the meaningful contribution into development of
higher education system, training of the highly
qualified personnel for the Ukrainian agrarian complex
and also on the occasion of the University's 185-th
foundation anniversary*

**IS AWARDED
THE ORDER OF HONOR**

President of Academy *[Signature]*
 Secretary of Presidium *[Signature]*

Указ Президента України
 Про надання Харківському державному
аграрному університету імені .В.В. Докучаєва
статусу національного

Враховуючи загальнодержавне і міжнародне визнання
результатів діяльності Харківського державного аграрного
університету імені В.В. Докучаєва та його вагомий внесок у
розвиток національної освіти і науки постановляю:
 Надати Харківському державному аграрному
університету імені В.В. Докучаєва статус національного і
надалі іменувати його - Харківський національний аграрний
університет імені .В.В. Докучаєва.

Президент України *[Signature]* Л.Кучма

м. Київ
 27 березня 2002 року
 № 303/2002

СЛУЖІННЯ АГРАРНИЙ ОСВІТІ ТА НАУЦІ

КЕРІВНИЦТВО УНІВЕРСИТЕТУ

Ректор
УЛЬЯНЧЕНКО Олександр
Вікторович
член-кореспондент НААН України,
академік Академії економічних наук
України, доктор економічних наук,
професор

Перший проректор
ШЕЛУДЬКО Руслан Миколайович
кандидат економічних наук,
доцент, професор ХНАУ

Проректор
з науково-педагогічної роботи
ПЕТРОВ Вадим Миколайович
кандидат економічних наук,
доцент, професор ХНАУ

Проректор
з науково-педагогічної
та виховної роботи,
ВАСИЛУШИН Станіслав Ігорович
кандидат економічних наук,
доцент

Проректор
з адміністративно-господарської
роботи
ЮШУК Дмитро Дмитрович
кандидат сільськогосподарських
наук, доцент

Керівник
Інституту міжнародної освіти
та підвищення кваліфікації
ВОЛОШАН Михайло Михайлович
кандидат філософських наук,
доцент

АГРОНОМІЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ

1816

АГРОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Декан агрономічного факультету
кандидат сільськогосподарських наук, доцент О.В. Романов

Агрономічний факультет був створений у 1816 р. одночасно із заснуванням інституту у передмісті Варшави – Маримонті. Факультет – провідний і один із найстаріших в агроуніверситеті, а також серед агрономічних факультетів інших аграрних ВНЗ України та зарубіжжя.

Серед його фундаторів були видатні діячі вітчизняної агрономічної науки й освіти, вчені-рослинники, селекціонери, організатори вищої школи: професор П. В. Будрін – піонер сидерального землеробства та системи сівозмін, автор класичних наукових робіт із рослинництва, ініціатор створення та всебічного розвитку науково-дослідної експериментальної бази; академік АН України М.М. Кулешов – фундатор вітчизняного агрономічного насіннезнавства і наукової школи рослинників-екологів; видатний учений-рослинник, професор Г.В. Пилипець – фундатор наукового напрямку органічного поєднання глибоких наукових досліджень із навчальним процесом, науки з виробництвом, один із піонерів розробки високоефективних технологій вирощування цукрових буряків; заслужений працівник сільського господарства України, професор В.С. Цибулько

– провідний учений у галузі рослинництва і біології розвитку рослин.

Значний внесок у розвиток і становлення факультету зробили відомі вчені-рослинники професори Т. В. Локоть, С.І. Воробйов, Л.Н. Делоне, О.П. Якименко, Г.Ф. Наумов, Л.О. Марченко, доцент О. Г. Литовченко; вчені-селекціонери професори М.А. Ільїнська-Центилович, К.Г. Тетерятченко; відомі вчені в галузі плодівництва, овочівництва і технології переробки продукції рослинництва професори М.К. Поляков, О.А. Ільїнський, Б.І. Беляк, Г.Г. Скробанський, доцент Г.М. Линник.

Чимало випускників факультету стали відомими вченими, визначними діячами науки і вищої школи. Серед них лауреати Ленінської премії: академіки Б.П. Соколов, М.І. Хаджинов; лауреати Державної премії: академіки О.Д. Алпатьєв, І.Є. Глущенко, М.І. Єльніков, А.О. Омеляненко, В.П. Пономарьов, І.Д. Прокожай, Б.П. Соколов, В.Я. Юр'єв; Герой Радянського Союзу П.Л. Василевський; двічі Герой Соціалістичної Праці В.Я. Юр'єв; Герої Соціалістичної Праці: О.В. Алпатьєв, П.Т. Бойко, М.П. Борисенко, І.І. Кубрак, І.П. Ломако, Є.П. Лисенко, Ф.С. Муратов, А.Б. Носальський, В.Г. Прокоф'єв, П.І. Рубель, Б.П. Соколов, А.Б. Сорокін, О.М. Супрун, М.І. Хаджинов; Герої України: І.М. Гулий, Є.П. Лисенко, В.П. Пономарьов; академіки і члени-кореспонденти: О.В. Алпатьєв, І.Є. Глущенко, В.С. Голік, Б.П. Гур'єв, А.Ю. Коварський, М.М. Кулешов, М.А. Литвиненко, Ф.П. Мацков, Г.К. Мейстер, Г.Ф. Нікітенко, А.О. Омеляненко, Б.П. Соколов, М.І. Хаджинов, М.А. Бобро, Ю. В. Будьонний, В.К. Пузік; заслужені діячі науки і техніки України: М.М. Кулешов, Ф. П. Мацков, А.О. Омеляненко, І. Г. Строна, В.Я. Юр'єв, В.В. Кири-

ченко; заслужені агрономи: М.Р. Асика, П.К. Бідило, О.І. Бубнікович, М.В. Гараць, Г.С. Ластович, І.І. Кубрак, Г.Д. Правденко, П.І. Рубель, А.В. Смик, А.Б. Сорокін, К.Ф. Улько, В.М. Рабінович, М.Ф. Федоряка, О.П. Шатов, В.М. Шарко, М.А. Шевченко, М.Г. Рубаненко; заслужені працівники сільського господарства: Н.П. Байбакова, О.В. Вішталъ, В.П. Леваднева, В.О. Кур'янов, В.І. Олянич, М.І. Півень, А.М. Середа, П.М. Сьомік, М.О. Сурков, В.Г. Ржевський, В.С. Цибулько, Ф.В. Паскал, В.В. Балабанов, С.В. Цветков, Н.М. Денисенко, С.І. Корнієнко, В.Н. Вовченко, П.А. Абраменко, С.В. Гаврик, М.А. Литвиненко, І.Ф. Пазій, А.С. Васенін.

Випускник факультету Д.С. Полянський – видатний державний діяч, працював заступником голови Ради Міністрів СРСР, міністром сільського господарства. Випускник факультету В.А. Слаута – видатний державний діяч, працював віцепрем'єром, міністром сільського господарства, депутат Верховної Ради України.

Випускник факультету М.С. Сядристий став всесвітньо відомим майстром мікрмініатюр. Його персональні виставки відбулися у 65 країнах світу.

У різні роки факультет очолювали професори Л.М. Делоне, В.І. Рижутін,

О.М. Можейко, Г.В. Коренев, В.С. Цибулько, доценти В.Д. Рождественський, В.Т. Бортовий, Д.І. Фурсов, Є.М. Огурцов, В.В. Леус. З 2012 року деканом факультету є доцент О.В. Романов.

До складу факультету входять десять кафедр: рослинництва, яку очолює доктор сільськогосподарських наук, професор А.О. Рожков; плодоовочівництва і зберігання – доктор сільськогосподарських наук, професор Г.І. Яровий; генетики, селекції та насінництва – доктор сільськогосподарських наук, професор Т.І. Гопцій; землеробства

Випускник факультету, всесвітньо відомий майстер мікрмініатюр М. С. Сядристий

ім. О.М. Можейка – доктор сільськогосподарських наук, професор М.В. Шевченко; ґрунтознавства – доктор сільськогосподарських наук, професор В.В. Дегтярьов; агрохімії – доктор сільськогосподарських наук, професор В.І. Філон; загальної хімії – кандидат хімічних наук, доцент Я.О. Свіщова; педагогіки, психології та права – кандидат педагогічних наук, доцент О.Ф. Євсюков;

Д. С. Полянський після закінчення ХСПІ, 1939 р.

Зліва направо: академік М. В. Зубець, народний депутат України В. А. Слаута, академік В. В. Кириченко, чл.-кор. НААНУ М. А. Бобро

2018

мовних дисциплін – кандидат філологічних наук, професор університету Л.В. Герман; технічного забезпечення агропромислового виробництва – доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник С.А. Михальченко.

Д. І. Фурсов,
декан факультету
у 1973–2003 рр.

Основною експериментальною базою науково-дослідної роботи агрономічних кафедр є навчально-науково-виробничий центр «Дослідне поле» ХНАУ. Його було створено в 1946 р. за ініціативи академіків О.Н. Соколовського і М.М. Кулешова.

Нині загальна площа дослідного поля становить 72 га. Воно має унікальні сівозміни, зокрема восьмипольну стаціонарну, з площею кожного поля 1,3 га, колекційні розсадники польових, плодоовочевих культур і винограду, овочесховище, зерносклад.

Факультет має необхідну, з перспективою розвитку, матеріально-технічну базу. Науково-дослідна робота на кафедрах факультету проводиться за тематикою,

Професор кафедри рослинництва, чл.-кор. НААНУ М.А. Бобро та керівник ННВЦ «Дослідне поле» Г. Г. Булат оцінюють стан посівів на дослідному полі

Декан факультету О. В. Романов зі студентами

яку координує і контролює наукова частина ХНАУ. Тематика кафедр планується з урахуванням традиційних напрямів за останні 20-25 років і відображає специфіку відомих наукових шкіл: академіків АН України В.Я. Юр'єва, М.М. Кулешова, професорів Г.В. Пилипця, В.С. Цибулька, О.А. Ільїнського, Б.Й. Біляка, Г.Ф. Наумова. На теперішній час продовжується підготовка висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів під керівництвом професорів В. В. Кириченка, М.А. Бобра, Г.І. Ярового, Т.І. Гопцій, А.О. Рожкова, М.В. Шевченка, В.В. Дегтярьова, В.І. Філона.

Традиції славетних учених і педагогів, закладені класиками аграрної науки й освіти, потребують усебічного вивчення і висвітлення. Зокрема варто зосередити увагу на творчості видатних представників агрономічної освіти і науки.

Юр'єв
Василь Якович
(1879–1962 рр.)

В.Я. Юр'єв — видатний селекціонер-рослинник, академік АН УРСР, почесний академік ВАСГНІЛ, доктор сільськогосподарських наук, професор, заслужений діяч науки УРСР. У 1905 р. закінчив Ново-Олександрійський інститут сільського господарства і лісівництва. У 1909 р. В. Я. Юр'єв працював науковцем на Харківській селекційній станції (із 1944 р. – директор), водночас із 1937 р. він – професор ХСІ. Із 1956 р. і до кінця життя – директор УНДІ рослинництва, селекції і генетики, який нині носить його ім'я. Із 1937 р. Василь Якович очолював кафедру селекції і насінництва Харківського сільськогосподарського інституту імені В.В. Докучаєва. Сформовано наукову школу селекціонерів-генетиків.

Академік В.Я. Юр'єв особисто і разом із співробітниками створив 21 сорт найважливіших зернових культур. Його перу належать понад 150 наукових і навчально-методичних праць, у тому числі підручник «Общая селекция и семеноводство полевых культур», який і став першим основним навчальним посібником для студентів-селекціонерів. Цей підручник у перекладі видано також у зарубіжних країнах.

М.І. Хаджинов — лауреат Ленінської премії, Герой Соціалістичної Праці, академік, ВАСГНІЛ, доктор сільськогосподарських наук заслужений працівник науки. У 1926 р. закінчив ХСПІ. У 1931 р. Михайло Іванович відкрив у кукурудзи цитоплазматичну чоловічу стерильність (безпліддя), що започаткувало принципово новий метод виведення

високопродуктивних гібридів. Розробляв теоретичні основи селекції та насінництва кукурудзи, вивів понад 20 високопродуктивних сортів і гібридів кукурудзи, 14 з яких – методом міжлінійної гібридизації.

У 1905 р. закінчив Ново-Олександрійський інститут сільського господарства і лісівництва. У 1909 р.

Високопродуктивних гібридів. Розробляв теоретичні основи селекції та насінництва кукурудзи, вивів понад 20 високопродуктивних сортів і гібридів кукурудзи, 14 з яких – методом міжлінійної гібридизації.

О п у б л і к у в а в понад 150 наукових робіт.

Учений розробив і запровадив у виробництво вузькосмугові посіви дрібнонасінних овочевих рослин. Постійно працював над удосконаленням сучасних технологій виробництва. Розроблені ним елементи технологій успішно освоювалися в господарствах Донецької та Харківської областей.

М.А. Бобро – відомий учений-рослинник, доктор сільсько-господарських наук, професор, член-кореспондент НААН. У 1965 р. закінчив з відзнакою Харківський СГІ імені В. В. Докучаєва.

У центрі його наукового пошуку – біологія і технологія вирощування цукрових буряків. В інституті Михайло Архипович пройшов шлях від наукового співробітника до професора, завідувача кафедри, член-кореспондента НААН. У 1975 р. захистив докторську дисертацію.

Наукові праці вченого з питань теорії і

Хаджинов
Михайло Іванович
(1899–1980 рр.)

Бобро
Михайло Архипович
(нар. 1936 р.)

2018

застосування регуляторів росту в буряківництві мають світове визнання. Ним підготовлено 5 докторів і 17 кандидатів наук, з яких 9 докторів філософії для зарубіжних країн, опубліковано більше 175 наукових праць, 3 навчальних посібники, 3 монографії.

За успіхи у підготовці високопрофесійних кадрів, впровадження наукових розробок у аграрне виробництво професор М. А. Бобро має почесні знаки: «За заслуги в галузі вищої освіти СРСР», «Відмінник освіти України», медалі і дипломи ВДНГ СРСР і України. Дипломант 5-го конкурсу «Вища школа Харківщини – кращі імена» в номінації «Викладач професійно орієнтованих дисциплін».

Має найвищу нагороду УААН – Почесну відзнаку (2006 р.).

Будьонний
Юрій Васильович
(1932–2006 рр.)

Ю.В. Будьонний—доктор сільськогосподарських наук, член-кореспондент НААН. У 1957 р. закінчив ХСГІ імені В.В. Докучаєва за фахом «агрономія». У 1989 р. обрано завідувачем кафедри землеробства ХДАУ імені В.В. Докучаєва. У 1993 р. обрано членом-кореспондентом УААН. Опублікував понад 250 наукових праць, у тому числі 11 монографій та 97 науково-методичних посібників. Один із провідних учених України в галузях землеробства і рослинництва. Ним розроблено систему польових сівозмін, диференційовано ґрунтозахисну ресурсозберігальну систему обробітку ґрунту в польових сівозмінах Лісостепу України. Впроваджено інтен-

сивні технології вирощування озимих культур, кукурудзи, соняшнику; гребеневу технологію вирощування кукурудзи, сої та ін.

В.С. Голік — відомий учений-селекціонер ярої пшениці, доктор с.-г. наук, професор, академік УААН. У 1955 р. вступив на агрономічний факультет ХСГІ імені В. В. Докучаєва та отримав диплом «ученого-агронома».

Голік
Віктор Степанович
(1937–2009 рр.)

Селекційні розробки академіка відзначено золотою та срібною медалями України та відзнаками УААН.

За результатами досліджень ученим опубліковано понад 150 наукових праць, у тому числі 4 монографії із селекції твердої ярої пшениці. Він має дві раціоналізаторські пропозиції. Під його керівництвом і за безпосередньої участі було створено і передано на державне сорто випробування 26 сортів ярої м'якої та твердої пшениць, з яких 17 занесено в державні реєстри сортів України і Росії.

Наукову діяльність В. С. Голік поєднував з педагогічною роботою. Під його науковим керівництвом п'ять аспірантів підготували і успішно захистили кандидатські дисертації. Результати наукової діяльності вченого знайшли відображення у монографіях: «Селекція TritikumdurumDesf», «Род AegilosL. как генетический ресурс селекции».

І.В.Гриник—доктор сільськогосподарських наук, професор, академік НААН. Вищу освіту здобув у Харківському державному аграрному університеті ім. В. В. Докучаєва, який закінчив у 1992 р. отримавши диплом «ученого агронома». У 1997–1999 рр. – директор

Гриник
Ігор Володимирович
(нар. 1970 р.)

методичної ради «Садівництво»).

Ігор Володимирович опублікував понад 130-ти наукових праць, у т.ч. 7 монографій та 6 посібників; має 4 патенти, є автором 3 сортів вівса: «Нептун», «Зірковий», «Парламентський». Під його науковим керівництвом захищено 4 кандидатські дисертації.

Йому присвоєно звання «Відмінник аграрної освіти і науки», «Заслужений працівник сільського господарства України».

Кириченко
Віктор Васильович
(нар. 1946 р.)

Посаду директора Інституту рослинництва імені В. Я. Юр'єва НААН обіймає з 2000 р. Із 2010 р. працює за сумісництвом професором кафедри генетики, селекції і насінництва ХНАУ ім. В.В. Докучаєва.

ДГ «Прогрес» Чернігівської державної сільськогосподарської дослідної станції, в 1999-2001 рр. – директор Чернігівської ДСГДС, 2001–2006 рр. – директора Чернігівського ІАПВ. Із 2011 р. – директор Інституту садівництва НААН (керівник Координаційно-мето-

Учений створив і очолив наукову школу. Під його керівництвом працюють і навчаються в аспірантурі 20 аспірантів, докторантів та здобувачів, захищено 12 кандидатських і дві докторські дисертації. Має понад 400 наукових друкованих праць, у тому числі 5 монографій, 15 методичних рекомендацій, 10 навчальних посібників і 5 «Каталогів робочей колекції подсолнечника». Отримав 49 авторських свідоцтв і 20 патентів.

За вагомий внесок у розвиток аграрної науки України та практичний внесок у народне господарство В.В. Кириченка нагороджено орденами «За заслуги» II і III ступенів, ювілейною медаллю Федерації вчених України (2006 р.), почесною відзнакою «Слобожанська слава» (2008 р.), медаллю «За рекордний урожай 2008 р.», почесними грамотами Міністерства аграрної політики України і Української академії аграрних наук, срібними медалями ВДНГ. У 2014 р. став лауреатом Державної премії України в галузі сільського господарства, а також почесним громадянином Харківського району.

В.В. Кириченко — видатний учений із селекції, насінництва і генетики, заслужений діяч науки і техніки України, академік НААН, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Г.Ф. Наумов — відомий учений, професор, академік Міжнародної академії наук вищої школи, вихователь молодих науковців, учень академіка В.Я. Юр'єва. У 1945 р. став

Наумов
Герман Федорович
(1927-1997 рр.)

студентом Харківського сільськогосподарського інституту, який закінчив навчання з відзнакою в 1950 р., одержавши спеціальність ученого агро-

2018

нома-селекціонера. У 1964 р. Германа Федоровича було призначено проректором з наукової роботи, а з жовтня 1969 р. учений очолив інститут і майже чверть століття (до 1993 р.) працював ректором.

За роки ректорства Г. Ф. Наумова була збудована нова навчально-виробнича база університету в передмісті Харкова, університетське містечко.

Завдяки його зусиллям запроваджено нову спеціальність «селекція та генетика сільськогосподарських культур». Людина високої ерудиції та широких поглядів, Герман Федорович багато часу приділяв підготовці молодих науково-педагогічних кадрів. Через аспірантуру він особисто підготував 12 кандидатів наук, у тому числі

і для зарубіжних країн. За значні заслуги професору Г.Ф. Наумову в 1994 р. було присвоєно почесне звання академіка Міжнародної академії наук вищої школи.

Ним опубліковано 220 наукових праць, одержано 15 авторських свідоцтв і патентів. Він відомий перш за все як провідний дослідник у галузі алелопатії, азотфіксації. Герман Федорович зробив великий внесок у розробку теоретичних і практичних питань алелопатичних відносин проростаючого насіння, симбіотичної і асоціативної азотфіксації в ризосфері сільськогосподарських культур. Був нагороджений двома орденами Трудового Червоного Прапора (1971, 1974 рр.), орденом «Знак Пошани», медаллю «За трудову доблесть».

КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА

Перший ряд (зліва направо): І. О. Дерев'янка, О. В. Чигрин, М. А. Бобро, Л. А. Свиридова, Л. М. Поташова, Л. В. Кошляк;
Другий ряд (зліва направо): В. Г. Міхеев, Л. Л. Солодзько, О. К. Труш, С. А. Білецька, Т. В. Рижик, А. О. Рожков, Г. О. Куцегуб, Г. І. Сухова, В. Я. Бухало, Є. М. Огурцов, В. А. Лісничий.

Як самостійний науковий та навчальний підрозділ кафедра відома з 1891 р. Першим завідувачем був професор П.В. Будрін. У різні роки кафедру очолювали: професор С.І. Воробйов, академік АН України М.М. Кулешов; професори: Г.В. Пилипець, В.С. Цибулько. З 1980 р. по 2017 рр. завідувачем був член-кор. НААН, професор

М.А. Бобро. Із 2017 року по сьогодні кафедру рослинництва очолює доктор сільськогосподарських культур, професор А.О. Рожков.

Фактично з кінця ХІХ ст. на кафедрі завдяки зусиллям багатьох поколінь учених сформувалася Харківська наукова школа рослинників-екологів. Серед її фундаторів видатні вчені, наукові досягнення яких складають золотий фонд вітчизняної науки, мають світове визнання: професори П.В. Будрін (1857-1939) і Г.В. Пилипець (1900-1995); академік АН України М.М. Кулешов (1890-1968), професори: Г.В. Коренев (1919-2000), О.П. Якименко (1911-1986), В.С. Цибулько (1927-2003).

У складі кафедри на сьогодні працюють три професори, доктори с.-г. наук М.А. Бобро, А.О. Рожков, В.В. Мирось; два професори університету Огурцов Є.М., О.В. Чигрин; шість доцентів В.Я. Бухало, Г.О. Куцегуб, Г.І. Сухова, В.Г. Міхеев, Л.М. Поташова,

С.Б. Ковтун; старший викладач Л.А. Свиридова, викладачі: О.В. Гепенко (канд. с.-г. наук), І.О. Деревянко і асистент Т.В. Рижик; старші лаборанти – ветерани кафедри, учені агрономи Л.Л. Солодько і О.І. Шеремет.

Основним науковим напрямом кафедри упродовж 125 років традиційно залиша-

ється агроекологічне обґрунтування комплексу заходів, що забезпечують одержання високих, сталих урожаїв польових культур. Серед проблемних питань – вивчення біології рослин і розробка на цій основі найбільш досконалих прийомів агротехніки і високоефективних технологій.

КАФЕДРА ПЛОДООВОЧІВНИЦТВА ТА ЗБЕРІГАННЯ

Перший ряд (зліва направо): А. В. Бондарев, І. В. Лебединський, Г. І. Яровий, М. В. Маматов, В. А. Лісничий;
Другий ряд (зліва направо): В. П. Севідов, О. В. Івакін, Л. О. Гайова, О. І. Філімонова, Р. Т. Вальков, В. В. Коваленко, В. А. Бондаренко, Г. Л. Козачок, М. С. Негреба, І. В. Севідов.

У 1961 р. було організовано кафедру технології сільськогосподарських продуктів і плодоовочівництва. Кафедру очолив професор Г.Г. Скробанський (1961- 1968 рр.). У 1968-1987 рр. кафедрою керував доктор сільськогосподарських наук, професор О.А. Ільїнський, який сформував наукову школу з плодівництва, підготував 15 кандидатів і одного доктора наук, опублікував понад 250 наукових праць, розробив нову технологію окулірування плодових рослин із застосуванням ножа нової конструкції, якому надано ім'я О.А. Ільїнського.

З 1957 до 1985 рр. на кафедрі працював на посадах доцента, професора відомий вчений, доктор сільськогосподарських наук Б. Й. Біляк. Він проводив велику науково-дослідну роботу, пов'язану з техноло-

гією вирощування столових коренеплодів та цибулі ріпчастої.

У 1988 р. на посаду завідувача кафедри був обраний видатний вчений в галузі овоочівництва, один із організаторів розробки та освоєння технологій виробництва овочів в Україні, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік АН ВШ України О.С. Болотських, який створив наукову школу з актуальних питань технології виробництва овочів, підготував три доктори наук, шість кандидатів, одного доктора філософії для Китаю, опублікував 420 основних наукових праць з овоочівництва, у т.ч. 31 книгу.

З липня 2012 р. дотепер завідувачем кафедри плодоовочівництва та зберігання ХНАУ ім. В.В. Докучаєва працює Г.І. Яровий. На кафедрі успішно працюють: кандидати с.-г. наук, доценти О.В. Романов, М.В. Маматов, І.В. Лебединський, В.В. Леус, І.М. Гордієнко, старші викладачі канд. с.-г. наук О.В. Івакін, А.В. Бондарев, викладачі В.А. Бондаренко, В.П. Севідов.

Поряд з підготовкою кваліфікованих фахівців для сільськогосподарського виробництва кафедра проводить науково-дослідну роботу на дослідному полі ХНАУ та в сільськогосподарських підприємствах Харківської та Донецької областей.

2018

КАФЕДРА ГЕНЕТИКИ, СЕЛЕКЦІЇ ТА НАСІННИЦТВА

Перший ряд (зліва направо): С. В. Лиманська, О. В. Гудим, О. М. Брагін, В. О. Васько, О. О. Булах;
Другий ряд (зліва направо): В. А. Єльнікова, Є. І. Бачевська, Р. В. Криворученко, О. К. Білукова, В. В. Кириченко, В. О. Біжан, О. В. Несміян, Т. І. Гопцій.

Кафедра генетики, селекції та насінництва є провідною в підготовці фахівців із селекції та генетики в Україні. Вона має великий досвід роботи та значну історію розвитку.

У 1937 р. було організовано самостійну кафедру селекції та насінництва під керівництвом професора Л.М. Делоне.

З 1937 по 1962 рр. завідувачем кафедри селекції та насінництва був один із засновників вітчизняної селекції, видатний учений, академік В. Я. Юр'єв.

Колективом авторів на чолі з академіком В.Я. Юр'євим був написаний перший в країні підручник „Загальна селекція та насінництво польових культур”.

Продовжувачем справи В. Я. Юр'єва була доктор с.-г. наук, професор М. А. Іллінська-Центилович, яка очолювала кафедру з 1962 по 1972 рр.

У 1972 року кафедру генетики, селекції та насінництва очолив ректор інституту академік Міжнародної академії наук вищої школи, професор Г.Ф. Наумов. Під керівництвом Г.Ф. Наумова було створено наукову школу з аллопатії. Вихованцями цієї школи і свого вчителя є В.К. Пузік, Т.І. Гопцій, М.Ф. Воронков, Л.В. Подоба, В.А. Єльнікова.

Із 1996 р. до 2010 рр. кафедру очолював професор М. В. Проскурнін. З 2010 по 2016 роки кафедру очолював відомий вчений селекціонер, академік НААН, професор Кириченко В. В. З 2016 року по сьогодні кафедру генетики, селекції та насінництва очолює доктор сільськогосподарських наук, професор Т.І. Гопцій

На кафедрі успішно працюють: професор, академік НААН В.В. Кириченко, кандидати с.-г. наук, доценти Р.В. Криворученко, Н. П. Турчинова, О.М. Брагін, Ю.І. Буряк, В. М. Попов; старші викладачі О.О. Булах, канд. біолог. наук С.В. Лиманська; асистенти В.О. Васько, О.В. Гудим.

Основними напрямками діяльності кафедри є підготовка вчених агрономів, селекціонерів, генетиків та насінників для науково - дослідних селекційних центрів країни, насінницьких господарств, системи державного випробування та охорони сортів рослин.

КАФЕДРА ЗЕМЛЕРОБСТВА ІМЕНІ О.М. МОЖЕЙКА

Перший ряд (зліва направо): А. В. Брянник, Н. А. Кудря, М. В. Шевченко, В. С. Зуза, Л. В. Чумак;
Другий ряд (зліва направо): В. Ю. Будьонний, А. М. Свиридов, С. І. Кудря, О. О. Дьомкін, А. В. Оленченко.

З першого дня заснування університету кафедра землеробства входила до складу кафедри сільського господарства, а як самостійний структурний підрозділ була відокремлена у 1871 р.

Упродовж багатьох років кафедру землеробства очолювали видатні вчені, як професор П.В. Будрін (1882-1894 рр.), П.Ф. Бараков (1894-1919 рр.), М.А. Єгоров (1922-1934 рр.), академік ВАСГНІЛ Б.М. Рожественський (1934-1948 рр.), професори О.М. Можейко (1953-1974 рр.), В.В. Милий (1974-1989 рр.), члени-кореспонденти УААН, професори Ю.В. Будьонний (1989-2006 рр.) і С.Ю. Булігін (2007-2009 рр.).

Професор О.М. Можейко першим в Україні почав розробляти стандарти на

мінеральні і органічні добрива. Багаторічні комплексні дослідження наукової школи під його керівництвом професора О.М. Можейка зробили вагомий внесок у науку. Завдяки винятковим заслугам О.М. Можейка у 2007 р. кафедрі присвоєно його ім'я.

У коло наукових інтересів завідувача кафедри з 2010 по 2015 рр. професора В.С. Зузи входять основні праці, присвячені проблемі боротьби з бур'янами.

Завідувачем кафедри з 2015 р. по теперішній час доктор с.-г. наук М.В. Шевченко є провідним фахівцем з питань ресурсозбереження і оптимізації технологій обробітку ґрунту.

Сьогодні на кафедрі працює висококваліфікований науково-педагогічний колектив: професор В.С. Зуза, доценти: А.М. Свиридов, М.В. Шевченко, С.І. Кудря, Н.А. Кудря, кандидати сільськогосподарських наук В.Ю. Будьонний, М.І. Чайка.

Кафедра виконує значний обсяг господарних і держбюджетних науково-дослідних робіт. Вивчаються питання мінімалізації обробітку ґрунту, в тому числі No-till, короткоротаційні сівозміни, ефективність нових форм мікроелементів.

2018

КАФЕДРА ҐРУНТОЗНАВСТВА

Перший ряд (зліва направо): С. В. Крохін, М. О. Горін, Л. Л. Величко, Д. Г. Тихоненко, В. В. Дегтярьов, В. О. Малюга, Ю. Л. Цапко, О. І. Козлова;
Другий ряд(зліва направо): Д. В. Гавва, О. В. Пономаренко, К. Б. Новосад, Г. М. Чердиченко, О. М. Казюта, А. О. Казюта, О. В. Товстокорій, І. В. Чердиченко, Ю. В. Дегтярьов, О. С Жернова.

Кафедру ґрунтознавства ХНАУ імені В. В. Докучаєва було створено у 1894 р. за ініціативою засновника науки про ґрунт В.В. Докучаєва. Першим завідувачем кафедри був його учень Сибірцев М.М. (1894-1899 рр.).

У 1899-1911 рр. кафедрою ґрунтознавства Ново-Олександрійського інституту сільського і лісового господарства керував відомий ґрунтознавець академік К.Д. Глінка.

Головний корпус Ново-Олександрійського інституту

У 1911 р. завідувачем кафедри став Смирнов-Логінов В. П., а після переведення інституту сільського господарства до Харкова кафедру очолив професор Муравлянський С.М.

З 1924 р. історія кафедри ґрунтознавства пов'язана з ім'ям академіка О. Н. Соколовського. Це під його керівництвом створено наукову школу, яка отримала назву «Наукова школа академіка Соколовського».

Після академіка Соколовського О.Н., завідувачем кафедри ґрунтознавства було призначено Грінченка О.М. У 1979 р. кафедру очолив М.І. Лактіонов (1979-2005 рр.), учень академіка Соколовського О.Н. З 2005 р. на посаду завідувача кафедри ґрунтознавства за конкурсом було обрано Тихоненка Д.Г.

Із 2012 р. завідувачем кафедри професор, доктор сільськогосподарських наук – Дегтярьов Василь Володимирович.

Сьогодні на кафедрі працює висококваліфікований науково-педагогічний колектив: професор, доктор с.-г. наук Тихоненко Д.Г., доценти, кандидати с.-г. наук: Казюта О.М., Крохін С.В., Новосад К.Б., Гавва Д.В., Казюта А.О., Козлова О.І., Жернова О.С., Дегтярьов Ю.В.

Кафедра ґрунтознавства є першою кафедрою з вивчення ґрунтів у світі. Вона успадкувала досягнення Ново-Олександрійського інституту сільського і лісового господарства.

КАФЕДРА АГРОХІМІЇ

Перший ряд (зліва направо): С. О. Пруднікова, Ю. Л. Разуменко, В. І. Філон, Т. А. Романова, Г. Ф. Ольховський;
Другий ряд (зліва направо): О. М. Режевська, Т. А. Філоненко, А. М. Блинник, В. С. Залізівський, О. Ф. Чечуй, С. О. Кирюхін, О. В. Єлісеєва.

Кафедру агрономічної хімії ХНАУ ім. В. В. Докучаєва засновано у 1934 р. Першим її завідувачем був видатний вчений-агрохімік, учень Д.М. Прянишникова, доктор сільськогосподарських наук, професор М.А. Єгоров У 1942 р. колектив кафедри очолив професор М.К. Крупський Під його керівництвом проведено дослідження із вивчення впливу нових форм добрив на урожайність культур і родючість ґрунтів.

Агрохімічна лабораторія «Агровектор»

З 1969 до 1972 рр. кафедру очолював доцент Літовченко М.С. З 1972 до 1979 – доцент М.М. Сирий У цей час кафедра агрохімії брала активну участь у роботі Географічної мережі дослідів з добривами.

З 1979 до 2007 р. колектив кафедри очолював професор М.М. Кулешов, а науково-дослідна робота кафедри була спрямована на „розробку” підвищення ефективності добрив.

З 2007 до 2010 р. кафедру очолював доктор біологічних наук М.М. Мірошніченко Із 2010 р. завідувачем кафедри є випускник факультету агрохімії і ґрунтознавства доктор сільськогосподарських наук Філон В. І.

У складі кафедри працюють: доктор с.-г. наук, професор В.І. Філон, професори Г.Ф. Ольховський, В.С. Залізівський, доценти Т.А. Романова, О.Ф. Чечуй, С.Г. Хаблак, канд. с.-г. наук С.В. Бондаренко, зав. лабораторії О.В. Єлісеєва, лаборант А. М. Блинник, аспіранти А.А. Акоюн, Ю.Л. Разуменко., І.Є. Румянцева.

До структури кафедри входять дві науково-дослідні лабораторії: «Діагностики та управління живлення рослин»; «Лабораторія вегетаційних методів досліджень».

2018

КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ХІМІЇ

Зліва направо: О. М. Будвицька, Л. А. Лапко, О. М. Дубина, Я. О. Свищова, Н. Л. Хименко, О. О. Шевцова, І. Є. Румянцева.

Кафедру загальної хімії ХНАУ ім. В.В. Докучаєва було створено у 1882 р. Першим завідувачем кафедри став Є. Є. Вагнер, один з найбільш талановитих учнів О.М. Бутлерова.

Кафедру органічної хімії в різні роки очолювали: 1914–1950 рр. – професор П.С. Пищимука. 1950–1954 рр. – професор І.Т. Стрелков. 1954–1957 рр. – доцент Л.Ф. Шпеєр; 1957–1965 рр. – професор П.С. Пищимука; 1965–1971 рр. – доцент Л.Ф. Шпеєр.

Кафедру неорганічної й аналітичної хімії в різні роки очолювали: 1914–1947 рр.

– професор І.С. Телетов; 1947–1971 рр. – професор І.С. Галінкер.

У 1971 р. в результаті об'єднання кафедр органічної і неорганічної хімії виникла кафедра загальної хімії. У наступні роки кафедру загальної хімії очолювали: 1971–1978 рр. – доцент В. П. Чиненко, 1978–1983 рр. – доцент В. І. Гордієнко, 1983–1999 рр. – доцент Л. А. Сисоєв, 1999–2009 рр. – доцент О.М. Дубина, 2009–2011 рр. – професор О. Є. Васюков.

3 грудня 2011 р. завідувачем кафедри стала кандидат хімічних наук, доцент Свищова Яна Олександрівна.

У складі кафедри працюють: доценти, канд. хім. наук Дубина О. М., Хименко Н.Л., старш. викладач Шевцова О.О. і викладач Будвицька О.М.

У 2014 р. на конкурсі на кращу продукцію, технологію, наукову розробку, за вагомий внесок у розвиток аграрного сектора України кафедра була нагороджена золотою медаллю. За результатами досліджень доцентом Дубиною О. М. було отримано патенти на корисну модель.

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА ПРАВА

Зліва направо: Я. Г. Гриньова, В. М. Нагаєв, С. В. Шерстюк, О. Ф. Євсюков, А. В. Астапєєва, Л. М. Коваленко.

На виконання рішення вченої ради ХНАУ ім. В.В. Докучаєва від 25 жовтня 2017 р. та наказу ректора від 26 жовтня 2017 р. № 711 було створено кафедру педагогіки, психології та права.

Відповідно до назви кафедра має три основні напрями діяльності: педагогіка, психологія, право.

Навчальні дисципліни, які на сьогодні закріплені за кафедрою у різні роки викладалися на інших кафедрах університету. Так, правові дисципліни викладалися в університеті на кафедрах: управління в АПК; менеджменту; історичних, соціальних і правових дисциплін. Педагогічні та психологічні дисципліни викладалися на кафедрі української та російської мов, менеджменту, філософії.

На сьогодні на кафедрі працюють 6 викладачів і співробітників: доцент Євсюков О. Ф. **ДИЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА** (ПІБУДОВА І ЗАСТОСУВАННЯ ПРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ)

Інноваційні технології: теорія, методологія та практика в сучасній науці
монографія

2016

м. Київ 2017

26

ков О.Ф. (завідувач кафедри), професор Нагаєв В.М., доцент Гриньова Я.Г., доцент Коваленко Л.М., доцент Шерстюк С.В. та лаборант Астапєєва А.В.

Кафедра забезпечує викладання навчальних дисциплін:

1) для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня:

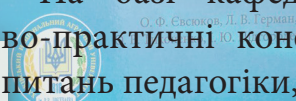
Психологія, Психологія і педагогіка, Адміністративне право, Господарське право, Господарське та комерційне право, Правознавство, Трудове право, Фінансове право, Країнознавство.

2) для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня:

Філософія науки (психологія), Психологія і педагогіка, Психологія управління, Договірне право, Фітосанітарне право, Аграрне та екологічне право, Правове забезпечення галузі насінництва, Природоохоронне законодавство та екологічне право, Contract law.

Викладачі кафедри є виконавцями науково-дослідної тематики «Теорія і методика формування професійно-педагогічної компетентності майбутніх викладачів вищих аграрних навчальних закладів».

На базі кафедри проходять науково-практичні конференції з актуальних питань педагогіки, психології та права.

Педагогіка і психологія
вищої школи

Харків - 2014

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
В РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ДУМКИ
СЬОГОДЕННЯ: ТЕОРЕТИКО-
ПРАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА
НАУКОВО-АНАЛІТИЧНІ КОМЕНТАРІ

м. Кіровоград 2015

2018

КАФЕДРА МОВНИХ ДИСЦИПЛІН

Перший ряд (зліва направо): О.В. Логінова, Т.В. Александрович, Л.В. Герман, Ю.В. Коврига, І.В. Шульга;
Другий ряд (зліва направо): Н.А. Короп, В.Л. Чорна, Є.Г. Макарська, Т.М. Князь, О.В. Тихоненко, Т.О. Петрова, І.Ю. Підгородецька, І.О. Гладких, А.В. Хромова.

Кафедра мовних дисциплін створена згідно з наказом ректора № 321 від 1 липня 2016 року на базі кафедри української та російської мов і кафедри іноземних мов, витоки яких беруть від 1944 року. Очолює кафедру кандидат філологічних наук, доцент, професор ХНАУ Герман Л.В.

Основна діяльність кафедри – мовна підготовка українських студентів на основних факультетах та іноземних громадян на підготовчому відділенні. Викладачі кафедри надають також допомогу підрозділам університету з редагування та перекладання наукових та інформаційних матеріалів.

На кафедрі працюють 13 штатних викладачів: п'ять кандидатів філологічних наук – Л.В. Герман, О.В. Тихоненко, Т.М. Князь, Т.О. Петрова, І.Ю. Підгородецька; чотири старші викладачі – Т.В. Александрович, О.В. Логінова, В.Л. Чорна, І.В. Шульга; чотири викладачі – І.О. Гладких, Ю.В. Коврига, Є.Г. Макарська, О.А. Сошенко; три старші лаборанти – Н.А. Короп, Н. І. Безугла, А.В. Хромова.

Наукова робота кафедри спрямована на безперервний розвиток творчої особистості викладача. Тема науково-дослідної роботи кафедри – «Філологічні та методичні аспекти викладання мов у спеціальних цілях». Викладачі досліджують питання розвитку мов в умовах білінгвізму, термінотворення, фразеології, стилістики, літературознавства, лінгвокультурології, проблеми сучасної методики викладання української та іноземної мов у вишах.

Методична робота спрямована на створення навчально-методичних посібників, які забезпечують навчальний процес із дисциплін, що викладають на кафедрі. За період існування кафедри (2 роки) підготовлені та вийшли друком 10 посібників та 3 словника (у співавторстві).

Традиційно проводяться студентські наукові конференції. Цього року відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми сучасної філології та методики викладання мов у вишах». На кафедрі працюють студентські наукові гуртки з української та англійської мов.

КАФЕДРА ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

Перший ряд (зліва направо): О.М. Завадський, К.О. Гладченко, С.А. Михальченко;
Другий ряд (зліва направо): К.В. Седих, М.П. Гусаренко, С.О. Дьяконов, А. М. Пахучий.

Курс механіки викладали з дня організації інституту в 1816 р. у Маримонті під Варшавою. Із того часу почалося становлення однієї з перших кафедр, яка мала назву «Учення про сільськогосподарські машини та знаряддя».

Після переведення інституту в Ново-Олександрію заняття було відновлено в 1869 р. і кафедру очолив професор Зеленський А.А. У 1882–1883 рр. кафедрою керував доцент Зінін Н.Н., у 1884 - 1887 рр. – професор Фон Берг Ф.К.

Із 1888 до 1893 рр. завідувачем кафедри був кандидат матем. наук Покровський Н.С. Із 1895 до 1899 рр. на чолі кафедри був доктор механіки Делоне Н. Б. Із 1900 до 1939 рр. кафедру очолював професор Алов А.А. Із 1940 р. до жовтня 1941 р. завідувачем кафедри був академік, про-

фесор, доктор Василенко А.А., у 1944–1948 рр. – доктор Медведєв М.І.

У 1971–1976 рр. кафедру очолював доцент Дунай М.Ф. У 1976–1977 рр. кафедрою керував Рябцев Г.І. Із 1978 р. до 1989 р. завідувачем кафедри був доцент Нагаєв М.Н.

Із другої половини 1989 р. до червня 2014 р. кафедру очолював доктор технічних наук, професор Пащенко В.Ф. З 2014 по 2017 рр. кафедру механізації, електрифікації, автоматизації сільськогосподарського виробництва та безпеки життєдіяльності очолювала доктор технічних наук, доцент Любимова Ніна Олександрівна.

Із 2017 року кафедру технічного забезпечення агропромислового виробництва очолює доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник Михальченко С.А.

У складі кафедри працюють: доценти, канд. техн. наук Гусаренко М. П., Дьяконов С. О.; старш. викладач Пахучий А.М., викладач Седих К. В. Навчально виробнича лабораторія у складі – Завадський О.М. (завідувач лабораторією), Седих К.В., Касьянов Д.О.

Основний напрям наукової діяльності кафедри – розробка нової та існуючої сільськогосподарської техніки для випробування на дослідних полях.

2018

Сьогодні агрономічний факультет готує фахівців освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 201 «Агрономія», освітніми програмами «агрономія», «селекція та генетика сільськогосподарських культур» «плодоовочівництво», «агрохімія та ґрунтознавство»; магістрів за спеціальністю 201 «Агрономія» освітніми програмами «агрономія», «селекція та генетика сільськогосподарських культур», «насіництво і насіннезнавство», «агрохімія та ґрунтознавство», «експертна оцінка ґрунтів» та спеціальністю 203 «Садівництво та виноградарство». Нині на факультеті навчається понад 1200 здобувачів денної та заочної форми навчання.

На кафедрах працюють студентські наукові гуртки. Студенти агрономічного факультету неодноразово були переможцями всеукраїнських та обласних олімпіад з різноманітних дисциплін, беруть участь у зльотах іменних стипендіатів і відмінників навчання, у роботі круглих столів.

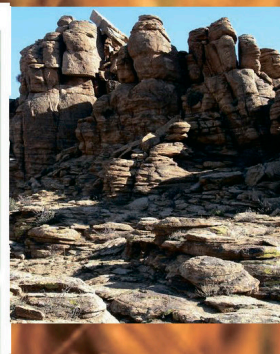
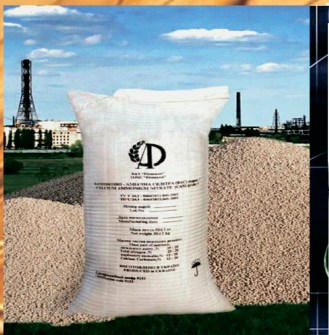
За час існування агрономічного факультету підготовлено понад 20 тисяч учених-агрономів, 370 кандидатів та докторів наук, 500 магістрів для 70 зарубіжних країн: Польщі, Ефіопії, Конго, Угорщини, Нігерії, Болівії, Нікарагуа, Мадагаскару.

Підготовлено і захищено 27 докторських, 139 кандидатських дисертацій, із них 19 - іноземними громадянами – 8 докторів філософії працюють у Нігерії, Камбоджі, Конго, Того, республіці Бенін, в Мадагаскарі, Палестині та Сирії.

Широкі міжнародні зв'язки агрономічного факультету створюють умови

для стажування, навчання та проходження практики кращих студентів і викладачів у вищих навчальних закладах та фермерських господарствах Великобританії, Німеччини, Польщі, Швейцарії, Данії, США, Канади, Голландії. Учені агрономічного факультету співпрацюють із Китайською сільськогосподарською академією наук, Свалевським інститутом селекції (Швеція), Іранським університетом (Panjetalaesagrind). Кафедри факультету постійно підтримують тісні науково-виробничі зв'язки із сільським господарством. Профільні кафедри факультету беруть безпосередню участь у впровадженні наукових розробок у сільськогосподарське виробництво, плідно працюють у виробничих філіалах.

Учені факультету плідно працюють над вирішенням актуальних наукових проблем, успішно поєднують підготовку кадрів із науковим забезпеченням розвитку АПК України. Лише за останнє десятиріччя викладачами-вченими факультету видано понад 20 підручників, 60 навчальних посібників, 40 монографій, п'ять довідників, опубліковано понад 1 000 наукових статей, отримано понад 80 авторських свідоцтва про винаходи. Значна частина наукових робіт кафедр факультету здійснюється у творчій співпраці з науково-дослідними установами НААН і дослідними станціями. Ряд наукових розробок отримала світове визнання, були представлені на міжнародних виставках, широко впроваджується в сільськогосподарське виробництво України, Росії, Киргизії, Литви, Польщі, Японії, Чехії, Словенії.

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В.В. ДОКУЧАЄВА

ФАКУЛЬТЕТ
АГРОХІМІЇ ТА
ГРУНТОЗНАВСТВА
1946

ФАКУЛЬТЕТ АГРОХІМІЇ
ТА ГРУНТОЗНАВСТВА
1946

Факультет агрохімії та ґрунтознавства був заснований у 1946 р. за ініціативи академіка О. Н. Соколовського — ректора ХСГІ (1944–1959), першого президента ВУАСГН (нині НААН України), завідувача кафедри ґрунтознавства (1924–1959), засновника Української школи агроґрунтознавців, добре відомої не тільки в нашій державі, але й за її межами. Це був другий такий факультет в Україні після Української сільськогосподарської академії (нині НУБіП).

Факультет готував фахівців за спеціальностями «Агрохімія і ґрунтознавство» (освітні рівні «бакалавр», «спеціаліст», «магістр») спеціалізаціями «Охорона ґрунтів», «Агрохімсервіс», «Агроекологія», «Оцінка якості ґрунтів» та спеціальністю «Експертна оцінка ґрунтів» (освітній рівень «магістр»). За напрямом «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» (освітній рівень «бакалавр»).

Щороку факультет випускав близько 50 бакалаврів, 40 спеціалістів, до 50 магістрів. Усього за роки його існування підготовлено понад 4000 фахівців з агрохімії, ґрунтознавства, екології для виробничо-технологічної, організацій-

но-управлінської і наукової діяльності в таких сферах, як екологічно орієнтована хімізація аграрного сектора виробництва, раціональне використання землі шляхом окультурювання ґрунтів, підвищення їх родючості, захист від забруднення та деградації, ґрунтово-екологічний моніторинг ландшафтів, контроль за екологічною чистотою сільськогосподарської продукції.

Перший набір ґрунтознавців-агрохіміків у 1946 р. здійснив професор О.М. Можейко, який був тоді деканом агрономічного факультету ХСГІ. Першим деканом факультету у 1946–1954 рр. був професор, доктор сільськогосподарських наук, заслужений діяч науки України О.М. Грінченко. Протягом двадцяти років він завідував кафедрою ґрунтознавства (1959–1979) і одночасно працював ректором Харківського СГІ (1959–1969). Професор О.М. Грінченко відомий в Україні та за її межами як засновник теорії окультурювання ґрунтів, підвищення їх родючості та захисту від деградації. Визнано його авторитет у питанні внесення кальцієвмісних сполук на солонцюватих, підзолистих і чорноземних ґрунтах.

О.М. Грінченко
(1904–1998 рр.)

С.С. Кружанов

А.Ф. Яровенко
(1913–1982 рр.)

В.В. Милий
(1922–1996 рр.)

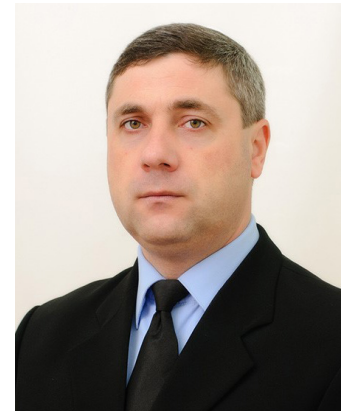
Д.Г. Тихоненко
(нар. 1937 р.)

М.А. Щуковський

В. В. Дегтярьов
(нар. 1958 р.)

С. В. Крохін
(нар. 1958 р.)

У різні роки факультет очолювали: професор О.М. Грінченко (1946–1954), доцент С.С. Кружанов (1954–1959), професори А.Ф. Яровенко (1959–1961), В.В. Милий (1961–1974), Д.Г. Тихоненко (1974–1997), доцент М.А. Щуковський (1997–2001), професор В.В. Дегтярьов (2001–2013), доцент С.В. Крохін (2013–2016). Професори Д.Г. Тихоненко (1997–2007) та В.В. Дегтярьов (2013–2016) також працювали проректором з навчальної роботи ХНАУ.

Диспетчерами факультету в різні часи працювали П.І. Родзинська, Л.Г. Тонка, Л.Ф. Талалаєнко, Л.А. Петухова, Я.М. Должикова. Значний внесок у становлення і розвиток факультету зробили: доцент Г.С. Гринь — співавтор карти ґрунтів України; професор М. К. Крупський — завідувач кафедри агрохімії (1944–1969), директор УкрНДІ ґрунтознавства й агрохімії імені О.Н. Соколовського (нині ННЦ «ІГА імені О.Н. Соколовського»); професор, доктор сільськогосподарських наук О.М. Можейко (завідувач кафедри землеробства); доцент О.О. Киреев — автор кріогенної теорії лесогенезу; професор Й.С. Галінкер — доктор хімічних наук, завідувач кафедри неорганічної хімії (разом з професором П.І. Медведєвим співавтор підручника «Фізична та колоїдна хімія»); академік П.С. Пищимука — завідувач кафедри

органічної хімії, професор, доктор хімічних наук. Факультет пишається своїми вихованцями, серед яких такі відомі вчені і державні службовці, як Д.Г. Тихоненко — академік, професор, доктор сільськогосподарських наук, проректор з навчальної роботи ХНАУ (1997–2007), нині завідувач кафедри ґрунтознавства; М.І. Лактіонов — академік, професор, доктор сільськогосподарських наук, колишній ректор ХДАУ, завідувач кафедри ґрунтознавства (1979–2006); В. Д. Муха — академік, професор, доктор сільськогосподарських наук, був ректором Курської сільськогосподарської академії; В. І. Канівець — професор, доктор сільськогосподарських наук, завідувач кафедри агрономії Чернігівського державного інституту економіки і управління; Е. Г. Дегодюк — доктор сільськогосподарських наук, професор (Інститут землеробства НААН України, м. Київ), В. В. Волкогон — член-кореспондент НААН України, доктор сільськогосподарських наук, професор, директор Інституту сільськогосподарської мікробіології (м. Чернігів), С.А. Балюк — академік НААН України, доктор сільськогосподарських наук, професор, директор ННЦ «Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О.Н. Соколовського» НААН України, М.М. Мірошніченко — доктор сільськогосподарських наук, заступник дирек-

2018

тора ННЦ «Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О.Н. Соколовського» НААН України, М.І. Полупан — доктор сільськогосподарських наук, професор, провідний науковий співробітник ННЦ «Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О.Н. Соколовського» НААН України, М.В. Лісовий доктор сільськогосподарських наук, професор, провідний науковий співробітник ННЦ «Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О.Н. Соколовського» НААН України, Т.О. Грінченко — доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри ботаніки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. Сковороди, В. В. Медведєв — академік НААН України, доктор сільськогосподарських наук, професор, провідний науковий співробітник ННЦ «Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О.Н. Соколовського» НААН України, О.І. Бондар — доктор біологічних наук, професор, ректор Інституту екології (м. Київ), В.Д. Соловіченко — доктор сільськогосподарських наук, професор (м. Белгород, Росія), Г.І. Чуян — доктор сільськогосподарських наук, професор (м. Курськ, Росія), Г.І. Вороб'їов — доктор сільськогосподарських наук, професор (м. Брянськ, Росія), О.І. Несмачная — доктор сільськогосподарських наук (завідувач лабораторії, м. Луганськ), В.І. Сахненко очолював агрохімслужбу України; В.О. Греков — директор державного технологічного центру охорони родючості ґрунтів «Центрдержродючість», С.А. Красніков, А.Ю. Страхов — були у свій час начальниками Харківського обласного агропрому; М.Д. Ясир, В. Г. Бондаренко, Г.Я. Сотник, А. А. Нагога, В. І. Хижняк — заступники голів райдержадміністрацій; В. С. Гусак — до 2001 р. очолював Харківську проектно-пошукову станцію хімізації, а з

2001 р. його змінив випускник факультету Б.В. Роман. Аналогічні посади займали Г.М. Мосунов (м. Донецьк), А.І. Семенов (м. Суми), А.Д. Недосейкін (м. Луганськ). Випускники факультету створюють основне ядро провідного у державі наукового закладу в галузі ґрунтознавства й агрохімії ННЦ «Інститут ґрунтознавства і агрохімії імені О.Н. Соколовського». Вони працюють також в УкрНДІ овочівництва (м. Харків), зрошуваного землеробства (м. Мелітополь), УкрНДІ землеробства (м. Київ), УкрНДІ цукрових буряків, у Нікітському ботанічному саду ННЦ НААН України та в інших наукових закладах України. Крім того, випускники працюють у багатьох областях Росії, Казахстану, Узбекистану, Туркменистану, Вірменії, Грузії, Дагестану.

Близько 500 спеціалістів підготовлено для 60 країн далекого зарубіжжя: Афганістану, Беніну, Болгарії, Ефіопії, Китаю, Конго, Куби, Малі, Угорщини, Чехії, Словаччини та інших країн. Відомими вченими агрохіміками-ґрунтознавцями в Чехії стали професор В. Домашко, академік Ю. Грашко (директор НДІ ґрунтознавства і агрохімії), С. Моргачова (завідувач кафедри агрохімії СГІ, м. Нітру), К. Кноп (завідувач кафедри агрохімії сільськогосподарської академії, м. Прага). У Республіці Нігер очолював Африканський інститут агрохімії і ґрунтознавства Гарба Закарі. Ректором Кестхейського університету аграрних наук довгий час був професор Бела Дебрецені. У КНР працюють Ван Цзян — професор Пекінського СГІ, професори Сяо Го Чжан, Гао Суй Ке, Хужун Хай, а в Тибеті головним ґрунтознавцем працює Чжан Шу Юнь.

За кордоном працювали професори О.Я. Демидієнко (Сирія), І.І. Назаренко (Куба), В. Д. Муха (Гвінея), В.О. Пелипець (Куба). Випускники факультету — доцен-

ти І.І. Філон та Ю.Є. Колупаєв стали академіками Нью-Йоркської академії наук.

Факультет підтримує тісні зв'язки з різними навчальними і науковими закладами: Національним університетом біоресурсів і природокористування (м. Київ); МДУ імені М. В. Ломоносова, СГА імені К. А. Тимірязєва (м. Москва, Росія), агроуніверситетом Санкт-Петербурга (Росія), Кестхейським університетом аграрних наук (Угорщина), Вашингтонським державним університетом (США), Пекінським агроуніверситетом і Північно китайським сільськогосподарським інститутом у Харбіні (Китай), Інститутом фуражних культур (м. Плевен, Болгарія).

На факультеті працювали 44 викладачі. Серед них один член-коресподент НААН України, п'ять докторів наук, професорів, 29 кандидатів наук і доцентів.

До складу факультету входило п'ять кафедр. Провідною є перша у світі кафедра ґрунтознавства, засновником якої був В. В. Докучаєв. Кафедру очолює, доктор сільськогосподарських наук, професор В. В. Дегтярьов; кафедру агрохімії очолює доцент, кандидат сільськогосподарських наук В. І. Філон; кафедру землеробства імені О. М. Можейка — доктор сільськогосподарських наук, доцент М.В Шевченко., загальної хімії — кандидат хімічних наук, доцент Я.О. Свіщова, екології та біотехнології — доктор сільськогосподарських наук, професор, член-коресподент НААН України В. К. Пузік, української та російської мов — кандидат філологічних наук, доцент О.В. Тихоненко.

На факультеті є два музеї — геології та мінералогії, генезису та географії ґрунтів, лабораторії мікробіології ґрунтів, рентгенодифрактометрії ґрунтових мінералів, охорони і відтворення родю-

чості ґрунтів, два комп'ютерних класи. У кабінетах-музеях представлені близько 200 монолітів різних видів ґрунтів, зразки близько 150 мінералів, 100 гірських порід, 15 основних представників ґрунотворних порід. Навчальні лабораторії, обладнані сушильними шафами, фотоелектроколориметрами, потенціометрами, полумєневими фотоколориметрами. Для досліджень студентів використовують унікальне обладнання: дифрактометр рентгенівський загального призначення ДРОН-2, інфрачервоний спектрофотометр SPECORD M-82, фотоколориметри APLE, центрифуги К-24D, атомно-адсорбційні спектрофотометри ГРАСФО-1.

Польові наукові експерименти проводяться на дослідних полях університету та Скрипаївського навчлісгоспу ХНАУ, а також на багатьох стаціонарах і дослідних станціях у різних природних зонах України.

До найбільш значних наукових досягнень факультету за роки існування належать: розробка глибинної концепції засолення ґрунтів (О.Н. Соколовський, Г.С. Гринь, А.Ф. Яровенко); проведення великомасштабної ґрунтової зйомки України (керівники — О.Н. Соколовський, Г.С. Гринь, О.М. Грінченко, О.М. Можейко, В.Д. Кисіль, А.Ф. Яровенко); розробка теорії галогенезу лесів і ґрунтів (Г.С. Гринь), їх криогенезу (О.О. Кирєєв), гіпсування солонців і внесення дефекату (О.М. Грінченко, О.М. Можейко, М.С. Литовченко, В.О. Пелипець), вивчення культурного ґрунотворного процесу (О.М. Грінченко, В.Д. Муха), розробка колоїдно-хімічної теорії гумусоутворення (М.І. Лактіонов, В.В. Дегтярьов, С.В. Крохін, О.Ю. Чекар); розробка теорії еволюції ґрунтів України (Д.Г. Тихоненко, М.О. Горін), заходів підвищення родючості ґрунтів

2018

Полісся (О.М. Грінченко, Д.Г. Тихоненко, Л.Л. Величко, М.А. Щуковський) та заплавлених ґрунтів (М.О. Горін); розробка заходів для охорони ґрунтів від водної ерозії, ґрунтово-екологічне районування та картографія ерозійно небезпечних регіонів України (С.Ю. Булигін, А.Б. Ачасов, А.О. Ачасова); засобів підвищення ефективності добрив та використання поживних речовин ґрунту (В.І. Філон, М.М. Сирий, Г.Ф. Ольховський, В.С. Залізівський, С.О. Садовий, М. К. Ключко); розробка системи землеробства у Лівобережному Лісостепу (Ю. В. Будьонний, Р.С. Літвінюк, О. М. Заєць, Ю. М. Шевяков, С. І. Кудря, М. В. Шевченко, В. Д. Синявін).

Факультет співпрацює з ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» НААН України, який було створено на базі факультету у 1956 р. Більше 30 випускників факультету стали докторами сільськогосподарських наук, понад 100 — кандидатами наук, 20 випускників-іноземців — докторами філософії.

На факультеті сформувалися наукові школи, засновниками яких були О.Н. Соколовський, О. М. Грінченко, О.М. Можейко, М. К. Крупський. Продовжили традиції цих шкіл, створивши власні наукові напрями в ґрунтознавстві, агрохімії й землеробстві Д. Г. Тихоненко, М. І. Лактіонов, С. Ю. Булигін, Ю.В. Будьонний. Кожний з них підготував не менше 10 кандидатів наук, докторів філософії. Професор Д. Г. Тихоненко підготував трьох докторів наук і 12 кандидатів наук, у тому числі п'ять докторів філософії для дальнього зарубіжжя.

Плідна видавнича діяльність факультету. За останні роки видано: понад 10 підручників, 25 навчальних посібників, біль-

ше 25 монографій, більше 250 методичних розробок, понад 900 наукових статей. З 1997 р. на факультеті видається Вісник ХНАУ, серія «Ґрунтознавство, агрохімія, землеробство, екологія, лісове господарство»

У вересні 2016 року рішенням вченої ради Харківського НАУ ім. В.В. Докучаєва факультет агрохімії та ґрунтознавства був приєднаний до агрономічного факультету. На факультеті завжди працювали видатні вчені-педагоги.

Упродовж 1892-1895 рр. виконував обов'язки директора Ново-Олександрійського інституту, професор Санкт-Петербурзького університету, відомий учений-природознавець і педагог В.В. Докучаєв. За часів його керівництва були

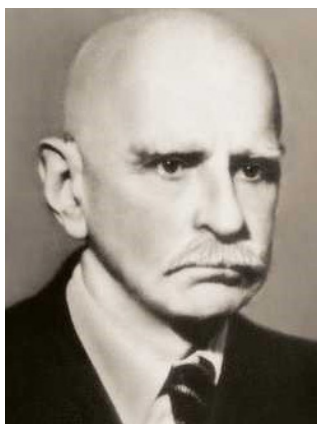
Докучаєв Василь Васильович
(1846-1903 рр.)

внесені суттєві зміни до навчальних програм, запроваджено викладання економічних наук. В.В. Докучаєв вперше розробив і сформулював основні положення наукового ґрунтознавства, запропонував наукову класифікацію ґрунтів, заклав основи теорії відновлення природи. Зусиллями вченого в інституті у 1894 р. було відкрито першу у світі кафедру генетичного ґрунтознавства, а сам навчальний заклад здобув світове наукове визнання. Заслугою В.В. Докучаєва було укріплення викладацького складу інституту висококваліфікованими викладачами, запрошеними передусім з Петровської землеробської академії.

СИБІРЦЕВ
Микола Михайлович
(1860-1900 рр.)

тематизував і розвивав його вчення про ґрунти, класифікував їх на зональні, інтразональні та азональні, видав перший підручник «Почвоведение» (1900 р.). З 1885 до 1892 рр. Микола Михайлович завідував Нижегородським земським природно-історичним музеєм, причому вів ґрунтову частину в оцінностатистичному дослідженні тієї ж губернії, складаючи перші в Росії дво- і триверстові ґрунтові карти. Одночасно за дорученням Геологічного комітету проводив геологічні дослідження у східній частині Володимирської губернії. У 1892 – 1893 рр. брав участь у роботі степової експедиції лісового департаменту. З 1894 р. очолював кафедру ґрунтознавства в Ново-Олександрійському інституті сільського господарства і лісівництва.

СОКОЛОВСЬКИЙ
Олексій Никанорович
(1884-1959 рр.)

З 1894 р. до кінця життя М.М. Сибірцев очолював першу у світі кафедру ґрунтознавства, створену з ініціативи В. В. Докучаєва в Ново-Олександрійському інституті сільського господарства та лісівництва. Він сис-

тематизував і розвивав його вчення про ґрунти, класифікував їх на зональні, інтразональні та азональні, видав перший підручник «Почвоведение» (1900 р.). З 1885 до 1892 рр. Микола Михайлович завідував Нижегородським земським природно-історичним музеєм, причому вів ґрунтову частину в оцінностатистичному дослідженні тієї ж губернії, складаючи перші в Росії дво- і триверстові ґрунтові карти. Одночасно за дорученням Геологічного комітету проводив геологічні дослідження у східній частині Володимирської губернії. У 1892 – 1893 рр. брав участь у роботі степової експедиції лісового департаменту. З 1894 р. очолював кафедру ґрунтознавства в Ново-Олександрійському інституті сільського господарства і лісівництва.

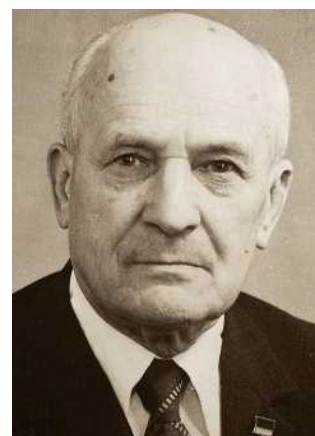
О.Н. Соколовський – видатний учений-ґрунтознавець, академік АН УРСР і ВАСГНІЛ, доктор сільськогосподарських і геологічних наук, заслужений діяч науки України, професор. З 1911 до 1924 рр. працю-

вав викладачем, професором, читав перший у Росії курс «Колоїди ґрунтів», вів курс «Загальне ґрунтознавство», «ґрунти Нечорнозем'я Росії».

Учений О.Н. Соколовський – один із творців і основоположників сучасного агрономічного ґрунтознавства. Разом із К.К. Гедройцем він був засновником нового на той час напрямку в науці про ґрунти – колоїдного ґрунтознавства.

З 1931 до 1938 рр. Олексій Никанорович очолював лабораторію хімії ґрунтів. Працював на посаді ректора ХСГІ з 1944 до 1959 рр. У 1956 р. на базі лабораторії АН УРСР і біологічного відділення Кримського філіалу АН УРСР було створено Український науково-дослідний інститут ґрунтознавства і агрохімії (пізніше інституту було присвоєно ім'я О.Н. Соколовського). Учений очолював його і був директором до самої смерті в квітні 1959 р. Разом із науково-теоретичною й експериментальною діяльністю О.Н. Соколовський багато сил віддав історії сільськогосподарської науки. Його великою заслугою є створення нового типу карт ґрунтового покриву, в яких відображено не тільки генетичні, а й сільськогосподарські і технічні показники ґрунтів.

О.М. Грінченко – заслужений діяч науки УРСР, доктор сільськогосподарських наук, професор. Трудовий шлях розпочав після закінчення Уманського сільськогосподарського інституту (1926 р.) на Уманській сільськогосподарській

ГРІНЧЕНКО Олександр Маркович
(1904-1998 рр.)

2018

дослідній станції спочатку науковим співробітником, а потім завідувачем агрохімічної лабораторії станції (1926-1928 рр.) під керівництвом академіка О.І. Душечкіна.

У 1929 р. Грінченко О.М. переходить на роботу до Харківського сільськогосподарського інституту, де працює на посаді завідувача лабораторії при кафедрі ґрунтознавства, яку очолював академік О.Н. Соколовський. У 1955 р. Грінченко О.М. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора сільськогосподарських наук на тему: «Окультурення солонцевих ґрунтів Середнього Придніпров'я». У 1957 р. йому присвоєно звання професора.

У червні 1959 р. Олександра Марковича призначається ректором Харківського сільськогосподарського інституту імені В. В. Докучаєва. Цю посаду він обіймав 10 років. Під його керівництвом інститут досяг значних успіхів у навчальній і науковій роботі, у розвитку матеріальної бази. Одночасно Олександр Маркович очолював кафедру ґрунтознавства, а в Українському НДІ імені О.Н. Соколовського працював завідувачем лабораторії родючості ґрунтів (за сумісництвом).

Наукова діяльність вченого була спрямована на розробку заходів з відтворення природно-економічної родючості ґрунтів як основи продуктивності земель. Вивчення культурного ґрунтоутворного процесу при інтенсивному сільськогосподарському використанні ґрунтів стало фундаментом для розвитку нового біогеохімічного напрямку в агрономічному ґрунтознавстві.

Він незмінно читав курс «Ґрунтознавство». Під його керівництвом підготовлено п'ять докторів і 3Д кандидати сільськогосподарських наук. Його перу належать

понад 160 наукових та навчально-методичних робіт, у тому числі три монографії. О. М. Можейко є одним із початківців у галузі хімічної меліорації і розробки прийомів підвищення родючості солонцевих ґрунтів України. Незаперечним є його вагомий науковий внесок у сільськогосподарську науку і, зокрема, у ґрунтознавство. В опублікованих ним наукових роботах творчо розвивав учення академіка К.К. Гедройця про солонцевий процес ґрунтоутворення.

Теоретичні розробки Олексія Михайловича відносно причин утворення солонцевих ґрунтів послужили основою для розробки раціональних прийомів окультурення солонцевих ґрунтів Середньої Наддніпрянщини за допомогою хімічних меліорантів і добрив.

У період роботи на кафедрі землеробства професор О. М. Можейко вніс видатний вклад у розробку режимів зрошення польових культур, ефективного використання безпідстилкового гною та осадків стічних вод. Наукову роботу він тісно пов'язував з педагогічною. З 1931 р. - асистент, з 1937 р. - доцент кафедри ґрунтознавства Харківського сільськогосподарського інституту. Протягом 12-ти років працював деканом агрономічного факультету і заочного відділення. Він був добрим порадиником своїм студентам, надавав їм моральну підтримку, залишаючись для них мудрим учителем.

МОЖЕЙКО Олексій Михайлович
(1902-1986 рр.)

ЛАКТИОНОВ Микола Ілліч
(1926-2007 рр.)

на посадах асистента, доцента, професора, завідувача кафедри. У 1962 –1967 рр. виконував обов'язки декана і проректора із заочної освіти. З 1967 р. до 1993 р. – проректор університету з навчальної роботи, а з 1993 р. до 1996 р. – ректор Харківського ДАУ імені В. В. Докучаєва..

Наукові інтереси вже на початку діяльності були спрямовані на глибоке вивчення з агрономічних позицій особливостей органічної частини ґрунту. У подальших роботах йому вдалося не лише розвинути вчення О. Н. Соколовського, але й створити власну школу дослідників гумусу ґрунтів як основної визначальної характеристики їхнього генезису і трансформації в умовах сільськогосподарського використання.

Ученим здійснено такі розробки: методика фракціювання активного гумусу за допомогою паперової хроматології; класифікація гумусових речовин як полідисперсної системи; положення про невідоме досі в ґрунтознавстві явище незворотної взаємодії негативно заряджених сольових форм гумусових речовин з негативно зарядженими мінеральними часточками ґрунту; положення про мінливість адсорбційних гумусових речовин у кислотній та сольовій формах; положення про реакційну здатність гумусу в орних ґрунтах як показник

М.І. Лактіонов – відомий учений - ґрунтознавець, доктор сільськогосподарських наук, професор. З 1959 р. працював на кафедрі ґрунтознавства Харківського сільськогосподарського інституту

ступеня їхньої окультуреності і про причини диференціації орного шару ґрунтів за біологічною активністю та родючістю; нове розуміння поняття про гумати та гумінові кислоти, про «будову» ґрунтового колоїдного вбирного комплексу, про роль мінеральних та органічних колоїдів у вбирній здатності ґрунтів, про будову міцелію гумусу як представника класу колоїдних поверхнево-активних речовин, про теорію та практику електролітної коагуляції ґрунтових колоїдів, про триєдину роль обмінного калію в ґрунтах.

Професор М.І. Лактіонов незмінно протягом багатьох років читав навчальний курс «Агрономічне ґрунтознавство» студентам факультету агрохімії та ґрунтознавства. Автор понад 130 наукових праць. Із них - 10 навчальних посібників з агроґрунтознавства, дві монографії.

Д.Г. Тихоненко – відомий учений - ґрунтознавець, педагог і організатор вищої аграрної освіти України, доктор сільськогосподарських наук, професор, співголова наукової ради з проблем ґрунтознавства Національної академії наук України, академік Української екологічної академії наук (УЕАН), академік Міжнародної академії безпеки життєдіяльності (МАНЕБ, м. Санкт-Петербург), заступник генерального секретаря (віце-президент) Товариства ґрунтознавців і агрохіміків України.

Виробничу та наукову діяльність розпочав в експедиції з великомасштаб-

ТИХОНЕНКО
Дмитро Григорович
(нар. 1937 р.)

2018

ного обстеження ґрунтів України старшим техніком-ґрунтознавцем, інженером-ґрунтознавцем. Згодом на кафедрі ґрунтознавства Харківського СГІ пройшов шлях від асистента до професора, завідувача кафедри.

Протягом наукової діяльності Тихоненко Д.Г. цілеспрямовано збагачує власний науковий потенціал, створює наукові експедиції і бере в них участь, готує та виховує молодих спеціалістів. Працював деканом факультету агрохімії і ґрунтознавства Харківського НАУ (1972–1996 рр.), проректором з навчальної роботи (1996–2007 рр.), у 2007 р. виконував обов'язки ректора.

Вихованець Харківської школи ґрунтознавства, засновник еколого-біогеохімічної школи в ґрунтознавстві, учений підготував трьох докторів наук і 12 кандидатів наук, у тому числі п'ять докторів філософії для далекого зарубіжжя, понад 30 магістрів. Його перу належить більше 250 наукових праць, 18 підручників і посібників, чотири з яких видано в останні роки («Ґрунтознавство», «Картографія ґрунтів», «Геологія з основами мінералогії», «Лабораторний практикум з ґрунтознавства») і використовуються в усіх аграрних ВНЗ України. Опублікував більше 20 навчально-методичних розробок, створив три навчальних фільми, один із яких «Почва - зеркало ландшафта» посів друге місце серед аналогів аграрних ВНЗ СРСР (м. Свердловськ, 1973 р.).

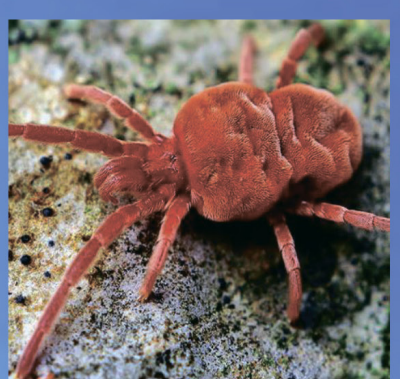
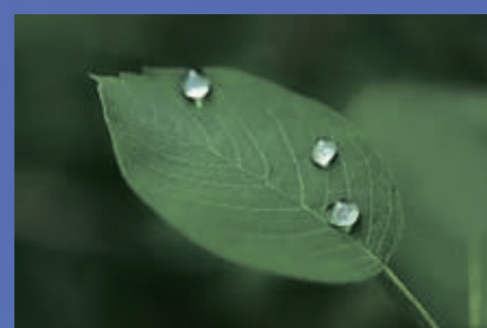
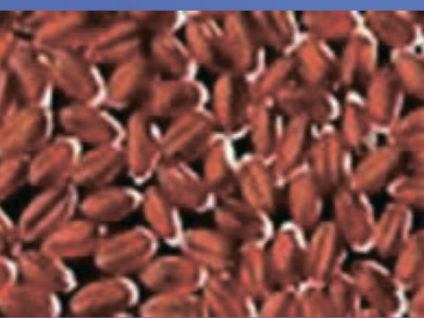
Дмитро Григорович - автор еколого-біогеохімічної класифікації ґрунтів, співавтор номенклатурного списку ґрунтів держави як основи для грошової та іншої оцінки землі, її бонітування під час земельно-кадастрових і земле- оціночних робіт. Уперше в Україні розробив палеогеографічну схему еволюції ландшафтів і ґрунтів як їх віддзеркалення, території Полісся і Лісостепу

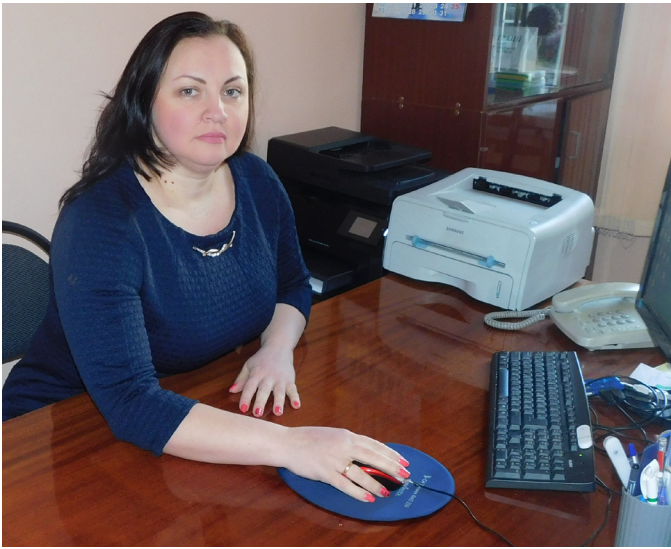
України протягом голоцену четвертинного періоду кайнозою і обґрунтував сільсько- і лісгосподарську типологію земель арен південного заходу Східно-Європейської (Російської) рівнини.

Академік Юрай Грашко у музеї історії ХНАУ за столом свого вчителя академіка О.Н. Соколовського (жовтень 2017 р.)

Юрай Грашко – усесвітньо відомий учений-ґрунтознавець, доктор сільськогосподарських наук (1974 р.), професор (1982 р.), академік Словацької Академії Наук (1987 р.), почесний член Словацької Академії сільськогосподарських наук. Учень академіка О.Н. Соколовського, він 1955 р. закінчив факультет агрохімії та ґрунтознавства ХСГІ. У 1960 р. став засновником НДІ ґрунтознавства і живлення рослин у м. Братислава, яким керував до 1989 р. (з 1987 р. – Науково-дослідний центр родючості ґрунтів). Учасник міжнародних проектів ФАО і ЮНЕСКО з вивчення родючості ґрунтів, академік Ю. Грашко є автором понад 150 наукових праць. В умовах розбудови незалежної Словацької Республіки обіймав посаду Міністра Кабінету міністрів з питань навколишнього середовища (1994 р.). Обраний до парламенту Словаччини у 1992–1994 та 1998–1999 рр. Упродовж 1999–2002 рр. був послом Словацької Республіки в Швейцарії.

Декан факультету захисту рослин
кандидат сільськогосподарських наук, доцент І.В. Забродіна

8 вересня 1932 року було засновано перший в Україні факультет захисту рослин. Його фундаторами були Страхов Тимофій Данилович, Мігулін Олексій Олексійович та Аверін Віктор Григорович.

СТРАХОВ Тимофій Данилович
(1890–1961 рр.)

Першим деканом став відомий учений і педагог, член-кореспондент Академії наук України, почесний академік ВАСГНІЛ, заслужений діяч науки України, доктор біологічних наук, професор Т.Д. Страхов (1932–1951). Він багато часу приділяв організації та вдосконаленню навчально-виховного процесу на факультеті. За роки своєї багаторічної і плідної науково-педагогічної діяльності підготував сотні фахівців із захисту рослин та науковців.

Був організатором Українського інституту захисту рослин у 1930 р., факультету захисту рослин (1930 р.) і кафедри фіто-

патології Харківського сільськогосподарського інституту (1924 р.), відділів фітопатології в Українському інституті прикладної ботаніки (1928 р.), УкрНДІ захисту рослин (1930 р.), Інституті біології Харківського університету імені В.Н. Каразіна (1944 р.), Інституті генетики і селекції АН України. Страхов Т.Д. – один із перших організаторів справи захисту рослин в Україні. За його ініціативою в 1920-1925 рр. створено мережу спостережних фітопатологічних пунктів. Він один з авторів вперше створеної системи протисажкових заходів, інструкцій щодо обліків захворювань польових, городніх і садових культур. Запропонував метод ранньої діагностики ступеня стійкості сортів проти сажкових хвороб. Розробив десорбційно-газовий метод боротьби із сажковими хворобами зернових культур та оригінальні навчальні курси «Загальна фітопатологія і мікологія і вчення про імунітет» і «Боротьба з хворобами сільськогосподарських культур». Страхов Т.Д. є засновником наукового напрямку вивчення хворої рослини у всіх її взаємозв'язках: рослина-патоген-живитель. Уперше в світовій фітопатологічній практиці розробив і впровадив у виробництво комбіновану шкалу оцінки імунологічних властивостей сортів. Підсумком його фундаментальних досліджень є створення теорії фізіологічного імунітету рослин до інфекційних захворювань. Створена ним наукова школа мікології та фітопатології стала основою розвитку цих наук не тільки в Україні, а й в інших країнах СНД. Учений Страхов Т. Д. підготував чотирьох докторів і близько 30 кандидатів наук, опублікував більше 110 наукових робіт.

У різні роки факультет очолювали і проводили багатогранну роботу з його

становлення, а в подальшому і розвитку доцент Г.Д. Дахнюк (1951–1967 рр.), професор Й.Т. Покозій (1967–1970 рр.), доцент Х.Х. Рамакаєв (1970–1992 рр.), професор В.П. Туренко (1992–2008 рр.), доцент Г.В. Малина (2008–2011 рр.), доцент

С.В. Скоромний (2011–2014 рр.).

АВЕРІН Віктор Григорович,
доктор сільськогосподарських
наук, професор
(1885–1955 рр.)

У 1925 р. під керівництвом В.Г. Аверіна і О.О. Мігуліна вперше в Україні у Балакліївському районі Харківської області було проведено виробниче випробування і впровадження у сільськогосподарське виробництво

авіаційного засобу боротьби з італійською сараною, якої налічувалося 250 екземплярів на 1 м². Було оброблено 1,5 тис. десятин, або 70 % заселеної площі.

У 1925 р. під його керівництвом у Балаклійському районі Харківської області уперше застосовано авіаційний хімообробіток угідь проти італійської сарани. В 1931–1932 рр. В.Г. Аверін і О.О. Мігулін брали активну участь у створенні першого в Україні факультету захисту рослин в ХСГІ імені В.В. Докучаєва. З 1945 р. Аверін В.Г. був депутатом Харківської міської ради. Учений багато уваги приділяв дослідженням, пов'язаним з актуальними питаннями захисту рослин, насамперед з біологічним методом (охорона і збереження корисної фауни птахів і комах). Очолював Комітет охорони природи Наркомату освіти України. Центральне місце у творчій діяльності Аверіна В.Г. займали фауністичні дослідження. Тісно пов'язуючи

свої дослідження з питаннями сільськогосподарства, він розробляв практичні рекомендації на науково-теоретичній основі, створивши цим самим правильний напрямок в галузі прикладної зоології на Україні. Науковість і життєво корисні висновки – характерна риса його праць. Опублікував більше 340 наукових і науково-популярних робіт. Підготував трьох кандидатів наук.

У 1926 р. під керівництвом О.О. Мігуліна вперше в Україні створено службу сигналізації і прогнозів появи та поширення шкідників, методи якої були згодом розповсюджені на території колишнього СРСР. Згідно із завданням Ради праці й оборони, у 1927 р. під керівництвом О.О. Мігуліна було виконано суцільне обстеження виноградників України, складено карту поширення філоксери в республіці, на основі чого було розроблено систему заходів захисту виноградників від цього шкідника.

МІГУЛІН Олексій Олексійович,
доктор біологічних наук,
професор
(1893–1989 рр.)

З 1922 до 1924 рр. працював ентомологом Цукротресту, потім старшим ентомологом і завідувачем Губернської станції захисту рослин (м. Харків). З 1930 до 1935 рр. О.О. Мігулін очолював відділ хребетних тварин Українського науково-дослідного інституту захисту рослин (м. Харків), з 1935 до 1941 рр. – Українську науково-дослідну біологічну станцію. Олексій Олексійович був одним з організаторів захисту рослин та служби сигналізації і прогнозів в Україні. У 1925–1929 рр. очолював

2018

Центральну станцію захисту рослин Народного Комісаріату землеробства. Під його керівництвом здійснено підготовку перших окружних агрономів із захисту рослин. Він був видатним ученим у галузі теоретичної та прикладної зоології і ентомології, організував службу сигналізації і прогнозів, заснував наукову школу з питань динаміки популяцій. Уперше в СРСР у 1925 р. під керівництвом Мігуліна О.О. була організована «Всеукраїнська мережа спостережних пунктів (СП), а в 1926 р. – Ізюмський і Куп'янський СП. Професори Мігулін О.О. і Аверін В.Г. уперше випробували в 1924 р. авіахімічний спосіб захисту сільськогосподарських рослин від сарани італійської. Підготував двох докторів наук і 23-х кандидатів наук, опублікував понад 150 робіт.

На факультеті сформовані наукові школи: Аверіна Віктора Григоровича — «Порівняльно-екологічний підхід при дослідженнях динаміки популяцій»; Страхова Тимофія Даниловича — «Проблеми імунітету рослин до шкідливих організмів і розробка сучасних екологічно орієнтованих систем захисту сільськогосподарських культур»; Мігуліна Олексія Олексійовича — «Проблеми динаміки популяцій шкідливих організмів»; Мацкова Федора Пилиповича — «Позакореневе живлення рослин»; Литвинова Бориса Митрофановича — «Екологічно орієнтована система захисту плодів насаджень від шкідників»; Білецького Євгена Миколайовича — «Проблема багаторічного прогнозування масових розмножень шкідливих комах».

Розвиток наукових шкіл триває і нині. Їхні досягнення відомі не тільки в

Україні, але й за її межами в інших країнах світу.

Борис Митрофанович підготував двох докторів і 23-х кандидатів наук. Його учні та послідовники продовжують дослідження щодо вдосконалення екологічно орієнтованого захисту плодів культур від шкідливих комах. Велику увагу Борис

Митрофанович приділяв удосконаленню навчального процесу. Під керівництвом ученого і за його активної участі створено низку унікальних наочних навчальних посібників для підготовки, контролю і самоконтролю знань студентів зі спеціальних дисциплін: зоології, загальної і сільськогосподарської ентомології. У різні роки професор Б.М. Литвинов читав лекційні курси: «Зоологія», «Загальна ентомологія», «Сільськогосподарська ентомологія», «Карантин рослин» та ін. Протягом 20-ти років Борис Митрофанович успішно очолював студентське наукове товариство інституту, 11 років – Харківське відділення Українського ентомологічного товариства, п'ять років – спеціалізовану вчену раду із захисту докторських та кандидатських дисертацій, 15 років – господарсько-договірну тематичну роботу із впровадження наукових розробок кафедри у виробництво, багато років був відповідальним редактором збірників наукових праць факультету захисту рослин. Перу вченого належить близько 280 праць, у тому числі три підручники і чоти-

ЛИТВИНОВ Борис Митрофанович,
доктор біологічних наук,
професор
(1921–2011 рр.)

ри навчальних посібники з сільськогосподарської та лісової ентомології. Є автором трьох свідоцтв і 13 раціоналізаторських пропозицій.

БІЛЕЦЬКИЙ Євген Миколайович,
доктор біологічних наук,
професор, академік
АН ВШ України
(нар. 1935 р.)

У 1964–1969 рр. – завідувач лабораторії ентомології Всесоюзного НДІ зернового господарства імені О.І. Бараєва в Північному Казахстані. У 1969–1988 рр. – завідувач лабораторії біометодів і завідувач відділом захисту рослин Інституту рослинництва імені В.Я. Юр'єва НААН України. У 1991–2010, 2014–2017 рр. – завідувач кафедри зоології та ентомології, з листопада 2017 р. – завідувач кафедри екології та біотехнології. У 1992 р. обґрунтував теорію циклічності динаміки популяцій і методи багаторічного прогнозу масового розмноження шкідливих комах. Розробив міжсистемний метод прогнозування масового розмноження шкідливих комах, який застосовується в країнах СНД, близького і далекого зарубіжжя. Опублікував 270 наукових та навчально-методичних праць. Підготував двох докторів і 13 кандидатів наук.

До найвизначніших наукових досягнень факультету, впроваджених у виробництво в останні десятиліття, належать: розробка алгоритмів і методів багаторічного прогнозу масового розмноження шкідливих організмів, які використовуються в країнах СНД, Китаї, Конго, Нігерії, країнах Близького Сходу (Є.М. Білецький); розробка безпестицидної

технології захисту овочевих культур від шкідливих організмів у закритому ґрунті, яка має світове значення (Ф.М. Марютін, М.О. Білик); розробка прийомів вирощування та захисту насінневої люцерни при екологічно орієнтованій системі землеробства “No-Till” у Центральному Степу України (В.П. Туренко, М.О. Філатов, С.В. Чоні); розробка способів боротьби з домінуючими шкідниками на посівах ярих олійних капустяних культур (М.Д. Євтушенко, С.В. Станкевич, В.В. Вільна).

У 1999 р. на факультеті створено перший в Україні науково-дослідний інститут фітосанітарного моніторингу.

За часи існування факультету здобули вищу освіту більше 7 000 фахівців із захисту рослин, серед них близько 360 громадян із понад 60 зарубіжних країн (Афганістану, Йорданії, Ірану, Беніну, Болгарії, Ефіопії, Китаю, Конго, Куби, Малі, Угорщини, Чехії, Словаччини та ін.).

Готували національні кадри в країнах, що розвиваються: фітопатолог, доцент В.М. Поніровський (1978–1980 рр., Куба); ентомолог, професор М.Д. Євтушенко (1986–1989 рр., Камбоджа); селекціонер, генетик, еколог та біотехнолог В.К. Пузік (1987–1990 рр., Камбоджа).

Значний внесок у створення і розвиток наукової бази, наукових шкіл, служби захисту рослин України зробили професори В.Г. Аверін, О.О. Мігулін, Ф.П. Мацков, Б.М. Литвинов, М.М. Родигін, М.К. Їжик, Є.М. Білецький, В.К. Пантелєєв, М.Д. Євтушенко, Ф.М. Марютін, В.П. Туренко та ін. Вони підготували велику кількість науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації, зміцнюючи підґрунтя науки і виробництва.

2018

РОДІГІН Михайло Миколайович,
доктор біологічних наук,
професор
(1907–1977 рр.)

У 1936 р. Родігін М.М. за сукупністю наукових праць було присвоєно вчений ступінь кандидата сільськогосподарських наук без захисту дисертації. У 1946 р. він захистив докторську дисертацію. У 1956 р. був відряджений у Китайську Народну Республіку на педагогічну роботу, де він читав лекції із захисту рослин викладачам, науковим співробітникам та студентам сільськогосподарських ВНЗ. Його лекції з імунітету рослин були опубліковані в Пекінській сільськогосподарській академії китайською мовою. Родігін М.М. описав 19 нових видів патогенних грибів на різних рослинах. Підготував трьох докторів наук і більше 40 кандидатів наук, опублікував понад 170 наукових робіт.

Факультет пишається своїми вихованцями, серед яких є відомі вчені і державні службовці, які працюють (працювали) в різних установах України, далекого та близького зарубіжжя: Йосип Трохимович Покозій – професор кафедри інтегрованого захисту рослин та карантину НУБіП України, почесний член Українського ентомологічного товариства; Віктор Йосипович Тимченко – головний науковий співробітник інституту овочівництва і баштанництва НААНУ; Олександр Зіновійович Злотін – професор кафедри зоології Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди, почесний член Українського ентомологічного товариства, член АН ВШ України, акаде-

мік МАНЕБ, іноземний професор Шенсійського інституту шовківництва Китаю; Микола Дмитрович Євтушенко – заслужений працівник освіти України, ректор ХНАУ ім. В.В. Докучаєва (1996–2007 рр.), почесний професор Фуджянського університету сільського господарства та лісівництва (Китай), почесний член Українського ентомологічного товариства; Віра Павлівна Петренкова – член-кореспондент НААНУ, заступник директора з наукової роботи Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААНУ; Олександр Степанович Тертишний – завідувач кафедри прикладної біології і водних біоресурсів Харківської державної зооветеринарної академії; Ніна Миколаївна Гринько – заступник директора з наукової роботи Адлерівської дослідної станції; Яровий Григорій Іванович – директор Інституту овочівництва НААН (м. Мерефа), завідувач кафедри плодоовочівництва та зберігання ХНАУ ім. В.В. Докучаєва; Закарі Мусса Усман – ректор університету Dan Dicko Dankoulodo de Maradi (м. Мараді, Республіка Нігер), Аль Джагуб Насер – голова Палестинського фонду зменшення небезпеки стихійних лих та страхування PADRRIF (Палестина).

Багато випускників очолюють наукові установи та працюють на керівних посадах на виробництві. Серед них Герой України, випускник факультету захисту рослин Андрій Якович Ровчак.

Факультет підтримує міцні наукові зв'язки з багатьма зарубіжними вищими навчальними закладами та науковими установами Російської Федерації, Білорусі, Азербайджану, Молдови, Нігеру, Китаю, Палестини.

Викладачами факультету видано три фундаментальні підручники: «Сільськогос-

сподарська ентомологія», «Фітофармакологія» та «Імунітет рослин», за якими навчаються студенти вищих навчальних аграрних закладів України.

На факультеті видаються три фахових журнали «Вісник ХНАУ, серія «Фітопатологія та ентомологія», «Вісник ХНАУ, серія «Біологія», «Вісті Харківського ентомологічного товариства».

Головне завдання факультету – підготовка фахівців із захисту і карантину рослин з широким екологічним мисленням, здатних приймати оптимальні рішення за будь-якої фітосанітарної ситуації.

Підготовка здобувачів факультету здійснюється за першим (бакалаврським) рівнем за спеціальностями «Біотехнологія», «Екологія», «Захист і карантин рослин» – термін навчання 4 роки та другим (магістерським) рівнем за освітньо-професійними програмами «Екологія», «Захист рослин», «Карантин рослин», «Технології захисту навколишнього середовища» – термін навчання 1 рік 4 міс. Форми навчання: денна і заочна.

З 2003 р. на базі факультету захисту рослин в інституті післядипломної освіти студенти отримують другу вищу освіту зі спеціальності «Захист рослин».

КОЛУПАЄВ Юрій Євгенович,
доктор біологічних наук,
професор
(нар. 1967 р.)

Колупаєв Ю.Є. – спеціаліст у галузі фізіології стресу й адаптації рослин. Одним із перших в Україні почав дослідження ролі сигнальних посередників у формуванні адаптивних реакцій рослин. Сформулював концепцію взаємодії активних форм кисню та

іонів кальцію як посередників у процесах запуску адаптивних реакцій рослин. Нині вчений з учнями досліджує функції оксиду азоту, жасмонової кислоти і брасиностероїдів в адаптації рослин до дії абіотичних стресорів. За ініціативи Юрія Євгеновича у Харківському національному аграрному університеті створено Міжкафедральну науково-дослідну лабораторію фізіології і біохімії стресу рослин. Автор близько 300 наукових та науково-методичних праць.

Підготовку фахівців на факультеті забезпечує висококваліфікований професорсько-викладацький колектив, який нараховує 33 особи, з них докторів наук, професорів – 5 осіб (15 %), кандидатів наук, доцентів – 22 (67 %), кандидатів наук, старших викладачів – 2 (6 %), кандидатів наук, викладачів – 1 (3 %), кандидатів наук, асистентів – 1 (3 %), асистентів – 2 особи (6 %).

94 % викладачів факультету мають наукові ступені доктора чи кандидата наук, а на кафедрах зоології та ентомології імені Б.М. Литвинова, екології та біотехнології, ботаніки і фізіології рослин цей показник становить 100 %.

Лекційні курси провідних дисциплін читають професори, доктори наук та досвідчені доценти, кандидати наук.

Значний внесок в обслуговування навчального процесу, виконання наукових досліджень здійснює лаборантський персонал у складі 9 осіб.

Навчальний процес повністю (на 100 %) забезпечений підручниками і навчальними посібниками.

Усі іногородні студенти забезпечені гуртожитком.

Виробничу практику студенти факультету проходять на дослідних полях і в саду ННВЦ «Дослідне поле»

2018

ХНАУ імені В.В. Докучаєва, у науково-дослідних установах (Інститут рослинництва імені В.Я. Юр'єва НААНУ, Інститут овочівництва і баштанництва, Український ордена «Знак Пошани» науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації імені Г.М. Висоцького), державних фітосанітарних інспекціях, у провідних господарствах областей України (ПрАТ «Агро-Союз» Синельниківського району Дніпропетровської області, «Бета-АгроІнвест» Донецької області) та за кордоном (Польща, Німеччина, Данія). Студенти, які успішно проходять відбірковий конкурс міжнародної програми «Студенти Syngenta», мають змогу пройти науково-практичне стажування в компанії «Syngenta».

Випускники працюють у науково-дослідних установах на посадах наукових співробітників; у системі карантинних служб та митного контролю України; у комерційних та державних установах, що виготовляють і реалізують насіннєвий матеріал та хімічні засоби захисту рослин і добрива, на посадах менеджерів; в екологічних інспекціях; у сільськогосподарських підприємствах на посадах агронома, агронома із захисту рослин, інспектора із захисту рослин.

На факультеті активно проводиться робота з обдарованою молоддю – це один з напрямів формування кадрового резерву. На кафедрах факультету працюють наукові гуртки, на яких під керівництвом досвідчених викладачів щотижня обговорюються питання вдосконалення сучасних технологій захисту рослин від хвороб та шкідників, сучасні досягнення у ботаніці та фізіології рослин. Одержані результати наукових досліджень студенти висвітлюють

у публікаціях, у наукових виданнях і в доповідях на наукових конференціях.

Основними формами науково-дослідної роботи студентів є: участь в олімпіадах внутрівишівського, регіонального та національного масштабів за спеціальністю; участь у конкурсах наукових студентських робіт різних рівнів; участь у наукових кафедральних гуртках; участь у міжнародних, регіональних та внутрівишівських наукових і науково-практичних конференціях; участь у конкурсах студентських виробничих звітів на факультеті, в університеті.

Кращі студенти беруть участь в олімпіадах з природничих та гуманітарних дисциплін – як у межах нашого університету, так і в інших установах освіти України. У 2013 році на Всеукраїнській олімпіаді з екології Юлія Дрозд посіла 2-ге місце. У 2015 році Ксенія Васічкова, у 2016 році Ольга Мисько, у 2017 році Ольга Шмирюк посідали 2- місце на Всеукраїнських олімпіадах з дисципліни «Агроекологія» У 2015 та 2016 рр. Борис Коломоєць займав 2-гі місця, а у 2017 р. Марія Рисенко зайняла 3-тє місце у Всеукраїнських олімпіадах з біології серед вищих аграрних закладів України. У 2017 р. Інна Мирось стала переможцем першої Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Захист рослин» серед вищих аграрних закладів України.

Студенти факультету беруть активну участь у регіональних і внутрівишівських конкурсах студентських наукових робіт і майже щороку їхні роботи відзначають призовими місцями (Олександр Зорька, Аліна Коршакова, Сергій Літвін, Наталія Шеханіна).

Значну увагу на факультеті приділяють спортивно-масовій роботі зі студентською молоддю. Студенти постійно

беруть участь у змаганнях ХНАУ з баскетболу, волейболу, футболу, армрестлінгу, гирьового спорту, важкої та легкої атлетики, настільного тенісу, шахів і шашок.

Окремі студенти мають значні досягнення в спорті. Вони були учасниками міжнародних і національних змагань з різних видів спорту: О. Марущенко – чемпіон світу з хортингу, майстер спорту, Ю. Баленко – чемпіонка світу з карате, Д. Синельников – чемпіон України з панкратіону, А. Босенко та О. Босенко – кандидати у майстри спорту з шашок.

Факультет покладає надію на А. Бадалова – (перший юнацький розряд із дзюдо), А. Біленко – (перший юнацький розряд з волейболу), І. Удовіченка та В. Мартинова – (перший юнацький розряд з футболу).

На факультеті активно проводиться культурно-масова робота. Студенти беруть активну участь в університетських оглядах-конкурсах художньої самодіяльності «Студентська осінь» та «Студентська весна», концертах, з нагоди різних святкових заходів.

Лабораторно-практичне заняття в лабораторії біотехнології

Засідання студентського фітопатологічного гуртка

Основні наукові видання кафедри екології та біотехнології

Основні наукові видання кафедри зоології та ентомології

Основні наукові видання кафедри фітопатології

2018

КАФЕДРА ЗООЛОГІЇ ТА ЕНТОМОЛОГІЇ ІМЕНІ Б.М. ЛИТВИНОВА

*Перший ряд (зліва направо): Євтушенко Микола Дмитрович, Сіроус Лідія Яківна, Байдик Галина Василівна, Білецький Євген Миколайович, Мешкова Валентина Львівна, Леженіна Ірина Павлівна;
Другий ряд (зліва направо): Васильєва Юлія Володимирівна, Філатов Михайло Олексійович, Станкевич Сергій Володимирович, Забродіна Інна Вікторівна, Вільна Вікторія Віталіївна, Саліна Алла Олександрівна.*

Завідувач – кандидат біологічних наук, професор, М. Д. Євтушенко (випускова).

Основний напрям науково-дослідної роботи кафедри – обґрунтувати теорію і розробити прийоми управління динамікою популяцій шкідливих і корисних комах на основі фітосанітарних прогнозів різної завчасності. За останні 5 років отримано 3 патенти на корисні моделі, які впроваджуються у виробництво. При кафедрі була створена у 1980 р. проблемна лабораторія екології комах, де співробітники і викладачі кафедри розробляли екологічні основи інтегрованого захисту с.-г. культур з урахуванням охорони навколишнього середовища.

КАФЕДРА ФІТОПАТОЛОГІЇ

*Перший ряд (зліва направо): Кулешиов Анатолій Володимирович, Тесля Тетяна Олександрівна, Білик Микола Олексійович, Туренко Володимир Петрович, Плетнікова Ніна Яківна, Мартиненко Валентина Іванівна;
Другий ряд (зліва направо): Малахов Дмитро Юрійович, Горяїнова Вікторія Вікторівна, Батова Олена Миколаївна, Молчанова Олена Анатоліївна, Жукова Любов Володимирівна, Олейніков Євген Сергійович.*

Завідувач – доктор сільськогосподарських наук, професор В.П. Туренко (випускова).

У теперішній час професорсько-викладацький склад кафедри працює над вирішенням таких теоретичних і практичних питань: вивчення патогенезу, етіології основних інфекційних хвороб сільськогосподарських рослин; виконання моніторингу фітопатогенних організмів у сучасних агроценозах; прогноз фітопатологічного стану агроценозів та обґрунтування ефективних заходів захисту від фітопатогенів; формується банк даних щодо фітопатогенних організмів для умов східного Лісостепу України.

КАФЕДРА ЕКОЛОГІЇ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ

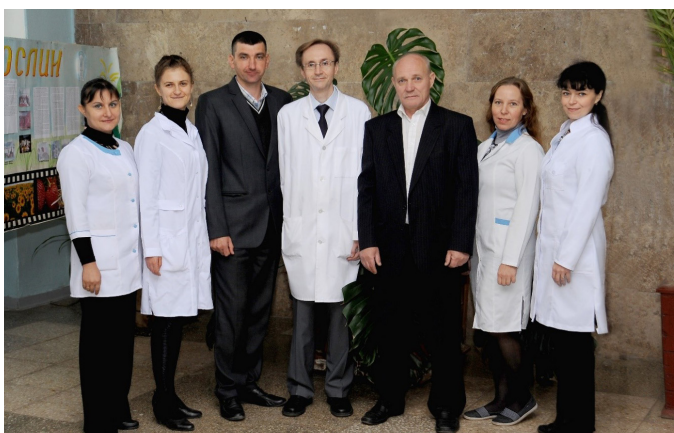
Зліва направо: Брусенцева Віта Вікторівна, Долгова Тетяна Анатоліївна, Гордієнко Інна Миколаївна, Тітова Аліна Євгеніївна, Волощенко Вікторія Вікторівна, Кучмасова Тетяна Юріївна, Головань Лариса Володимирівна, Масленніков Дмитро Ігорович, Непран Ірина Володимирівна, Олійник Анна Михайлівна, Вовк Аліса Ігорівна, Криштон Євген Анатолійовч.

Завідувач – доктор біологічних наук, професор, академік АН ВШ Є.М. Білецький (випускова).

Науково-дослідна робота на кафедрі проводиться за такими напрямками: розробка та вдосконалення методів контролю пестицидів і нітратів у сільськогосподарській продукції, дослідження токсичного

впливу пестицидів на організм людини і тварин, санітарно-токсикологічна оцінка продуктів бджільництва за показниками безпеки, екологічна безпека та якість продуктів харчування; вивчення ролі алелопатично активних виділень найбільш розповсюджених у культурі видів злаків та їх використання для вирішення практичних завдань рослинництва та селекції; вивчення агроекологічної ролі зернобобових культур в агрофітоценозах; вивчення мінливості, генетичного контролю ферментних систем у сільськогосподарських культур та їх диференціація за молекулярними маркерами з використанням ПЛР-аналізу; агроекологічне дослідження технології вирощування культури сафлору красильного (*Carthamus tinctorius* L.); дослідження екологічної адаптації культурних рослин до біотичних і абіотичних факторів середовища.

КАФЕДРА БОТАНІКИ ТА ФІЗІОЛОГІЇ РОСЛИН

Зліва направо: Заярна Олена Юріївна, Ястреб Тетяна Олегівна, Швиденко Микола Володимирович, Колупаєв Юрій Євгенович, Кукушкін Андрій Іванович, Фірсова Катерина Миколаївна, Лугова Ганна Арнольдівна.

У 2008 р. на базі кафедри створено Міжкафедральну науково-дослідну лабораторію фізіології і біохімії стресу рослин (керівник – доктор біологічних наук, професор Ю.Є. Колупаєв). Лабораторією досліджується роль активних форм кисню (АФК), оксиду азоту та іонів кальцію як сигнальних посередників запуску адаптивних реакцій і трансдукції гормональних сигналів. У 2015 р. на кафедрі виконано дослідження за грантами ДФФД України. За період з 2010 р. опубліковано понад 25 статей у журналах, що входять у наукометричну базу Scopus.

ФАКУЛЬТЕТ
ЛІСОВОГО
ГОСПОДАРСТВА
1816

Декан факультету лісового господарства
кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
професор ХНАУ М. М. Ведмідь

Підвалини факультету лісового господарства закладені на початку XIX століття, коли на теренах Королівства Польського започаткували Варшавську лісову школу. Ініціатором її створення був граф Людвіг Костянтинович Плятер-де-Броель,

Л.К. Плятер
(1775-1846 рр.)

який на той час обіймав посаду Генерального директора казенних лісів. Він розробив схему використання лісів за методом Саксона і Брауншвейга, яка в подальшому виявилася дуже важливою для економіки регіону. Проте на той час у Польщі не вистачало професійно підготовлених лісничих. У травні 1816 р. на Адміністративній раді Королівства Польського, за ініціативи Л.К. Плятера, розглядалося питання про створення лісової школи у Варшаві. Потім цю справу він представив

на нараді у міністра доходів і казначейства. Вже 11 липня на позачерговому засіданні Адміністративної ради ухвалили рішення про необхідність створення лісової школи. У серпні проект організації школи і прохання про дозвіл залучати до роботи в ній іноземців із вищою кваліфікацією в галузі лісової науки і практики подали на затвердження в царський палац.

17 (5) жовтня 1816 р. цар Олександр I підписав Указ про відкриття спеціальної школи лісівництва у Варшаві. Близько півтора роки тривала підготовка до початку занять. За постановою Комісії з релігій і народної освіти від 20 січня 1818 р. були затверджено статут та ухвалене рішення про початок функціонування Варшавської лісової школи. За цією постановою запроваджувалися два етапи навчання: теоретичний курс у Варшаві і практичний – у лісництвах.

Прийом учнів відбувався на шкільній раді, яку очолив Л.К. Плятер. Майбутній здобувач за два тижні до початку занять мав подати заяву або дозвіл батьків чи опікунів, свідоцтво про те, що має не менше 16 років, переконливі докази своїх добрих і моральних учинків, довідку від лікаря про стан здоров'я, що має добрий зір і слух, що може витримувати холоди й негоду, свідоцтво про навчання у провінційних школах або про закінчення чотирьох класів у тих же школах або школах при факультетах університетів. Умови прийому до Варшавської лісової школи висвітлювалися в офіційних виданнях Королівства Польського, друкувався список предметів, що викладатимуться, інформація про початок навчання, а також соціально-побутові умови майбутніх здобувачів. Було ухвалене рішення про те, що ніхто, крім випускни-

2018

ків лісової школи, не зможе працювати на посадах підлісничого (лісника), надлісничого та генерального інспектора.

Урочисте відкриття закладу відбулося 7 квітня (26 березня) 1818 р. Заняття почалися у стінах Варшавського університету. Перші лекції дев'ятьом дійсним учням прочитали професори М.Б. Шуберт (лісова ботаніка, лісівництво), Крисинський (лісова адміністрація), Китаєвський (хімія, мінералогія, ентомологія), Карл Скродзький (зоологія загальна і мисливська), Ф.П. Матушевський (арифметика, алгебра, геометрія, німецька мова).

Другий 1818/1819 навчальний рік почався в орендованому палаці магнатів Рудзинських, де з 12-ти кімнат по дві використовувалися для лекцій і бібліотеки, по одній – для засідань шкільної ради, музеїв ботанічного, зоологічного і мінералогічного; інші кімнати займали секретар ради, дійсні учні, служитель. Строк навчання тривав два роки.

Практичний курс проводився спочатку в лісах різних частин Королівства Польського, а згодом – на власній базі поблизу Варшави. Практичні заняття з лісівництва до квітня 1828 р. проводив професор із Німеччини Людвіг Ютсі, а після його смерті – Віктор Козловський, автор численних публікацій з лісівництва. На початку 1832 р. через участь учнів в антиросійському повстанні лісову школу закрили.

Підготовка лісничих відновлено у 1840 р. після приєднання лісової школи до Інституту землеробства в Маримонті (передмістя Варшави). У Маримонтському інституті сільського господарства та лісівництва існувало два відділення: сільськогосподарське і лісове. Відділен-

нями опікувалася рада інституту, яку очолювали директори М.М. Очаповський (до 1852 р.), Й.С. Здзітовецький (до 1860 р.), С.С. Пржестанський (до 1861 р.), Д. Окнінський (до 1862 р.). За новим статутом інституту, затвердженим у 1857 р., тривалість навчання здобувачів становила три роки, але навчання на лісовому відділенні тимчасово припинили.

Восени 1862 р. після переїзду в провінційне містечко Ново-Олександрія (Пулави) Люблінської губернії і реорганізації навчального закладу в Політехнічний та землеробсько-лісовий інститут навчання на лісовому відділенні відновили. В інституті організували кабінети: хімічний, ботанічний, зоологічний, технологічний, а також лісовий, який очолив випускник лісового відділення 1842 р. ад'юнкт-професор А.Я. Голляк. Але участь студентів і викладачів у Січевому повстанні 1863 р. знову призвела до закриття навчального закладу.

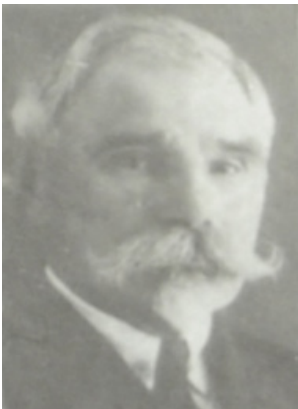
У 1869 р. Ново-Олександрійський інститут сільського господарства та лісівництва поновив навчання студентів. А.Я. Голляк керував лісовим кабінетом до 1875 р., коли передав завідування випускнику лісового відділення 1852 р., доценту Й.С. Красуському. З 1884 р. лісовий кабінет очолив ад'юнкт-професор В.Ю. фон Бранке. У 1887 р. окремо від кабінету лісівництва, організували кабінет лісовпорядкування, таксації й адміністрації лісів, який очолив ад'юнкт-професор О.К. Краузе. Процесом навчання студентів керувало Правління інституту під головуванням директорів: І.А. Тютчева (до 1876 р.), В.М. Добровольського (до 1882 р.), О.М. Бажанова (до 1883 р.), П.В. Еймонта (до 1892 р.). Реформування інституту виконуючим обов'язки

директора, професором В.В. Докучаєвим призвело до відкриття на базі існуючих кабінетів відповідних кафедр, у складі яких, крім завідувача (професора або ад'юнкта-професора), заняття проводили викладачі й асистенти. Кафедрі лісівництва в 1893 р. очолив професор В.Ю. фон Бранке, а кафедрі лісовпорядкування, таксації та адміністрації лісів з 1894 р. – ад'юнкта-професор М.М. Орлов. У 1898 р. організували кабінет лісокористування на чолі з ад'юнкта-професором М.М. Бурим. Він з 1901 р. очолював кафедру після від'їзду М.М. Орлова до С.-Петербурзького лісового інституту. У 1902-1904 рр. курс лісовпорядкування, таксації і лісоуправління читав завідувач лісової дослідної станції «Руда» М.А. Дмитрієв. Із 1905 р. кафедру лісовпорядкування, таксації та лісоуправління очолив професор О.Г. Марченко, а нову кафедру лісокористування – професор Й.Г. Сурож. Кафедрою лісівництва у 1906-1917 рр.

очолювали директори: В.В. Докучаєв (до 1895 р.), О.Л. Потиліцин (до 1900 р.), В.І. Беляєв (до 1902 р.), П.В. Будрін (до 1905 р.), О.І. Скворцов (до 1907 р.), А.С. Саноцький (до 1911 р.), І.І. Калугін (до 1914 р.), О.О. Алов (до 1921 р.).

На початку Першої світової війни Ново-Олександрійський інститут сільського господарства та лісівництва перебазували до Харкова, де 26 березня 1921 р. він отримав назву Харківський сільськогосподарський інститут. Цього ж року в інституті започаткували нові структурні підрозділи – факультети: агрономічний, меліоративний і лісовий. На загальних зборах викладачів і студентів лісового факультету першим деканом обрали найдосвідченішого професора Олександра Григоровича Марченка. Після його переходу на посаду директора Всеукраїнського управління лісами (ВУПЛ), другим деканом восени 1922 р. обрали професора Бори-

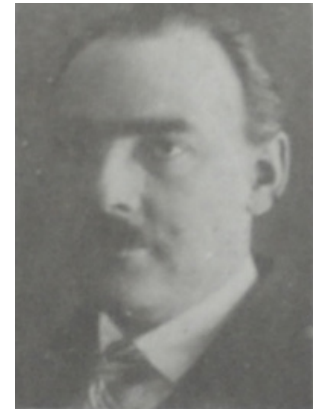
МАРЧЕНКО Олександр
Григорович (1921-1922 рр.)

ШУСТОВ Борис Олексійович
(1922-1925 рр.)

КОЛЕСНИКОВ Олександр
Іванович (1925-1929 рр.)

АНДРІЙВ Володимир Миколайович
(1929-1930 рр.)

завідував ад'юнкта-професор М.Г. Шольц фон Ашерслебен, а після його звільнення курс загального лісівництва читав професор М.П. Новак.

Підготовка лісоводів I і II розрядів тривала чотири роки. Як і раніше нею опікувалося Правління інституту, яке

са Олексійовича Шустова, третім деканом у 1925 р. – професора Олександра Івановича Колеснікова, у листопаді 1929 р. четвертим деканом – професора Володимира Миколайовича Андрієва.

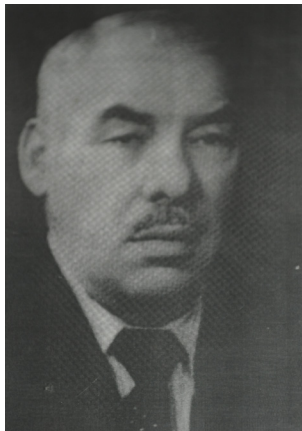
З 1922 р. на лісовому факультеті почали створювати нові кафедри: дендроло-

2018

гії (завідувач – професор В.М. Андріїв), лісових культур (завідувачі – професори А.П. Тольський, І.О. Яхонтов), лісової таксації (завідувач – професор Б.О. Шустов), лісових меліорацій (завідувачі – професори М.М. Степанов, В.Я. Гурський), державного лісового господарства і лісової статистики (завідувач О.І. Колесніков). Кафедру лісівництва з 1925 р. очолив знаний учений, професор Г.М. Висоцький. У 1927 р. також організували науково-дослідну кафедру лісівництва у складі чотирьох секцій: лісознавства, дендрології, лісових культур і лісових меліорацій. Завідувачем цієї кафедри обрали професора Г.М. Висоцького, а секціями керували професори В.М. Андріїв, І.О. Яхонтов,

чі кафедри. Лише після повернення в 1934 р. колишньої назви – Харківський СГІ, відновила роботу кафедра агролісомеліорації, завідування якою знову доручили професору Г.М. Висоцькому. Крім нього, лекції і практичні заняття проводив доцент М.М. Дрюченко. Після звільнення Харкова від окупації кафедру плодівництва та агролісомеліорації з 1943 р. очолив професор І.О. Яхонтов.

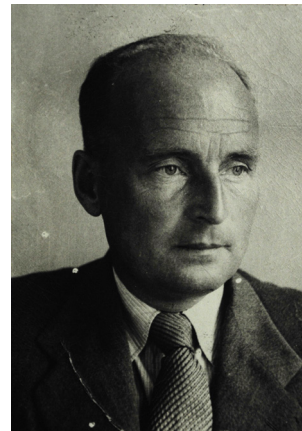
У 1946 р. відновилася підготовка лісівників у складі лісомеліоративного факультету. Деканом призначили професора Якіма Івановича Петренка, який одночасно з 1944 р. обіймав посаду декана землевпорядного факультету. У 1949 р. на посаду декана лісомеліоративного факультету призначили

ПЕТРЕНКО Якiм Іванович
(1946-1949 рр.)

БУЗОВІР Федiр Якович
(1949-1955 рр.)

П`ЯТНИЦЬКИЙ Сергiй Сергiйович
(1955-1961 рр.)

В.Я. Гурський. У грудні 1929 р. на базі науково-дослідної кафедри лісівництва організували Український науково-дослідний інститут лісового господарства та агролісомеліорації.

У червні 1930 р., через реорганізацію навчального закладу і створення Інституту зернових культур, меліоративний факультет перевели до Одеси, а лісовий – до Києва. Скасували також лісівни-

доцента Федора Яковича Бузовіра, який одночасно був деканом плодоовочевого та економічного факультетів. На лісомеліоративному факультеті утворилися відокремлені кафедри: агролісомеліорації (завідувачі – професори І.О. Яхонтов, Д.В. Воробйов), лісівництва і дендрології (завідувач – професор С.С. П`ятницький). У 1955 р. деканом лісового факультету призначили професо-

ра Сергія Сергійовича П'ятницького. З 1956 р. студенти факультету почали проходити навчальну практику на власній базі – у Скрипаївському навчально-дослідному лісгоспі під керівництвом професора Б.І. Гаврилова і доцента І.Д. Барановського. Аспірантську підготовку на факультеті проходили 5 аспірантів із Китаю.

Співробітники лісового факультету і аспіранти з Китаю 1957 р. Сидять (зліва направо): Т.О. Ханова, К.Д. Кондратенко, Д.В. Воробійов, С.С. П'ятницький; стоять – В.І. Натаров, А.Д. Ганаєва, І.В. Туркевич, К.М. Овчинніков, Б.П. Падалка, Є.Г. Калиниченко, Н.А. Хизун, Б.Ф. Остапенко

З 1961 р. підготовку фахівців на лісовому факультеті не проводили.

Залишили лише об'єднану кафедру агролісомеліорації та лісівництва під керівництвом професора С.С. П'ятницького на агрономічному факультеті.

З 1971 р. кафедру агролісомеліорації та лісівництва очолив доктор сільськогосподарських наук, професор

Колектив кафедри агролісомеліорації та лісівництва, 1967 р. Перший ряд (зліва направо) Д.Г. Ганаєва, І.Д. Барановський, С.С. П'ятницький, Д.В. Воробійов, В.І. Натаров, В.С. Ноженко, С.П. Ганжа; другий ряд Н.О. Хизун, Т.С. Снурнікова, В.Х. Криворотенко, Л.М. Святенко, М.Р. Казюта, С.І. Пороша; третій ряд: Н.М. Дождьова, Б.Ф. Остапенко, О.І. Коваленко, О.В. Зеленько, В.П. Лисенко, Н. Дежнева

Борис Федорович Остапенко. Саме завдяки його наполегливості та підтримки керівництва університету (ректор – професор М.Д. Євтушенко) в 1998 р. на агрономічному факультеті відновили набір здобувачів на лісове відділення.

ОСТАПЕНКО Борис Федорович, доктор сільськогосподарських наук, професор (1922–2006 рр.)

У 1999 р. створено кафедру лісових культур і меліорацій, яку очолив кандидат сільськогосподарських наук М.М. Ведмідь (заступник голови Державного комітету лісового господарства України). Завдяки його допомозі вдалося в короткі строки відремонтувати гуртожиток для проживання студентів факультету.

З 2002 р. факультет лісового господарства повноцінно відновив свою роботу. Деканом факультету призначили доцента Анатолія Михайловича Полив'яного.

ПОЛИВ'ЯНИЙ Анатолій Михайлович, доцент, професор університету

З 2005 р. кафедрою лісівництва завідував професор В.П. Ткач, а з 2012 р. – доцент А.М. Салтиков. Кафедру лісових культур і меліорацій з 2007 р. очолював доцент О.Б. Величко. У 2008 р. на факультеті створили кафедру лісоуправління та лісоексплуатації на

2018

чолі з доцентом Л.І. Ткач, а в листопаді 2014 р. – кафедру садово-паркового господарства під керівництвом доктора сільськогосподарських наук Г.Б. Гладуна.

У червні 2015 р. на факультеті відбулися певні кадрові зміни: виконуючим обов'язки декана призначили доцента О.І. Ляліна, в.о. завідувача кафедри лісівництва ім. Б.Ф. Остапенка – професора В.П. Пастернака, в.о. завідувача кафедри лісоуправління та лісоексплуатації – доцента І.О. Севідову. З жовтня того ж року обов'язки завідувача кафедри лісових культур і меліорацій виконувала професор В.Л. Мешкова, а з листопада – обов'язки декана обіймав кандидат сільськогосподарських наук Г.О. Куцегуб. Із 2 по 24 серпня 2016 р. тимчасове виконання обов'язків декана було покладене на кандидата сільськогосподарських наук В.В. Назаренка.

З 25 серпня 2016 р. деканом факультету призначений кандидат сільськогосподарських наук, доцент, Заслужений лісівник України Микола Максимович Ведмідь. Восени 2016 р.

відбулося призначення завідувачів кафедрами відповідно до їх спеціальності: В.Л. Мешкова очолила кафедру лісівництва ім. Б.Ф. Остапенка, В.П. Пастернак – лісоуправління та лісоексплуатації, Г.Б. Гладун – лісових культур і меліорацій, професор М.О. Горін – садово-паркового господарства. З серпня 2017 р. обов'язки завідувача кафедри лісових культур і меліорацій виконує доктор сільськогосподарських наук С.П. Распопіна. До складу факультету входить також кафедра філософії, історичних і соціальних дисциплін (завідувач – доцент А.І. Кравцов).

Факультет пишається своїми колишніми випускникам, які згодом стали видатними діячами лісівничої науки і практики: доктори наук, академіки П.С. Погребняк, А.Б. Жуков, С.С. Соболев, член-кореспонденти П.С. Піщелука, С.С. П'ятницький, професори А.Я. Голляк, С.З. Курдіані, І.О. Яхонтов, В.Е. Шмідт, О.І. Колесніков, Ф.М. Харитонович, М.М. Дрюченко, П.П. Ізюмський, А.Г. Міхович, М.А. Лохматов, М.Т. Гончар та ін.

ЖУКОВ Анатолій Борисович
(1901-1979 рр.)

ПОГРЕБНЯК Петро Степанович
(1900-1976 рр.)

СОБОЛЕВ Сергій Степанович
(1904-1980 рр.)

ГОНЧАР Михайло Тимофійович
(1922-2015 рр.)

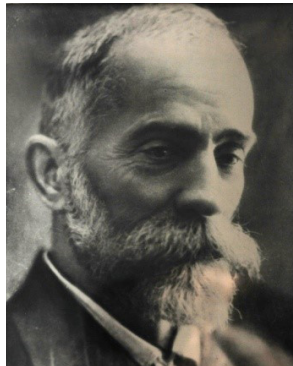
НАУКОВІ ШКОЛИ ТА ЇХНІ ЗАСНОВНИКИ

ЛІСОВПОРЯДКУВАННЯ І ТАКСАЦІЇ

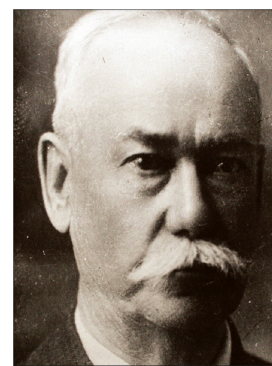
ОРЛОВ
Михайло Михайлович, професор

ЛІСОЗНАВСТВА ТА ЛІСІВНИЦТВА

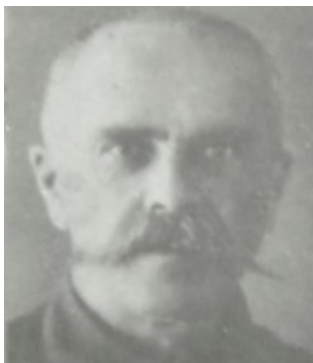
ВИСОЦЬКИЙ
Георгій Миколайович, професор

ЛІСОВИХ КУЛЬТУР

ЯХОНТОВ
Ілля Олексійович, професор

ЛІСОВИХ МЕЛІОРАЦІЙ

ГУРСЬКИЙ
Валеріан Ярославович, професор

ЛІСОВОЇ СЕЛЕКЦІЇ ТА НАСІВНИЦТВА

П'ЯТНИЦЬКИЙ
Сергій Сергійович, професор

ЛІСОВОЇ ТИПОЛОГІЇ

ВОРОБІЙОВ
Дмитро Васильович, професор

Факультет забезпечує підготовку бакалаврів і магістрів за спеціальністю 205 «Лісове господарство» (денна і заочна форма навчання) та магістрів зі спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» (денна форма навчання), а також аспірантів за спеціальністю 06.03.03 – «Лісознавство і лісівництво».

Нині на факультеті навчається 297 здобувачів ОС «бакалавр» (147 денної та 150 заочної форми навчання) і 167 здобувачів ОС «магістр» (71 денної та 98 заочної форми навчання) а також 3 аспіранти денної і 2 – заочної форми навчання.

До складу факультету входять п'ять кафедр: лісівництва ім. Б.Ф. Остапенка; лісоуправління, лісоексплуатації та безпеки життєдіяльності; лісових культур і меліорацій; садово-паркового господарства; філософії, історичних і соціальних дисциплін.

Підготовку забезпечує висококваліфікований професорсько-викладацький колектив, у складі якого шість професорів, докторів наук, один доктор наук, 20 доцентів, кандидатів наук, шість старших викладачів, кандидатів наук, три старші викладачі, два викладачі і три асистенти.

2018

Основні спеціальні навчальні дисципліни: дендрологія; лісознавство; лісівництво; лісова пірологія; мисливствознавство; інтегрований захист лісу; лісова таксація; економіка лісового господарства; лісовпорядкування; деревинознавство; організація лісового господарства; лісоексплуатація; переробка деревини; лісозаготівля; планування та управління в лісовому господарстві; інформаційні технології у лісовому господарстві; охорона праці в галузі; лісові культури; лісове насінництво і розсадники; лісова фітопатологія; лісова меліорація; агротехніка зеленого будівництва; планування садово-паркового господарства; експлуатація садово-паркових об'єктів; захист декоративних рослин; тепличне господарство; лісопаркове господарство; озеленення населених місць.

Навчальна робота факультету проводиться у 25 навчальних аудиторіях, лабораторії насінництва і розсадництва, лабораторії охорони природи. Крім традиційних занять в аудиторіях, невід'ємною частиною освітнього процесу є навчальні практики з ботаніки, геодезії, основ фахової підготовки, лісового ґрунтознавства, дендрології, механізації лісогосподарських робіт, лісового насінництва і розсадників, лісівництва, лісової фітопатології, лісових культур, лісової таксації, лісомисливського господарства, лісової меліорації, лісоексплуатації, лісовпорядкування, а також ознайомча, технологічна і переддипломна практики на виробництві. Базами для їх проведення є дендрологічний парк ХНАУ, Скрипайський навчально-дослідний лісгосп, Харківська лісовпорядна партія, численні лісогосподарські підприємства північно-східної частини України.

Дендрологічний парк є частиною зеленої зони навчального містечка ХНАУ. Його площа становить 23,2 га. Розташований на північному сході навчального містечка. Дендропарк було створено з ініціативи викладачів кафедри агролісомеліорації та лісівництва та її завідувача Остапенка Бориса Федоровича.

У дендрологічному парку сьогодні зростає близько 1000 видів, відмін, форм та сортів деревних рослини, що представляють флористичні зони: європейську, кримсько-кавказьку, середньоазіатську, китайську, далекосхідну,

Дендрологічний парк ХНАУ

Здобувачі факультету беруть активну участь у конкурсах наукових робіт, олімпіадах зі спеціальних дисциплін серед аграрних вузів, роботі наукових гуртків, екскурсіях по природних об'єктах Харківщини.

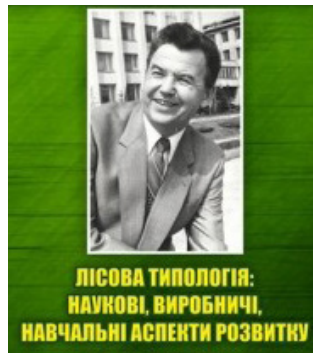
Екскурсія на Козачу Гору
ННП «Гомільшанські ліси»

На факультеті проводиться науково-дослідна робота, основними напрямками якої є: структурно-функціональні особливості природного відновлення лісових екосистем, вивчення продуктивності та стійкості лісових фітоценозів, лісова типологія, закономірності формування типів лісу, наукова спадщина факультету лісового господарства. Кращі імена. Біорізноманіття лісових екосистем, лісова селекція та перспективи її використання в лісовому господарстві, ландшафтний дизайн. Співробітники і здобувачі факультету беруть участь у наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, читаннях з нагоди дня народження знаного лісовода-типолога Бориса Федоровича Остапенка.

Наукові публікації факультету

При факультеті існує музей природи, де відображено зразки фауни та флори півночі Євразії, наведено інформація про їх рідкісні види. Експозиція музею використовується в навчальній роботі. Співробітники факультету проводять екскурсії для школярів, здобувачів денної та заочної форм навчання, інституту післядипломної освіти.

Серед здобувачів факультету багато учасників культурно-масового життя факультету, які беруть участь у концертах художньої самодіяльності, конкурсах «Міс ХНАУ» і «КВК», військово-патріотичних змаганнях «Вогневий рубіж» та народних святах. Спортивні команди факультету з волейболу,

футболу, настільного тенісу, шахів, шашок, армспорту, важкої та легкої атлетики неодноразово ставали переможцями спартакіад університету. Їх учасники є членами збірних команд університету на спортивних змаганнях серед ВНЗ м. Харкова та сільськогосподарських вишів України.

Щороку колектив факультету надає посильну допомогу у створенні штучних культур деревних порід на вирубках ДП «Скрипаївське НДЛГ», піклується про озеленення навчального містечка та території навколо нього, висаджує молоді саджанці замість засохлих і пошкоджених, закладає нові куртини сосни і дуба у рекреаційній зоні університету.

Факультет лісового господарства ХНАУ має тісний зв'язок з факультетом лісового господарства Національного університету біоресурсів і природокористування України та Українським державним лісотехнічним університетом Львова. Продовжується співпраця з ученими ближнього та далекого зарубіжжя.

Випускникам надається кваліфікація: «Бакалавр лісового господарства», «Магістр лісового господарства», «Магістр садово-паркового господарства».

Можливості працевлаштування: випускники факультету – це справжні фахівці виробничо-управлінської, проектної та дослідно-наукової діяльності у галузі лісового та садово-паркового господарства. Вони працюють на підприємствах

Садіння ландшафтних культур сосни у балці «Тернова»

2018

лісового та сільського господарства, міських і регіональних установах екологічного та ландшафтно-архітектурного напрямку, навчальних та наукових закладах, лісовпорядних і проектних організаціях, обіймаючи керівні, управлінські та інженерно-технічні посади.

За період існування Варшавської лісової школи, лісового відділення Маримонтського і Ново-Олександрійського інституту сільського господарства та лісівництва, ХНАУ імені В.В. Докучаєва підготовлено більше 4 000 тис. фахівців для лісової галузі. На 2018 р. за спеціальністю «Лісове і садово-паркове господарство» заплановано випуск 39 бакалаврів денної і 44 – заочної форм навчання; за спеціальністю «Лісове господарство» – 20 магістрів денної і 46 заочної форм навчання, за спеціальністю «Садово-паркове господарство»

Випускники – магістри факультету 2018 р.

– 14 магістрів денної форми навчання.

На порозі третього століття від початку лісівничої освіти у Варшавській лісовій школі педагогічний колектив факультету проводить регулярну профорієнтаційну роботу серед випускників шкіл, ліцеїв, коледжів і технікумів з метою більш якісного і повного забезпечення набору здобувачів.

КАФЕДРА ЛІСІВНИЦТВА ІМЕНІ Б.Ф. ОСТАПЕНКА

Зліва направо: А.Ю. Гордіяченко, Я.В. Кошеляєва, В.Л. Борисова, Ю.М. Поташов, О.О. Левченко, В.В. Горошко, В.Л. Мешкова, І.Й. Ситнік, І.М. Швиденко, С.І. Познякова, Л.М. Коваль.

Кафедра організована на базі кабінету лісівництва у 1893 р. Першим її завідувачем був професор В.Ю. фон Бранке. Після нього кафедру очолювали знані вчені, професори М.Г. Шольц-фон-Ашерслебен (1906-1917 рр.), Г.М. Висоцький (1925-1940 рр.), С.С. П'ятницький (1946-1971 рр.),

Б.Ф. Остапенко (1971-2005 рр.), В.П. Ткач (2005-2012 рр.), доцент А.М. Салтиков (2012-2015 рр.), професор В.П. Пастернак (2015-2016 рр.).

З вересня 2016 р. кафедрою завідує доктор сільськогосподарських наук, професор В.Л. Мешкова. На кафедрі також працюють кандидати сільськогосподарських наук, доценти І.Й. Ситнік, Ю.М. Поташов, С.І. Познякова, В.В. Горошко, кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач І.М. Швиденко, кандидат економічних наук, завідувач музеєм охорони природи О.М. Савельєва, асистенти А.Ю. Гордіяченко, О.О. Левченко, пошукачі наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук В.Л. Борисова, Л.М. Коваль, Я.В. Кошеляєва, старший лаборант О.М. Пархоменко.

КАФЕДРА ЛІСОУПРАВЛІННЯ, ЛІСОЕКСПЛУАТАЦІЇ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Перший ряд (зліва направо): А.В. Гармаш, Т.М. Леонідова, В.П. Пастернак, С.В. Зозуля, Ю.М. Біла;
Другий ряд (зліва направо): В.М. Полях, А.С. Торосов, В.В. Назаренко, М.М. Ведмідь, Ю.В. Карпець, О.Б. Гопцій.

У 1894 р. була утворена кафедра лісовпорядкування, таксації та лісоуправління. Першим її завідувачем був професор М.М. Орлов. Після нього кафедру очолювали професори М.М. Бурій (1901-1903 рр.), М.А. Дмитрієв (1903-1904 рр.) та О.Г. Марченко (1905-1930 рр.). У 1905 р. організували кафедру лісоексплуатації, якою до 1926 р. керував

професор Й.Г. Сурож. Із 1925 по 1930 рр. існувала відокремлена кафедра таксації під завідуванням професора Б.О. Шустова.

У 1998-2008 рр. курси лісоуправління, таксації та лісоексплуатації читалися викладачами кафедри лісівництва, на базі якої 5 травня 2008 р. було відновлено кафедру лісоуправління та лісоексплуатації. У період із 2008 по 2015 рр. її очолювала доцент Л.І. Ткач, а у 2015-2016 рр. – доцент І.О. Севідова.

Із 2016 р. кафедрою завідує професор В.П. Пастернак. Навчальний процес забезпечують кандидати наук, доценти М.М. Ведмідь, О.Б. Гопцій, Ю.В. Карпець, В.В. Назаренко А.С. Торосов, старші викладачі Ю.М. Біла, С.М. Бугайов, В.М. Полях, старші лаборанти Т.М. Леонідова, Г.Х. Рамакаєва, С.В. Зозуля, навчається в аспірантурі А.В. Гармаш.

КАФЕДРА ЛІСОВИХ КУЛЬТУР І МЕЛІОРАЦІЙ

Перший ряд (зліва направо): В.П. Лотоненко, С.П. Распоїна, І.О. Чекіна;
Другий ряд (зліва направо): М.М. Діденко, В.Є. Слюсарчук, А.М. Полив'яний, О.Б. Величко, О.П. Андрущенко.

У 1922 р. були створені окремі кафедри: спеціального лісівництва (завідувач – професор А.П. Тольський,) і лісових меліорацій (завідувач – професор М.М. Степанов.). У 1923 р. ці кафедри очолили відповідно професори І.О. Яхонтов і В.Я. Гурський. З 1943

по 1952 рр. кафедрою агролісомеліорації та плодівництва завідував професор І.О. Яхонтов. У 1952-1961 рр. кафедру агролісомеліорації очолював знаний лісотиполог, професор Д.В. Воробйов.

Після припинення діяльності лісогосподарського факультету в 1961 р. кафедра лісових культур разом з іншими кафедрами з лісових спеціальностей увійшла до складу об'єднаної кафедри агролісомеліорації та лісівництва, якою завідував спочатку професор С.С. П'ятницький (1961–1971), а потім – професор Б.Ф. Остапенко. Із відновленням підготовки фахівців лісового господарства організували відокремлену кафедру лісових культур і меліорацій її очолив доцент, кандидат сільськогосподарських наук, заступ-

2018

ник голови Державного комітету лісового господарства України М.М. Ведмідь. У 1907-2015 рр. нею завідував доцент О.Б. Величко, у 2015-2016 рр. – професор В.Л. Мешкова, у

2016-2017 рр. – професор Г.Б. Гладун. З 11 липня 2017 р. обов'язки завідувача кафедри виконує доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник С.П. Распопіна.

КАФЕДРА САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Зліва направо: О.П. Трунов, А.В. Полупан, Т.М. Черкіс, М.О. Горін, М.С. Коленкіна, А.Г. Булат, В.М. Іванова.

У 1998 р. із відновленням підготовки фахівців для лісового господарства дисципліни з озеленення населених місць і квітництва на кафедрі лісівництва читала викладач Л.І. Кравченко. Після неї ці курси викладали старші наукові співробітники В.П. Ворон (2007-2013 рр.) та О.С. Мажула (2013-2015 рр.).

За наказом № 599 від 07 листопада 2014 р створили відокремлену кафедру садово-паркового господарства. До неї ввійшли викладачі з випускових кафедр факультету. Кафедрі очолив доктор сільськогосподарських наук, професор Г.Б. Гладун. Разом із ним працювали професор В.Л. Мешкова, доценти А.В. Полупан, І.М. Усцький, старші викладачі С.І. Мусієнко, М.С. Коленкіна.

Із 2016 р. кафедрою керує доктор біологічних наук, професор М.О. Горін. Навчальний процес також забезпечують доктор біологічних наук, професор Г.Т. Гревцова, кандидати сільськогосподарських наук, доценти А.Г. Булат, О.П. Трунов, старші викладачі Л.І. Кравченко, Т.М. Черкіс, старший лаборант В.М. Іванова.

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, ІСТОРИЧНИХ І СОЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Перший ряд (зліва направо): ст. лаборант А.А. Поєдинцева, доцент, професор університету О.М. Голюкова, доцент М.М. Волошан, професор О.І. Заздравнова, доцент Н.Я. Мокрецова; Другий ряд (зліва направо): завідувач кафедри, доцент, професор університету А.І. Кравцов, ст. лаборант Г.І. Кравцова, ст. лаборант Л.М. Хлопенко, доцент, доктор філософії О.М. Довбня, доцент, професор університету Ю.М. Гаврилюк.

Суспільствознавчі науки в університеті викладаються з 1922 р. Провідною науковою темою кафедри є «Історичні, суспільно-політичні та правові проблеми аграрної освіти і науки». Щорічно колективом кафедри видається у середньому понад 50 друкованих аркушів (до 1000 сторінок) наукових досліджень у монографіях, фахових статтях, матеріалах наукових конференцій, періодиці.

ХНАУ
ім. В.В. Докучасва

ФАКУЛЬТЕТ ІНЖЕНЕРІВ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ

Декан факультету інженерів землевпорядкування
кандидат економічних наук, доцент, професор ХНАУ О.В. Князь

Факультет інженерів землевпорядкування – перший землевпорядний факультет в Україні, був заснований у Харківському сільськогосподарському інституті (тепер Харківський національний аграрний університет) у 1944 р., відповідно до наказу Всесоюзного комітету в справах вищої школи при Раднаркомі СРСР № 319 від 18 липня 1944 р. Створення факультету інженерів землевпорядкування було обумовлено потребою в землевпорядних кадрах для виконання землевпорядних робіт, пов'язаних з відбудовою народного господарства нашої держави у повоєнні роки.

Ініціаторами створення факультету були академік О.Н. Соколовський (на той час ректор інституту) і професор А.І. Петренко. Доктор технічних наук, професор А.І. Петренко був завідувачем кафедри геодезії і першим деканом новоутвореного факультету (1944-1947 рр.).

У різні роки деканами факультету були: 1947- 1952 рр. - В.Т. Бортовий, канд. с.-г. наук, доцент; 1952- 1970 рр. - В.О. Кірсанов, д-р екон. наук, професор; 1970- 1980 рр. - І.М. Статівка, канд.

екон. наук, професор; 1980- 1982 рр. - І.В. Важенін, ст. викладач; 1982- 1990 рр. - Л.К. Першай, канд. екон. наук, доцент; 1990- 2003 рр. - О.Т. Лозовий, канд. екон. наук, доцент. 2003-2005 рр. – В.Б. Балакирський, канд. екон. наук, доцент;

З 2005 року факультет інженерів землевпорядкування очолює кандидат економічних наук, доцент О.В. Князь.

З розвитком факультету була пов'язана діяльність видатних учених, відомих не тільки в Україні, але й далеко за її межами. Це академіки, лауреати Державної премії СРСР П.М. Першин, Б.Г. Лазарев і професори А.І. Петренко, К.М. Сазонов, Б.І. Гержула, І.А. Романенко, Г.І. Горохов, В.О. Кірсанов та ін.

Професорсько-викладацький склад спеціальних кафедр на 85% укомплектований випускниками свого факультету. На факультеті були створені наукові школи А.І. Петренка, Г.І. Горохова, В.О. Кірсанова. Геодезична школа була заснована в 1944 р. професором А.І. Петренко. Напрямки діяльності школи: геодезія, картографія. Було підготовлено наукові кадри: кандидатів – 14, докторів – 5. Опубліковано понад 150 наукових і методичних праць.

Землевпорядна школа заснована в 1952 р. професором Г.І. Гороховим, яким підготовлено 11 кандидатів наук. Напрямки діяльності школи: протиерозійна організація території, використання земель в умовах ерозії ґрунтів.

Г.І. Горохов став автором і співавтором понад 150 науково-методичних праць, у тому числі 26 підручників і навчальних посібників, співавтор підручника «Землевпорядне проектування», який витримав шість видань. Школа сільського розселення і планування сіль-

ГОРОХОВ Георгій Ілліч
(1900–1983 рр.)

сіл і виробничих центрів, прогнозування використання й охорони земельних ресурсів. За участю засновника школи було видано понад 150 науково-методичних праць, у тому числі шість монографій та 15 навчальних посібників. Названі школи продовжують працювати і розвиватися.

Значний внесок у розвиток земельних відносин в Україні зробив кандидат економічних наук, професор А.П. Вервейко, який заснував свою наукову

ВЕРВЕЙКО Анатолій Петрович
(1930–2013 рр.)

школу з використання кадастрової оцінки земельних ресурсів. Під його керівництвом захищено сім кандидатських дисертацій, низка магістерських та дипломних робіт.

ських населених місць організована в 1948 р. професором В.О. Кірсановим, яким було підготовлено вісім кандидатів наук. Напрямок діяльності школи: соціально-економічні проблеми розвитку села, планування та забудови

ные основы землеустройства» (1980 р.), «Комплекс мероприятий по защите почв от эрозии» (1983 р.), «Землеустройство в условиях интенсивных систем земледелия» (1985 р.), «Защита почв от эрозии» (1986 р.) та підручника «Землеустройство с основами геодезии» (1987 р.). Зміст наукових праць ученого А.П. Вервейка спрямований на поліпшення соціально-економічних умов використання, охорони земельних ресурсів з різними формами власності на землю в ринкових відносинах.

До кола видатних корифеїв освіти і науки належать й такі випускники факультету інженерів землепорядкування, як: доктор архітектури, професор, завідувач кафедри архітектури та інженерних вишукувань Сумського національного аграрного університету, член-кореспондент Академії будівництва України, член національної спілки архітекторів України І.А. Височин; заслужений архітектор України, дійсний член Української академії архітектури, лауреат Державної премії України з архітектури В.М. Гусаков; доктор економічних наук, член-кореспондент УААН, професор Д.С. Добряк; заслужений діяч науки і техніки, лауреат державної премії Російської Федерації, доктор сільськогосподарських наук І.П. Здоровцов; кандидат економічних наук, директор товариства з обмеженою відповідальністю «Земпроект» В.М. Кілочко; доктор сільськогосподарських наук В.М. Кривов; кандидат економічних наук, доцент, член-кореспондент АЕНУУ П.М. Матвеев та ін.

На у к о в ц е м А.П. Вервейком надруковано більше 90 науково-методичних праць обсягом понад 180 друкованих аркушів. Він — автор 10 навчальних посібників із землеустрою, основні з яких «Науч-

ше 90 науково-методичних праць обсягом понад 180 друкованих аркушів. Він — автор 10 навчальних посібників із землеустрою, основні з яких «Науч-

2018

І.А. ВИСОЧИН

В.М. ГУСАКОВ

Д.С. ДОБРЯК

Сьогодні до складу факультету входять п'ять кафедр: кафедра управління земельними ресурсами та кадастру (завідувач д.е.н., професор І.В. Кошкалда); кафедра землепорядного проектування (завідувач к.е.н, доцент, професор університету О.Я. Петренко); кафедра геодезії, картографії та геоінформатики (завідувач д.с.-г.н., професор А.Б. Ачасов); кафедра фізики та вищої математики (завідувач д.ф.-м.н., професор М.Я. Рохманов); кафедра фізичного виховання (завідувач В.І. Хлопенко).

Тематика наукових досліджень кафедр факультету сформована з урахуванням потреб науки і практики аграрного сектора економіки і відображає специфіку їх наукових шкіл: економічні, екологічні і технічні засади щодо формування адміністративно-територіальних утворень, раціонального використання і охорони земель сільськогосподарських підприємств на основі сучасних методів і технологій; економіка управління земельними ресурсами на основі землепорядного та кадастрового механізму щодо розподілу земель за цільовим та функціональними використанням; дослідження наукових і методичних основ геодезичного та планово-картографічного забезпечення прогнозування, планування і проектування орга-

нізації використання та охорони земель під час проведення землепорядних і земельно-кадастрових робіт.

Факультет інженерів землепорядкування підтримує постійні науково-методичні зв'язки з провідними ВНЗ країн ближнього та дальнього зарубіжжя. Активно співпрацює із землепорядними факультетами країн СНД, Китаю, Королівським технічним інститутом Швеції, проектними організаціями Німеччини.

Доценти В.В. Тишковець, Л.В. Сухомлин, А.С. Попов пройшли навчання у Шведському Королівському Технічному Інституті (Kungliga Tekniska Högskolan) у м. Стокгольм за програмою «Магістр з управління земельними ресурсами», де успішно захистили магістерські роботи і отримали ступінь магістра за спеціальністю «Економіка природокористування та навколишнього середовища». Асистент А.С. Юхно проходила навчання в цьому ж Інституті.

Починаючи з 2016 року, кафедра управління земельними ресурсами та кадастру є координатором співпраці з громадською організацією «УніЯ», завдяки чому студенти факультету мають змогу вивчати польську мову або здобувати вищу освіту за програмою подвійних дипломів у Вищій

Студенти ФІЗу на практиці у Вищій школі інженерії та економіки (м. Слупськ, Республіка Польща)

школі інженерії і економіки (м. Слупськ, Республіка Польща), а викладачі - проходити міжнародне науково-педагогічне стажування у Вищому професійному державному університеті в Нисі (м. Ниса, Республіка Польща).

Науково-дослідна робота (НДР) на факультеті інженерів землепорядкування охоплює щороку понад 200 студентів. Основними формами НДР студентів є: участь в олімпіадах внутрівішівського, регіонального та національного масштабів за спеціальністю; участь у конкурсах наукових студентських робіт різних рівнів; участь у наукових кафедральних гуртках; участь у міжнародних, національних та внутрівузівських наукових і науково-практичних конференціях; участь у конкурсах студентських виробничих звітів на факультеті, в університеті; публікація результатів наукових досліджень у збірниках наукових праць і фахових виданнях.

На факультеті на достойному рівні проводиться робота з обдарованою молоддю як один із напрямів формування кадрового резерву. За останні п'ять років у щорічних студентських наукових конференціях взяли участь більше 1000 студентів. Стало доброю традицією щорічне видання збірників тез наукових доповідей слухачів магістратури факультету. Студенти факультету беруть активну участь

у республіканських олімпіадах та олімпіадах зі спеціальностей. Так, факультет останні три роки є базовим у проведенні Всеукраїнської студентської олімпіади з землеустрою та кадастру, і кожного разу підтверджує високий професійний рівень. Практично всі учасники інтелектуальних змагань відмічали високий рівень організації, відкритість та адекватність проведення олімпіад на базі нашого факультету. У 2018 році факультет знову буде приймати в своїх стінах учасників олімпіади, тож колективу факультету вкотре буде можливість продемонструвати всій землепорядній спільноті України рівень навчально-наукової думки Харківської землепорядної школи.

У 2015 році студентка факультету Анна Бережецька стала переможцем студентського конкурсу «20 років аграрної реформи в Україні: досягнення і проблеми» який проводився Президентським фондом Леоніда Кучми «Україна» та Інститутом стратегічних оцінок при Фонді.

У 2013-2018 н. р. на факультеті було проведено понад 50 засідань наукових гуртків, також на факультеті щорічно відбувається наукова студентська конференція. Активними учасниками наукових гуртків є студенти факультету інженерів землепорядкування Н.В. Вовк, К.С. Галушко, А.В. Гедз, А.Ю. Донченко, О.С. Євстигнєєва, Д.Т. Коротченко, Л.С. Краснокуцька, А.В. Луценко, І.М. Санжаревська, І.В. Шконда, В.М. Юрченко, Є.І. Яріз, Г.М. Ліннік, В.В. Савицький.

2018

Підготовка фахівців ведеться за ступеневою системою (бакалавр, магістр) за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій». На факультеті є можливість отримати ступінь магістра за такими освітніми програмами, як: «Геодезія та землеустрій» та «Оцінка землі та нерухомого майна».

Випускники факультету працюють в структурних підрозділах Держгеокадастру України, органах державної влади та місцевого самоврядування, комерційних та госпрозрахункових підприємствах і організаціях, що виконують землевпорядні, кадастрові, земельно-оціночні та геодезичні роботи.

Фактично щороку факультет випускає 150-180 бакалаврів та 75 магістрів зі спеціальності «Геодезія та землеустрій» денної та заочної форми навчання.

Професорсько-викладацький склад факультету сьогодні нараховує 59 чоловік, з них 2 докторів наук, професорів; 26 кандидатів наук, 25 доцентів. За останні п'ять років значно підвищився рівень забезпеченості викладачами що мають науковий ступінь кандидата наук. На кафедрі управління земельними ресурсами та кадастру за останні роки підготовлено та захищено чотири кандидатські дисертації: аспірантами: Т.М. Костянецькою, А.М. Ряснянською, здобувачами: О.В. Гунченко, О.М. Тригуб, А.С. Юхно. на кафедрі землевпорядного проектування захищено дисертації: аспірантами І.І. Садовий Т.О. Степаненко, Г.В. Фінашина, викладач Л.М. Макєєва. Кафедру геодезії, картографії та геоінформатики поповнили молодими кандидатами наук І.М. Бузіною та Д.Д. Хайнусом. На кафедрі вищої математики захистила дисертацію старший викладач О.А. Мандражи.

Рівень матеріально-технічного оснащення факультету за останній період суттєво зріс. В останні роки створені два комп'ютерні класи, обладнані сучасною технікою. Один комп'ютерний клас створено в рамках реалізації Проекту «Видача державних актів на право власності на землю в сільській місцевості та розвиток системи кадастру». Який реалізувався за участі Державного агентства земельних ресурсів України. Другий клас сформовано в рамках реалізації проекту ТЕМПУС. З лютого 2009 року факультет приймає участь у міжнародному проекті Темпус IV «Розвиток освіти в питаннях управління земельними ресурсами в Македонії та Україні» (Development of New Land Governance Studies in Macedonia and Ukraine, 159184-2009-TEMPUS-SE-JPCR) коротка назва LAGOS. Програма фінансується міжрегіональною програмою Європейського сусідства та партнерства. Координатором проекту виступає Королівський Технологічний Інститут (Kungliga Tekniska Högskolan, КТН), м. Стокгольм, Швеція.

Партнерами і учасниками програми виступають: Королівський Технологічний Інститут (КТН, Швеція), Технологічний Університет Гельсінкі (Фінляндія), Аграрний Університет Кракова (Польща), Університет Св. Кирила та Мефодія (Республіка Македонія), Гоче Дельчів Університет (Республіка Македонія), Агентство нерухомості та кадастру (Республіка Македонія), Київський національний університет будівництва та архітектури, Донецький національний технічний університет, Харківський національний аграрний університет ім. е.В.В. Докучаєва, Львівський національний аграрний університет, Україна, Головне обласне управління земельних ресурсів Київської

міської державної адміністрації, Україна, Львівський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою, Міністерство освіти і науки України.

На базі кафедри управління земельними ресурсами та кадастру створена ІТ лабораторія на загальну суму 290423,18 грн, до складу якої увійшли: 20 робочих станцій, 4 ноутбуки, 1 сервер, 1 маршрутизатор, 1 модем, 1 проектор, 2 принтери, ліцензійне програмне забезпечення (Windows та Microsoft Office), ліцензійне земельпорядне програмне забезпечення (Digitals).

Активно розвивається наукова співпраця з європейськими науковими школами. Так було проведено тиждень науки Швеції. Тиждень відкритих лекцій професора Ханса Матссона Королівський технологічний інститут м. Стокгольм Швеція «Управління земельними ресурсами - європейський досвід».

Тиждень відкритих лекцій професора Арво Вітікайнена Альто університет м. Гельсінкі Фінляндія «Теорія та практика ведення європейського кадастру».

Викладач кафедри земельпорядного проектування Г.В. Фінашина здобула грант на проходження стажування за кордоном. За період з 25 липня по 11 грудня 2014 р. Ганна Валеріївна проходила стажування в США за FER – програмою з обміну викладацьким досвідом в Національному університеті штату Колорадо.

На Міжнародних агропромислових виставках «Агро-2013» та «Агро-2014» факультет отримав золоті медалі.

На факультеті проводиться суттєва культурно-масова і спортивна робота. Великою популярністю серед професорсько-викладацького складу, співробітників і студентів університету користують-

Викладачі факультету інженерів землепорядкування (зліва направо Д.О. Гонцій, О.М. Трезуб, І.В. Кошкалда, Л.М. Макеева) під час проходження міжнародного науково-педагогічного стажування у Вищому професійному державному університеті м. Нуса (Республіка Польща)

ся концерти художньої самодіяльності факультету. Значна частина студентів приймає активну участь в спортивних гуртках з багатьох видів спорту, відстоює спортивну честь університету в міжвузівських змаганнях.

Серед студентів факультету є майстри і кандидати у майстри спорту, студенти мають спортивні розряди. Факультет інженерів землепорядкування неодноразово посідав перші місця в спартакіадах університету. На факультеті ведеться активна культурно-масова робота. У між факультетських оглядах-конкурсах художньої самодіяльності факультет активно приймає участь у фестивальных концертах «Студентська осінь» та «Студентська весна», показуючи високий рівень художньої культури. Рок-гурт факультету «Monkurt», в склад якого входять викладачі та студенти факультету, достойно представив університет на фестивалі «Софіївські зорі», де у номінації рок посів I місце.

Діденко Руслан був неодноразовим переможцем обласних змагань зі спортивної радіопеленгації, посів перше місце на Кубку України зі спортивної радіопеленгації (спринт) 2013 р. по групі Ч19, був призером міжнародних змагань «Пролі-

2018

сок-2013», Якименко Дмитро – призер Полтавських обласних змагань з пауерліфтингу.

У 2013- 2018 рр. перше місце взяли: гирьовий спорт: Безгубенко Микола, Генкельман Євген, Скиба Артем, Мельник Володимир та Мельник Сергій; армспорт: Нерсесян Нерсен (80 кг) та Боштовий Артем; теніс: Лазоренко Сергій та Тітаренко Анатолій; баскетбол: Гудим Дар'я; шашки: Головін Руслан; волейбол: Жовнер Євген.

У щорічних оглядах-конкурсах художньої самодіяльності факультет інженерів землевпорядкування є одним із загально-визнаних лідерів. Керівництво факультету, профспілкове бюро, куратори академічних груп організують для студентів першого курсу екскурсії, поїздки, культпоходи.

Щорічно студенти факультету беруть активну участь у художній самодіяльності та різних внутрівузівських культурно-масових заходах. Студенти, переможці вузівських та регіональних конкурсів є учасниками та фіналістами заключного етапу в рамках Всеукраїнського фестивалю ВНЗ «Софіївські зорі». Серед переможців слід відзначити: Рокгурт «Манкурт», керівники А.С. Попов і В.В. Тимошевський.

Радують нас своїми чарівними голосами Кумейко Ірина, Приходько Дмитро, Бойко Валерія, Шикуча Тетяна, Тітаренко Анатолій та Руденко Надія. Дивують чудовою грою на музичних інструментах Заїка Олексій, Аксьонова Марія та Сініцина Олена. Професіоналізму цим талантам додає художній керівник, випускниця та надійна помічниця нашого факультету Горобцова Марія.

Заворожуючою хореографією дивують глядачів танцювальний колектив факультету «K&S team project» під керівництвом студента 3 курсу Шинкаренка Сергія та Тихоненко Катерини. Їх постановки завжди цікаві, змістовні, захоплюючі та магічні. Наші дівчата, Донченко Анна, Осокіна Вікторія, Шконда Ірина, входять до складу танцювального колективу університету «Фаворит», Суркова Вікторія представляє дуже цікаві сучасні постановки з «Альфа-Денс» студією.

Беззаперечними лідерами на концертах є енергійні, веселі та завзяті гумористи факультету. Своїми виступами дивують глядачів Тітаренко Анатолій, Бондаренко Роман, Котляр Роман, Москаленко Богдан та Архипенко Дар'я. Нашою гордістю є команда КВК «5 елемент», до складу якої входять студенти 1,2 та 3 курсів факультету, а капітаном є Шубін Антон.

У цьому році два представники нашого факультету брали участь у конкурсі мужності і таланту «Містер ХНАУ 2015», де високий титул «Містер Лідер» отримав магістр Заїка Олексій, а переможцем став Шацький Максим. На цьому виїзному конкурсі дуже активно підтримували наших конкурсантів студенти і випускники нашої факультетської сім'ї артистів.

Не бути такими яскравими та насиченими виступами артистів без допомоги людей, які постійно працюють за кулісами. А саме, без художників-оформлювачів Мовчан Марини та Захарової Анни і комп'ютерного та звукового супроводу Гнеднева Дмитра.

КАФЕДРА ГЕОДЕЗІЇ, КАРТОГРАФІЇ ТА ГЕОІНФОРМАТИКИ

Зліва направо: С.В. Захаров, І.В. Черевко, Д.Д. Хайнус, М.М. Шиндін, П.І. Важеніна, В.М. Опара, А.Б. Ачасов, І.М. Бузіна, Ю.О. Литвиненко, Н.О. Ровна, С.О. Винограденко, Л.В. Горбатова, А.О. Сєдов, О.В. Власов.

Кафедра геодезії заснована в 1944 разом зі створенням факультету інженерів землевпорядкування. Науковий напрям кафедри визначається темою: «Дослідження наукових і методичних основ геодезичного та планово-картографічного забезпечення прогнозування, планування і проектування організації використання та охорони земель при проведенні землевпорядних і земельно-кадастрових робіт».

У складі цього напрямку кожен викладач кафедри має свій розділ наукових досліджень. На кафедрі є спеціалізована аудиторія, обладнана унікальним стендом просторового масштабування; комп'ютерна лабораторія, яка має сучасну комп'ютерну техніку та актуальне програмне забезпечення; геодезична лабораторія, яка має сучасні геодезичні прилади і налічує інструментів більше ніж на 1 млн грн.

Кафедра має багатопрофільний напрям, викладається сімнадцять дисциплін: топографічне і землевпорядне креслення; топографія; топографія з основами картографії; геодезія; геодезія та землевпорядкування; математична обробка геодезичних вимірів (МОГВ); фотограмметрія; ГІС і бази даних; Автоматизовані земельно-кадастрові інформаційні системи (АЗІС); вища геодезія; супутникова геодезія; картографія ГІС в землеустрої та кадастрі та ін.

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ ТА КАДАСТРУ

Перший ряд (зліва направо): Л.М. Коваленко, А.В. Корецький, І.В. Кошкалда, О.В. Князь, Т.Г. Колодочка;
Другий ряд (зліва направо): О.В. Гунченко, О.М. Трегуб, В.П. Погойда, О.А. Домбровська, Д.О. Гопцій, Л.М. Котелевець, В.В. Тишковець, А.С. Попов, Н.О. Павлій, Д.М. Загній.

Кафедра належить до складу спеціальних, де здійснюється підготовка бакалаврів за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій», магістрів за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій» (магістерські програми «Землеустрій та кадастр» і «Оцінка землі та нерухомого майна») і є методичним центром підготовки кадрів денної і заочної форм навчання та підвищення кваліфікації землевпорядних кадрів України та зарубіжних країн. На кафедрі проходять підвищення кваліфікації викладачі ВНЗ, технікумів,

2018

коледжів, спеціалісти обласних, районних, селищних рад, а починаючи з 1995 р., здійснюється підготовка землевпорядних кадрів через Інститут підвищення кваліфікації. Кафедра бере участь у розробці комплексної наукової програми «Економіко-правові засади управління земельними ресурсами на основі землевпорядного та кадастрового механізмів» (ДР № 0116U003885).

В основу підготовки землевпорядних кадрів, розвитку наукових досліджень покладено надбання школи вчених-аграрників, які створювали і розвивали інженерне, соціально-економічне й екологічне землевпорядкування в умовах України та країн СНД. Це школа академіка П.М. Першина, професорів К.М. Сазонова, Г.І. Горохова, А.П. Вервейка та ін.

КАФЕДРА ЗЕМЛЕВПОРЯДНОГО ПРОЕКТУВАННЯ

Перший ряд (зліва направо): П.Ф. Цигікал, Г.В. Фінашина, Л.М. Казаченко, О.Я. Петренко, Д.Г. Тихоненко, М.М. Миргород, М.І. Бідило, Т.О. Степаненко; Другий ряд (зліва направо): І.І. Садовий, Н.В. Мокерова, Л.М. Макеева, М.В. Червоний, В.В. Масленнікова, М.В. Піоварова, М.А. Хоруженко.

Кафедра землевпорядного проектування належить до складу спеціальних кафедр, які здійснюють підготовку бакалаврів за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій», магістрів за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій» (магістерські програми «Землеустрій та кадастр» і «Оцінка землі та нерухомого майна»), і є методичним центром підготовки кадрів денної, заочної форм навчання та підвищення кваліфікації землевпорядних

кадрів України. На кафедрі проходять підвищення кваліфікації викладачі ВНЗ, технікумів, коледжів, спеціалісти обласних, районних, селищних рад системи Держгеокадастру. І з 1995 р. підготовка землевпорядних кадрів проводиться через Інститут підвищення кваліфікації.

Як самостійний підрозділ університету кафедру землевпорядного проектування створено в серпні 1980 р. шляхом відокремлення від кафедри землевпорядкування (нині – кафедра управління земельними ресурсами і кадастру). Напрямок наукової роботи кафедри: «Економічні, екологічні та технічні засади щодо організації сільських територій із створенням просторових умов, що забезпечують еколого-економічну оптимізацію раціонального використання і охорони земель» (номер державної реєстрації 0116U003594). За час існування кафедри підготовлено і захищено 10 кандидатських дисертацій, одну з яких захищено в спеціалізованій ученій раді НАУ (м. Київ).

КАФЕДРА ФІЗИКИ ТА ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ

Зліва направо: О.О. Міхеева, С.С. Авотін, Т.А. Ткаченко, М.Я. Рохманов, В.И. Кошелева, М.И. Коваленко, О.А. Мандражи.

Кафедра фізики та вищої математики була створена у 2016 році в результаті об'єднання кафедри фізики та агрометеорології та кафедри вищої математики на підставі рішення вченої ради університету від 30 червня 2016 року, протоколу № 2, і є загальноосвітньою. Вона забез-

печує викладання наступних дисциплін: на факультетах агрономічного профілю – «Фізика з основами біофізики», «Агрометеорологія»; на факультеті захисту рослин – «Біофізика»; на факультеті лісового господарства – «Фізика», «Технічна механіка», «Метеорологія»; на факультеті землевпорядкування – «Фізика» і «Радіоелектроніка», «Метрологія і стандартизація», а навчальні заняття з дисциплін «Вища математика», «Теорія ймовірностей», «Математична статистика» проводить на всіх факультетах університету.

На кафедрі є навчальні лабораторії з електрики та магнетизму, оптики та атомної фізики, механіки, молекулярної фізики, радіоелектроніки, метеорології та агрометеорології, лабораторія вивчення релаксаційних властивостей речовини та спектрального аналізу, навчальні аудитор.

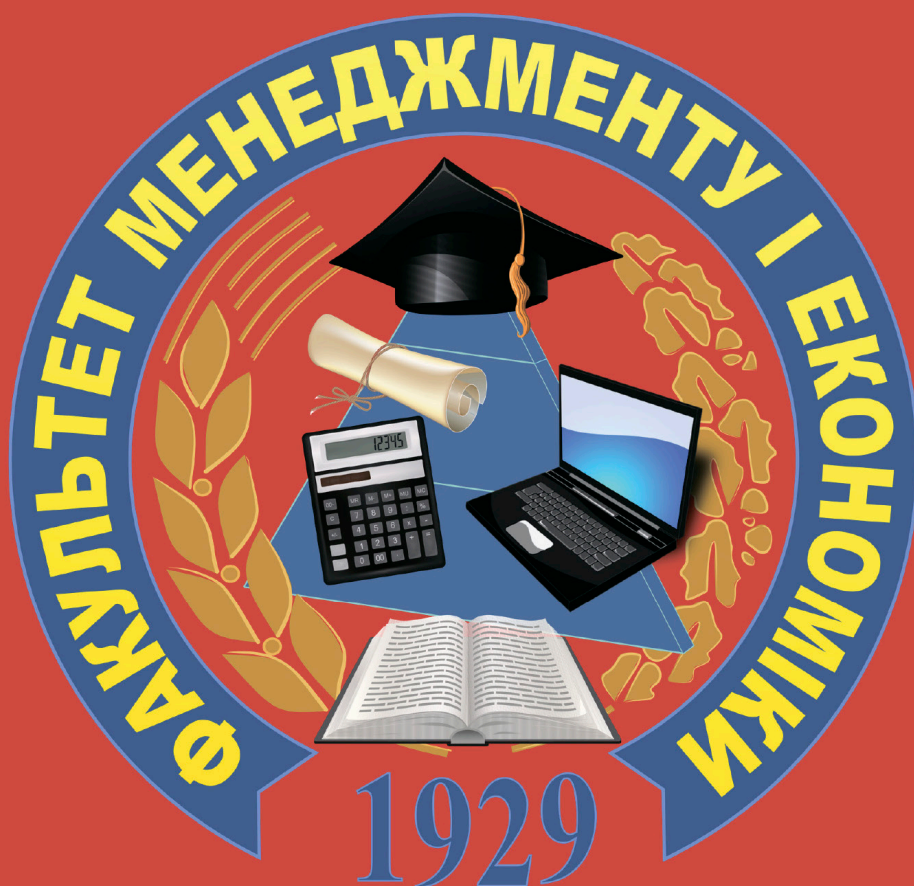
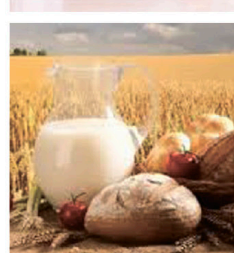
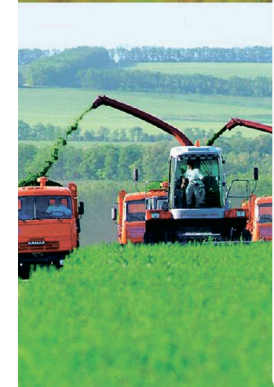
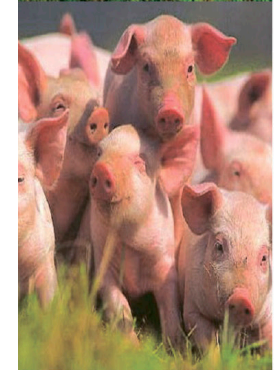
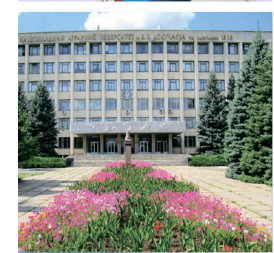
КАФЕДРА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Зліва направо: К.М. Трезуб, Є.М. Трезуб, А.І. Тихонов, В.М. Нагаєв, О.І. Галашко, М.Г. Євтєєв, О.С. Бундур, К.Д. Тихоненко, В.І. Хлопенко, О.М. Даниленко, А.Б. Дідюков, М.М. Басюк, С.В. Грицищин.

З 1948 року, згідно з наказом Міністерства освіти тодішнього СРСР за № 98 від 23.02.48 р. «Про організацію кафедр фізичного виховання в ВНЗ», в ХСГІ було

створено самостійну кафедру фізичного виховання і спорту, та наказом тодішнього ректора ХСГІ, академіка О.Н. Соколовського. До того часу фізичне виховання проводилося військовою кафедрою, до складу якої входило 3-4 викладачі фізичної культури. Головною формою фізичного виховання є обов'язкові заняття фізичною культурою. Кафедра забезпечує викладання дисципліни «Фізичне виховання» на всіх факультетах і курсах, крім випускного. Навчальний процес ґрунтується на реалізації головних положень базової програми затвердженої Мінагрополітик і забезпечується адміністрацією і здійснюється кафедрою фізвиховання.

ФАКУЛЬТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ
І ЕКОНОМІКИ

Декан факультету менеджменту і економіки кандидат економічних наук, доцент Ю.Л. Філімонов

Факультет менеджменту і економіки (до 2005 р. економічний факультет) Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва є найстарішим серед економічних факультетів аграрних ВНЗ України. Він був заснований у 1929 р. після злиття Харківського сільськогосподарського інституту з інженерно-економічним інститутом, який готував кадри економістів-плановиків з наукової організації праці та економістів з управління сільськогосподарським виробництвом. В 1947 р. на факультеті було розпочато підготовку аграрників – економістів. У 1958 р. було створено два відділення: економіки і організації сільськогосподарського виробництва та бухгалтерського обліку. У вересні 2005 р. на базі економічного факультету створено факультет менеджменту і економіки, який визнано правонаступником економічного факультету.

У різні роки факультет очолювали: доцент В.К. Ключніков (1933-1935), доцент Ф.Ф. Абрамов (1935-1952), професор К.Є. Канський (1952-1953), доцент С.І. Чер-

няєв (1953-1960), професор О.І. Здоровцов (1960-1963), доцент І.М. Яковчик (1963-1965), доцент І.К. Щербача (1965-1970), професор Л.М. Анічін (1970-1977), професор І.М. Брюховецький (1977), професор В.Й. Шиян (1977-1982), доцент Г.І. Войчук (1982-1984), доцент В.О. Сивоконь (1984-1987), професор М.Ф. Огійчук (1987-2002), професор О.В. Ульяновченко (2002-2005), професор О.І. Гуторов (2005-2008), доцент Р.М. Шелудько (2008-2013), з 2014 р. факультет очолює доцент Ю.Л. Філімонов.

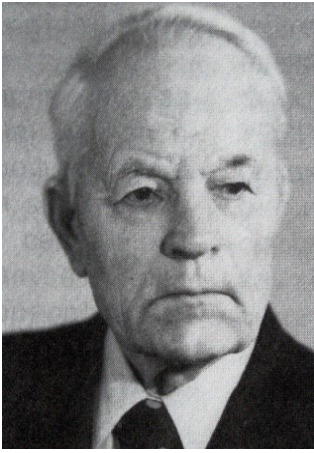
Фундаторами та видатними діячами факультету в повною мірою були такі вчені:

Клецький Лев Михайлович-завідувач кафедри економіки та організації сільського господарства ХСГІ (1928–1959 рр.), директор Харківського інституту сільського господарства і лісівництва (1929–1930 рр.), доктор економічних наук (1957 р.), професор (з 1930 р.), член-кореспондент ВАСГНІЛ (з 1959 р.), академік-секретар відділу економіки та організації сільського господарства, член президії Української академії сільськогосподарських наук (УАСГН, 1952 –1959 рр.), член Міжнародної асоціації економістів сільського господарства. Клецький Л. М. – автор першого в країні підручника «Економіка соціалістичного сільського господарства». Нагороджений орденами Жовтневої революції, Трудового Червоного Прапора, трудовою відзнакою «Знак Пошани», медалями СРСР і УРСР.

КЛЕЦЬКИЙ Лев Михайлович (1903-1989 рр.)

2018

ТЕЛШЕК Кирило Георгійович
(1894-1976 рр.)

У 1941 р. Кирило Георгійович Телешек одним із перших в Україні став доктором економічних наук. З 1944 р. – професор, заступник директора Харківського зоотехнічного інституту. У 1959 р. його було обрано членом-кореспондентом Української академії сільськогосподарських наук. З 1960 р. по 1975 р. – завідувач кафедри економіки і організації Харківського сільськогосподарського інституту імені В.В. Докучаєва.

К.Г. Телешек підготував 60 кандидатів і 15 докторів економічних наук. У 1964 р. К.Г. Телешека було удостоєно почесного звання «Заслужений діяч науки УРСР». За наукові досягнення його було заохочено двома орденами Трудового Червоного Прапора, орденом «Знак Пошани», великою срібною медаллю ВДНГ СРСР.

ЛУКІНОВ Іван Іларіонович
(1927-2004 рр.)

Іларіонович – член президії Національної академії наук України, директор Інституту економіки НАН України, широко відомий у багатьох країнах академік, учений світового рівня. Найвидатніший економіст-аграрник колишнього СРСР і України другої половини ХХ та початку ХХІ ст. Академік Лукінов І.І. залишив у спадок

суттєвий науковий доробок. Він є автором близько 550 наукових праць, які відомі далеко за межами України.

Він обраний дійсним членом (академіком) восьми академій – Національної академії наук України, АН СРСР, Російської академії наук, ВАСГНІЛ, Російської академії сільськогосподарських наук, Української академії аграрних наук, Академії економічних наук України, Шведської Королівської академії сільського та лісового господарства.

Наукові здобутки академіка І.І. Лукінова були відзначені урядовими нагородами: орденом Леніна, двома орденами Трудового Червоного Прапора, трудовою відзнакою «Знак Пошани», медалями.

Вищу освіту О.І. Здоровцов одержав у Харківському сільськогосподарському інституті імені В.В.Докучаєва і залишився працювати на кафедрі економіки.

Протягом 1954–1963 рр. підготував і захистив кандидатську дисертацію. Працював асистентом, доцентом, деканом економічного факультету.

У 1963–1973 рр. О.І. Здоровцов – проректор з навчально-виховної роботи Кам'янець-Подільського сільськогосподарського інституту. У 1973 р. його призначають ректором Уманського сільськогосподарського інституту (нині Уманський національний університет садівництва).

Брюховецький Іван Миколайович опублікував більше 200 наукових праць та шість навчальних посібників з грифом

ЗДОРОВЦОВ Олександр Іванович
(1928-2013 рр.)

БРЮХОВЕЦЬКИЙ
Іван Миколайович
(нар. 1936 р.)

Брюховецький І.М. – заслужений працівник народної освіти України, «Відмінник аграрної освіти» 1 ступеня. Має нагрудний знак «За відмінні успіхи у праці в галузі вищої школи», почесний академік Міжнародної академії наук екології і безпеки життєзабезпечення.

Шиян Віктор Йосипович. У 1975 р. був обраний на посаду завідувача кафедри економіки сільського господарства, на якій він перебував до 2012 р. З 2012 р. – професор кафедри економіка підприємства.

ШИЯН Віктор Йосипович
(нар. 1936 р.)

З 1977 до 1982 рр. – декан економічного факультету, а з 1982 до 2000 рр. – проректор з наукової роботи університету. Продовжуючи традиції, започатковані Л.М. Клецьким і К.Г. Телешиком, професор В.Й. Шиян велику увагу приділяв розвитку наукової школи. Підготував більше 50 кандидатів економічних наук, 10 з них захистили докторські дисертації.

В.Й. Шиян обґрунтував підхід до визна-

чення ефективності сільськогосподарського виробництва з урахуванням екологічної і соціальної складової; в активі професора фундаментальні нароби з проблем формування кількісного виміру та ефективного використання аграрного ресурсного потенціалу та впровадження їх в господарський механізм. Учений зробив вагомий внесок в теорію інтенсифікації сільського господарства.

Ульянченко Олександр Вікторович – відомий вчений в Україні й за її межами, автор наукових та навчально-методичних робіт з інформаційних систем в менеджменті, моделювання економічних процесів у сільськогосподарському виробництві, дослідження операцій в економіці та підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом в аграрному секторі економіки.

УЛЬЯНЧЕНКО
Олександр Вікторович
(нар. 1954 р.)

Із червня 1983 р. працює у Харківському національному аграрному університеті імені В.В. Докучаєва, пройшовши шлях від асистента, старшого викладача, доцента до професора, завідувача кафедри, декана економічного факультету, проректора і ректора університету.

Олександр Вікторович є дійсним членом (академіком) Академії економічних наук України зі спеціальності «економіка сільського господарства», член-кореспондентом Національної академії аграрних наук України зі спеціальності «математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці». Під керівництвом Ульянченка О.В. та за особистої його участі розроблено концепцію

2018

управління ресурсним потенціалом в аграрному секторі.

О.В. Ульяновченко є головою спеціалізованої вченої ради К 64.803.01 зі спеціальності 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством» у Харківському національному аграрному університеті імені В.В. Докучаєва, членом редколегії міжнародного наукового електронного журналу «Agricultural and Resource Economics», науково-практичного журналу «АгроСвіт», збірника наукових праць «Вісник ХНАУ» (серія «Економічні науки»), членом Науково-експертної ради Міністерства аграрної політики та продовольства України.

Олександр Вікторович також веде активну громадську діяльність, очолюючи економічний департамент Міжнародного конгресу захисту прав і свобод людини «Світ». Велике значення вчений надає розвитку міжнародного наукового співробітництва, підтримує плідні наукові контакти із зарубіжними науковими установами й ученими.

Основними здобутками В.О. Ульянченка в галузі освіти і науки є створення навчальних курсів: «Інформаційні системи в менеджменті», «Моделювання економічних систем», «Економіко-математичні методи в економіці сільського господарства», «Дослідження операцій в економіці» та «Управління проектами», підготовка та видання з грифами відповідних міністерств чотирьох підручників та 11 навчальних посібників, дев'яти наукових монографій, з них дві одноосібні, понад 250 наукових та навчально-методичних праць, з них близько 30 опубліковано в закордонних виданнях, створення наукової школи з проблем «Розробки механізму підвищення ефективності управління агроресурсами в умовах реформування відносин власності та форм господарювання». Підготував 34 кандидати та 7 докторів економічних наук.

Нагороджений медаллю «За трудове отличие» – за участь у роботі студентських будівельних загонів під час спорудження корпусів університету та навчального містечка; знаками Міністерства аграрної політики та продовольства України: «Відмінник аграрної освіти та науки» III ступеня; II ступеня; I ступеня; трудовою відзнакою «Знак Пошани». За вагомі досягнення у науковій, навчально-методичній та громадській роботі орденом Міжнародної організації захисту прав і свобод людини «Світ» – «Зірка Пошани», медаллю «За відданість справі» громадської організації «Всеукраїнське об'єднання громадян «Крайна».

Факультет менеджменту і економіки пишається своїми вихованцями. У різні часи його закінчили відомі вчені і господарські працівники: Д.Ю. Ванін – заступник директора науково-дослідного інституту агропромислового виробництва Росії; О.М. Онищенко – академік УААН; Гревцов В.Д. – колишній заступник Міністра агропромислового комплексу України; І.М. Сирий – генеральний директор ТОВ «МЕТІНВЕСТ ХОЛДІНГ»; В.В. Алексейчук – колишній віце-президент банку «Грант»; І.О. Зубрич – колишній заступник президента НААН України; О.М. Варченко – доктор економічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту економіки та бізнесу Білоцерківського національного аграрного університету; В.Я. Амбросов – доктор економічних наук, професор, член-кореспондент УААН, завідувач кафедри бухгалтерського обліку ХНТУСГ; Т.Г. Маренич – доктор економічних наук, професор кафедри бухгалтерського обліку ХНТУСГ; Л.О. Антоненко – доктор економічних наук, професор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна; Ю.Ф. Наумов – професор, колишній проректор Луганського національного аграрного

університету; Л.І. Михайлова – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту ЗЕД Сумського національного аграрного університету; М.І. Кісіль – завідувач відділу інвестицій Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» НААН України; Антіпов Є. В. – директор комунального підприємства «Міська молочна фабрика-кухня дитячого харчування»; В.М. Білокудря – голова Ізюмської районної державної адміністрації; О.І. Верещака – начальник управління агропромислового розвитку Балаклійської районної державної адміністрації;

На факультеті працює 35 викладачів, серед них доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НААН України О.В. Ульяновченко; доктори наук, професори О.І. Гуроров, В.М. Нагаєв, Т.І. Олійник. Забезпеченість викладацького складу науковими ступенями (кандидати, доктори наук) становить 98 %. Звання доцентів мають 24 викладачі.

Склад деканату: декан – Ю.Л. Філімонов доцент кафедри прикладної економіки і міжнародних економічних відносин, заступники декана: з навчальної роботи – О.М. Таран, доцент кафедри менеджменту і адміністрування; з наукової роботи – І.О. Шарко, доцент кафедри менеджменту і адміністрування; з виховної роботи – Н.В. Кондратюк, доцент кафедри менеджменту і адміністрування. Диспетчери деканату – М.С. Петченко і А.М. Васильченко.

На факультеті здійснюється ступенева підготовка фахівців за спеціальностями «Економіка», «Менеджмент», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Публічне управління та адміністрування» за освітніми рівнями «бакалавр» і «магістр» на денній і заочній формі навчання. Факультет повністю забезпечений навчальним обладнанням

і аудиторіями; на всіх кафедрах є комп'ютерні класи та відповідне програмне забезпечення, яке застосовується як в навчальному процесі, так і в науково-дослідній роботі викладачів, аспірантів та студентів. Активно впроваджується в учбовий та науково-дослідний процес всевітня мережа Internet.

Викладачами факультету планомірно здійснюється методичне забезпечення навчального процесу: за погодженням з навчально-методичною комісією видаються методичні вказівки, навчальні посібники, підручники тощо.

Крім монографічних видань, наукових статей, методичних розробок, з вересня 1997 р., видається економічна серія Вісника ХНАУ. Збірник належить до переліку наукових видань, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з економічних наук. Вісник з 2014 р. зареєстрований в Міжнародному центрі періодичних видань (ISSN International Centre, Paris, France), а також індексується в міжнародній наукометричній базі Scopus.

На факультеті менеджменту і економіки проводиться результативна науково-дослідна робота. Тут сформувалися наукові школи, засновниками яких були М. О. Бесєдін, Л. М. Клецький та К. Г. Телешек, В.Й. Шиян. Продовжують традиції цих шкіл, створивши власні наукові напрямки в аграрній економічній науці, О. І. Гуроров, Т. І. Олійник, О. В. Ульяновченко. Вони плідно працюють над підготовкою науково-педагогічних кадрів: О.В. Ульяновченко підготував 5 докторів і 32 кандидатів економічних наук, О.І. Гуроров – 10 кандидатів економічних наук, Т. І. Олійник – 5 кандидатів економічних наук.

В університеті ведеться підготовка за третім освітньо-науковим рівнем вищої освіти за спеціальностями «Економіка»

2018

та «Менеджмент». Також діє спеціалізована вчена рада за спеціальністю 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством».

Факультет щорічно проводить науково-практичні конференції національного та міжнародного рівнів, що об'єднують науковців різних регіонів України та країн ближнього й далекого зарубіжжя. Так протягом лише останніх п'яти років було проведено вісім таких конференцій

На факультеті діє методична комісія, яка тільки протягом останніх п'яти років рекомендувала до видання 198 навчальних, методичних і наукових видань, у тому числі 20 навчальних посібників і підручників за авторством викладачів факультету.

Науково-дослідна робота на факультеті менеджменту і економіки охоплює щороку понад 200 студентів. Основними формами НДР студентів є: участь в олімпіадах внутрівшівського, регіонального та національного масштабів; участь у конкурсах наукових студентських робіт різних рівнів; участь у наукових кафедральних гуртках (їх на факультеті вісім); участь у міжнародних, національних та внутрівшівських наукових і науково-практичних конференціях; участь у конкурсах студентських виробничих звітів на факультеті та в університеті; публікація результатів наукових досліджень у збірниках наукових праць і фахових виданнях (у 2008 – 2017 рр. опубліковано близько 1000 студентських наукових робіт, у тому числі більше 100 – у фахових виданнях); інтелектуальні змагання всередині факультету та між вишами.

У 2017 р. в межах II туру за перемогу у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт за напрямом «Підприємництво» дипломом II ступеня нагороджений Минко Ярослав (науковий керівник

– професор В.М. Петров). Конкурс проводився у Житомирському державному технологічному університеті.

За напрямом «Економіка сільського господарства та АПК» дипломом II ступеня нагороджена Басанець Анастасія (науковий керівник – професор В.М. Петров) Конкурс проводився у Подільському державному аграрно-технічному університеті.

Професор В.М. Петров і магістр Я.Ю. Минко

За напрямом «Маркетинг, управління персоналом та економіка праці» дипломом III ступеня нагороджена Фесенко Анастасія (науковий керівник – доцент М.С. Пономарьова) Конкурс проводився у Харківсько-

Професор В.М. Петров і магістр А.С. Басанець

му національному економічному університеті імені Семена Кузнеця.

За напрямом «Економіка та управління підприємствами» дипломом III ступеня нагороджена Засядько Анна (науковий керівник – доцент І.О. Шарко). Конкурс проводився у Київському національному

Доцент М.С. Пономарьова і випускниця факультету А. Фесенко

Декан Ю.Л. Філімонов вітає А. Бондаренко

економічному університеті імені Вадима Гетьмана.

Факультет менеджменту і економіки підтримує постійні науково-методичні зв'язки з провідними ВНЗ країн ближнього та дальнього зарубіжжя, зокрема

Доцент І.О. Шарко і випускниця факультету А. Засядько

активно співпрацює з Воронежським державним аграрним університетом ім. Петра Першого (Російська Федерація), який був неодноразово співорганізатором проведення міжнародних заходів. Започатковано постійно діючі творчі контакти педагогів з ВНЗ Республіки Білорусь, Словаччини, Польщі, Німеччини, Великобританії, США. Факультет бере активну участь у міжнародних наукових програмах науково-педагогічного співробітництва (Науково-дослідний інститут аграрної економіки ІАМО, м. Галле (Німеччина); університет штату Арканзас, університет штату Пенсильванія (США).

Президент Л.Д. Кучма вручає грамоту Ю. Македонській

Лауреат конкурсу студентських наукових робіт Д. Охрій із професором В.М. Нагаєвим

Студенти факультету менеджменту і економіки, крім навчальної, проходять виробничу практику і мають змогу отримати практичні навички з фаху, ще будучи студентами. Угоди про проходження практики укладені кафедрами факульте-

2018

ту з провідними українськими підприємствами аграрного профілю більш ніж 10 областей України. В процесі проходження виробничих практик вони в обов'язковому порядку виконують науково-дослідну роботу, результати якої доповідаються на захисті звітів по практиці та студентських конференціях, а кращі роботи на конференціях молодих вчених.

Разом із тим у студентів є можливість пройти виробничу практику за кордоном. Уже традиційно наші студенти отримують практичну підготовку на підприємствах Західної Європи (Німеччина, Великобританія, Австрія, Нідерланди та ін.).

Велику увагу на факультеті приділяють організації культури, побуту і відпочинку студентів. На факультеті проводиться активна культурно-масова робота. У міжфакультетських оглядах-конкурсах художньої самодіяльності факультет менеджменту і економіки займає перші місця.

У 2016-2017 н.р. студенти факультету менеджменту і економіки Шапошніков Сергій та Демчук Валерія стали переможцями у загально університетському конкурсі «Міс і Містер ХНАУ».

У міському конкурсі художньої самодіяльності серед ВНЗ Харкова, що проводився 20 квітня 2017 р. в ККЗ «Україна», на гала-концерті Валерія Демчук, посіла 1 місце в номінації «Естрадний вокал».

Справжнім осередком студентської творчості на факультеті є команда КВК. Деканат факультету щороку організовує для студентів-першокурсників туристичний зліт і концерт самодіяльності «Алло, ми шукаємо таланти», де виявляємо вподобання студентів і допомагаємо надалі розвинути себе як фізично, так і творчо.

Керівництво факультету, профспілкове бюро, куратори академічних груп організовують для студентів екскурсії, поїздки, культпоходи, турпоходи, допомагають розкрити їхні таланти і розвинути індивідуальні творчі здібності. За підсумками університетських спартакіад факультет декілька років поспіль (з 2005 по 2013 рр.) посідав загальнокомандне перше місце. Студенти факультету постійно беруть участь у міських, районних, обласних змаганнях з різних видів спорту.

До послуг студентів два гуртожитки, розраховані на проживання 600 студентів. Кожен з гуртожитків має хороші умови для побуту, відпочинку та занять спортом: житлові кімнати для двох-трьох студентів, кімната для шахово-шашкового клубу, спортивна кімната з комплексом тренажерів, кімната для тенісу, кімната відпочинку і прийому гостей – «штаб-квартира» студради гуртожитку.

Всі студенти, які навчаються за держзамовленням, забезпечені тристоронніми угодами на подальше працевлаштування. Факультетом проводиться підготовча робота на перспективу з прагненням 100 % працевлаштування майбутніх випускників.

Магістри спеціальності «Економіка підприємства, випуск 2016 р.

КАФЕДРА МАРКЕТИНГУ, ПІДПРИЄМНИЦТВА І ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА

*Перший ряд (зліва направо): Малиш Ірина Анатоліївна, Бухало Олена Василівна, Петров Вадим Миколайович, Білоусько Таміла Юріївна, Шовкун Людмила Володимирівна, Момот Анна Сергіївна;
Другий ряд (зліва направо): Єфремова Наталія Олександрівна, Безверхий Максим Анатолійович, Друшляк Інна Миколаївна, Шелудько Руслан Миколайович, Ульяновко Олександр Вікторович, Ломовських Людмила Олександрівна, Білоусько Роман Сергійович, Пономарьова Марина Сергіївна, Литвинова Олена Миколаївна, Артеменко Андрій Костянтинівич.*

Тема наукових досліджень: «Науково-методологічне забезпечення підприємницької, маркетингової, логістичної діяльності підприємств агропродуктового комплексу та розвитку земельних відносин на інвестиційно-інноваційних засадах (державний реєстраційний номер 0116U000001).

Основними дисциплінами, що викладаються на кафедрі є: «Організація та нормування праці», «Операційний менеджмент», «Маркетинг», «Стратегія підприємства», «Організація виробництва та планування на підприємствах АПК», «Аграрний маркетинг», «Управління змінами», «Управління проектами», «Бізнес-планування», «Маркетингові дослідження», «Управління конкурентоспроможністю підприємства», «Організація підприємницької діяльності та агробізнесу», «Організація біржової діяльності», «Організація виробництва», «Планування і контроль на підприємстві», «Організація агросервісу».

Найбільш вагомими науковими розробками кафедри на сучасному етапі: розробка теоретико-методологічних основ управління формуванням і використанням ресурсного потенціалу аграрного сектора економіки (автор – професор О.В. Ульяновко); розробка формуляра типового бізнес-плану аграрного проекту (автори – професор О.В. Ульяновко, викладач А.В. Кучер); вдосконалення окремих положень оцінки земель сільськогосподарського призначення (автор – доцент О.В. Бухало).

Досягненнями останніх років є публікація монографій:

О.В. Ульяновко Формування та використання ресурсного потенціалу в аграрній сфері. – Харків, 2006; Ресурсний потенціал аграрного сектора економіки України: управлінський аспект – Суми, 2009; Економіко-екологічні засади раціонального формування та використання машинно-тракторного парку – Харків, 2010; Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств та стратегічні аспекти її формування. – Харків, 2011; Економічна ефективність виробництва овочів. – Харків, 2011; Конкурентний потенціал підприємств лісового господарства. Стратегічні аспекти його формування. – Харків, 2014. А.О. Гуторов Економічне обґрунтування раціональних розмірів сільськогосподарських підприємств: теорія та практика. – Харків, 2012. Кошкалда І.В. Земельні відносини в аграрному секторі економіки України. – Харків, 2012., О.В. Бухало Організація ефективного землекористування в сільськогосподарських підприємствах. – Харків, 2012.

Кафедра пропонує сільськогосподарським підприємствам такі науково-практичні послуги: визначення стратегії розвитку під-

2018

приємства, складання бізнес-плану; пропозиції щодо структурної перебудови підприємства; формування перспективної моделі спеціалізованого підприємства; впровадження інноваційних, ресурсо-, енергоощадних технологій; формування внутрішнього економічного механізму господарювання підприємства; розробка інвестиційних програм

розвитку підприємства; розробка стратегічних карт розвитку підприємств; експертна оцінка вартості землі; розробка консультаційних проектів з вирішення земельних відносин у реструктуризованих підприємствах; розробка бізнес-планів аграрних проектів та надання консультацій щодо бізнес-проектів у аграрній сфері.

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ І АДМІНІСТРУВАННЯ

*Перший ряд (зліва направо): Шарко Інна Олександрівна, Ярута Марина Юріївна, Гуторов Олександр Іванович, Позігун Алла Григорівна, Шиян Наталія Іванівна;
Другий ряд (зліва направо): Нагаєв Віктор Михайлович, Сисоева Світлана Ігорівна, Гуторова Олена Олександрівна, Таран Оксана Миколаївна, Грошев Сергій Володимирович, Кондратюк Наталя Віталіївна, Фастівець Дмитрій Леонідович, Ковтун Ольга Василівна.*

Тема наукових досліджень: «Теоретичні і методологічні засади управління розвитком агропромислового виробництва і сільських територій на інноваційній основі» (державний реєстраційний номер 0115U006916).

На кафедрі менеджменту і адміністрування викладаються такі дисципліни: менеджмент, адміністративний менеджмент, самоменеджмент, стратегічне управління, управління персоналом, управління інноваціями, обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків, економіка і організація інноваційної діяльності, інноваційний розвиток підприємства, менеджмент в сільськогосподарському виробництві, менеджмент і маркетинг в лісовому господарстві, менеджмент організації, менеджмент персоналу, публічне адміністрування, методика викладання у вищій школі, інвестиційний менеджмент, інноваційний менеджмент, конфліктологія, дипломатичний протокол, міжнародний менеджмент, корпоративне управління, стратегічне управління підприємством, менеджмент в сільськогосподарському виробництві, менедж-

мент та маркетинг в лісовому господарстві, менеджмент в АПК, менеджмент у захисті рослин, менеджмент у карантині рослин, ділове адміністрування, кадрова політика і державна служба, територіальне управління.

На кафедрі функціонує навчально-науковий центр удосконалення дидактичних основ підготовки управлінських кадрів аграрного профілю. З ініціативи кафедри створено Харківську обласну громадську організацію «Науковий центр дидактики менеджмент-освіти».

Викладачі кафедри здійснюють керівництво науковими студентськими гуртками з дисциплін; підготовкою студентських публікацій у збірниках наукових праць; беруть участь у наукових конференціях; готують студентів до олімпіад обласного та всеукраїнського рівнів; проводять конкурси на кращий курсовий проект та кращий звіт з комплексної виробничої практики.

Співробітники кафедри надають постійну допомогу виробництву. На кафедрі укладені договори з дев'ятьма підприємствами Харківської області. Щороку для виробництва Харківської області проводяться науково-практичні конференції, семінари, дні інформації, надається методична допомога господарствам, нада-

ються консультації працівникам підприємств та закладів, проводяться виставки, читаються лекції за напрямками: розробка стратегій розвитку підприємства, методологія визначення існуючої стратегії; формування моделі сучасного садівницького підприємства; удосконалення системи управління персоналом підприємства, розробка напрямів оптимізації чисельності працівників; удосконалення господарського механізму функціонування та розвитку аграрного підприємства; надання консультативної допомоги агровиробникам, органам місцевого самоврядування в реалізації проектів і програм господарського, соціального і культурного розвитку сільських територій; розрахунок прогностичних показників розвитку молочного скотарства з урахуванням сезонної компоненти; надання консультативних послуг з розробки організаційно-управлінської структури, служб її забезпечення, функціонування сільсько-господарських підприємств; оцінка інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств; економіко-екологічна оцінка стану та використання земельних ресурсів; науково-методичне забезпечення аналізу тенденцій формування та використання різних категорій земель.

2018

КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ І МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

*Перший ряд (зліва направо): Кучер Леся Юріївна, Пахуча Еліна Вікторівна, Олійник Таміла Іванівна, Лебединська Ольга Іванівна, Лещенко Лариса Олександрівна;
Другий ряд (зліва направо): Кітов Владислав Євгенович, Кот Анна Григорівна, Філімонов Юрій Леонідович, Пащенко Юлія Валентинівна, Мещераков Володимир Євгенійович.*

Тема наукових досліджень: «Формування конкурентоспроможної діяльності сільськогосподарських товаровиробників в умовах міжнародної інтеграції» (державний реєстраційний номер 0116U003886).

Кафедра забезпечує викладання таких дисциплін: «Економіка підприємства», «Економіка природокористування», «Логістика», «Основи зовнішньоекономічної діяльності», «Основи наукових досліджень», «Екологічний менеджмент», «Аграрна політика», «Регіональна економіка», «Проектний аналіз», «Економічна діагностика», «Економіка галузей сільського господарства», «Економіка сільськогосподарського виробництва», «Управління потенціалом підприємства», «Методологія наукових досліджень», «Потенціал і розвиток підприємства», «Інвестування», «Економіка праці й соціально-трудова відносинами», «Економіка і підприємництво, менеджмент», «Управління якістю», «Економічне управління підприємством», «Інтелектуальний бізнес», «Соціальна відповідальність», «Інвестиційний аналіз», «Світове сільське господарство та ЗЕД».

Пріоритетними напрямками розвитку науки за темами досліджень кафедри є: інституціональні засади розвитку аграрного сектору, логістична стратегія розвитку аграрних підприємств, теоретико-методологічні та практичні засади формування витрат в сільськогосподарських підприємствах, економічні засади управління інноваційними проектами аграрних підприємств, формування стратегії інтеграції аграрних підприємств до оптового ринку овочевої продукції, прогнозування стану та діяльності підприємств, соціоекономічний розвиток сільськогосподарських підприємств в умовах міжнародної інтеграції, формування собівартості та шляхи підвищення ефективності витрат у сільськогосподарських підприємствах, формування прибуткової діяльності підприємств.

Кафедра пропонує аграрним підприємствам такі науково-практичні послуги: оцінка інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств та економічне обґрунтування проектних інвестиційних пропозицій, екологічна паспортизація сільськогосподарських підприємств, економіко-екологічна оцінка стану та використання земельних ресурсів, науково-методичне забезпечення аналізу тенденцій формування та використання різних категорій земель, у т.ч. сільськогосподарського призначення, розробка бізнес-планів, інноваційно-інвестиційних аграрних проектів, оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу аграрних підприємств, обґрунтування пріоритетних напрямів інтенсифікації виробництва сільськогосподарської продукції.

КАФЕДРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ, КОНСАЛТИНГУ І ТУРИЗМУ

Зліва направо: Сирій Володимир Миколайович, Проценко Наталія Миколаївна, Дьоміна Вікторія Михайлівна, Бутенко Тетяна Андріївна, Синявіна Юлія Вікторівна, Сотников Юрій Олексійович.

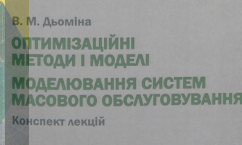
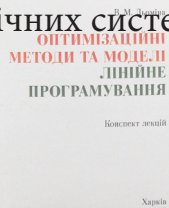
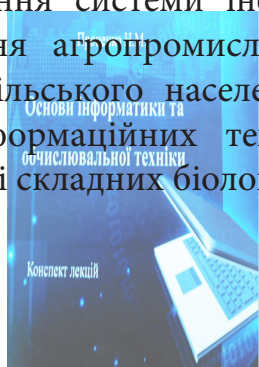
Тема наукових досліджень: «Інформаційне забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств агропродовольчого комплексу».

Кафедра бере участь у підготовці бакалаврів і магістрів за всіма спеціальностями, викладаючи дисципліни: інформатика, інформаційні системи і технології, моделювання економічних та технологічних процесів, аграрний консалтинг.

Тематика науково-дослідної роботи викладачів кафедри: Інформаційно-консультативне забезпечення ефективної діяльності агропідприємств; управління інвестиційно-інноваційною діяльністю агропідприємств; моделювання систем стратегічного управління на рівні регіону; вдосконалення системи інформаційного забезпечення агропромислового виробництва і сільського населення; використання інформаційних технологій при дослідженні складних біологічних систем;

комп'ютерне моделювання в технологіях переробки та збереження сільськогосподарської продукції.

Основними завданнями, що стоять перед факультетом є: ліцензування освітньої діяльності по підготовці фахівців освітнього рівня «бакалавр» галузі знань 07 – «Управління та адміністрування» спеціальності 075 «Маркетинг» та галузі знань 24 – «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм»; формування навчально-методичного забезпечення дисциплін за спеціальностями 281 «Публічне управління та адміністрування» і 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність» за освітніми рівнями «бакалавр» і «магістр»; підготовка науково-педагогічного персоналу з науковим ступенем доктора наук; поліпшення профорієнтаційної роботи серед абітурієнтів Харківської та інших областей України, а також серед випускників Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва та інших вищих навчальних закладів; розробка господарсько-договірних тем та кваліфікаційних робіт із запровадженням інновацій; розширення переліку баз практик у передових підприємствах, установах та організаціях аграрного спрямування для підвищення ефективності практичної підготовки студентів; активізація застосування новітніх інформаційних технологій в навчальному процесі з метою удосконалення організації самостійної роботи студентів;

КАРПІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. В. В. ДОКУЧАЄВА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ І ФІНАНСІВ

1958

**ФАКУЛЬТЕТ
ОБЛІКУ І ФІНАНСІВ**

1958

Декан факультету обліку і фінансів кандидат економічних наук,
доцент О.В. Горох

Факультет обліку і фінансів було засновано в 1958 році. Одним із перших напрямів підготовки університету і найпопулярнішим у наші часи є економічний профіль, зокрема спеціальності «Облік і оподаткування» і «Фінанси, банківська справа та страхування», навчання за якими забезпечує факультет обліку і фінансів. За історію існування факультетом обліку і фінансів підготовлено понад 7000 фахівців.

Перший випуск спеціалістів і кваліфікацією «Бухгалтер-економіст» відбувся у червні 1962 р. Більшість із цих випускників згодом здобули ступені кандидата та доктора економічних наук і очолили кафедри бухгалтерського обліку в Дніпропетровському, Харківському, Луганському, Костромському, Курському, Алма-Атинському та інших сільськогосподарських інститутах.

Успішному розвитку факультету в різні роки сприяли А.І. Скворцов, О.Ф. Фортунатов, С.Д. Бутко, О.Ф. Галкін, В.Я. Амбросов, М.Ф. Огійчук, В.К. Горкавий, О.В. Олійник, В.В. Ярова, Г.П. Пасемко.

Професор Скворцов Олександр Іванович народився в 1848 р. Навчався у Московському сільськогосподарському інституті. У 1891 р. захистив магістер-

ську дисертацію на тему: «Вплив парового транспорту на сільське гос-подарство» (Варшава, 1890 р.).

Учений О.І. Скворцов активно займався науковою діяльністю, яка була присвячена проблемам економіки землеробства. Він автор таких праць: «Нові продукти земельного влаштування селян», «Економічні етюди. Економічні причини голодовок і заходи щодо їх переборення», «Основи політичної економії», «Економічні основи землеробства». Професор О. І. Скворцов як талановитий педагог був одним із засновників «Гуртка любителів природознавства, сільськогосподарства і лісівництва при Ново-Олександрійському інституті». Саме ідеї видатного економіста лягли в основу теоретико-економічного обґрунтування століпінської аграрної реформи (1906–1917 рр.).

СКВОРЦОВ Олександр Іванович
(нар. 1848-? рр.)

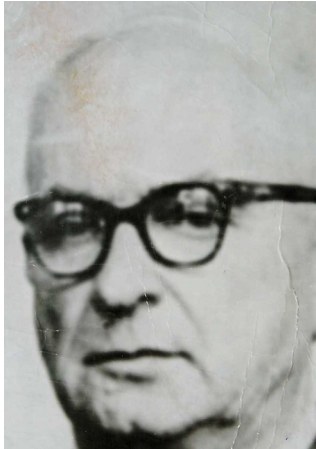

ФОРТУНАТОВ
Олексій Федорович
(1856-1925 рр.)

Професор Олексій Федорович Фортунатов у 1894 р. був запрошений В.В. Докучаєвим до Ново-Олександрійського інституту сільськогосподарства і лісівництва, де заснував кафедру загальної, сільськогосподарської і лісної статистики. Учений – автор понад 250 наукових праць, більшість з яких є статистичними або пов'язаними зі статистикою.

2018

Особливу популярність Олексію Федоровичу принесла праця «Урожай ржи» (1893 р.). Вона увійшла до фонду класичної літератури із сільськогосподарської статистики і до цього часу є зразком для

БУТКО Степан Данилович
(1894-1964 рр.)

проведення наукових статистичних досліджень в аграрній сфері виробництва.

Починаючи в другій половині ХХ століття здійснювали плідну працю професори, завідувачі кафедри статистики та обліку – Степан Данилович Бутко (1948-1962 рр.) та Олександр Федорович Галкін (1962-1984 рр.). Вони підготували понад 50 кандидатів економічних наук для вищих навчальних закладів і науково-дослідних інститутів України. У

1968 р. на базі кафедри статистики та обліку було створено дві кафедри: бухгалтерського обліку; статистики та економічного аналізу. У той час науковцями факультету уперше в Україні було видано навчальний посібник «Бухгалтерський облік у колгоспах» за редакцією С.Д. Будка та підручник «Сільськогосподарська статистика з основами економічної статистики» О.Г. Христича.

Наприкінці 90-х років ХХ сторіччя розпочалася реорганізація вищої школи у

зв'язку з чим змінюються навчальні плани і факультет починає готувати економістів з бухгалтерського обліку і фінансів. Подальші зміни навчальних програм обумовлюють перехід з початку на триступеневу, а з 2006 р. – на двохступеневу підготовку фахівців.

Подальшому успішному розвитку факультету сприяли відомі діячі науки: В.Я. Амбросов, В.К. Горкавий, М.Ф. Огійчук, О.В. Олійник.

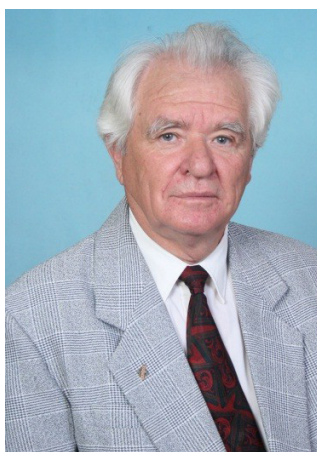
Доктор економічних наук, професор Володимир Якович Амбросов є автором і співавтором понад 700 публікацій, серед яких 107 підручників і навчальних посібників, монографії, 88 науково-методичні рекомендації. Під науковим керівництвом Володимира Яковича підготували і захистили дисертації 19 аспірантів і 4 докторанти.

Володимир Якович нагороджений п'ятьма медалями ВДНГ СРСР, дипломом ВДНГ України, медалями «За трудову доблесть», «Ветеран праці», Почесною відзнакою Української академії аграрних наук, Почесною грамотою Міністра освіти і науки України, Дипломом обласного конкурсу «Вища школа Харківщини – Кращі імена», Трудовою відзнакою «Знак пошани» Міністерства аграрної політики України, Дипломом за вагомий внесок у розвиток науки і техніки та інженерної справи Інженерної академії України.

Дослідження і видавнича робота завідувача кафедри бухгалтерського облі-

АМБРОСОВ
Володимир Якович
(1936-2014 рр.)

ОГІЙЧУК
Микола Феодосійович
(нар. 1937 р.)

Мінагрополітики України.

Микола Феодосійович нагороджений медаллю «Ветеран праці» й трудовими відзнаками – «Відмінник освіти України», «Знак Пошани», «Відмінник аграрної освіти та науки III ступеня», а також «Почесною грамотою Президента України», «Почесною грамотою Міністерства освіти України», «Почесною грамотою Харківської обласної державної адміністрації та обласної ради». Він був визнаний кращим завідувачим кафедри на обласному конкурсі «Кращі імена Харківщини» Рішенням експертної Ради асамблеї ділових кіл України присвоєно почесне звання «Ділова людина України».

За активне сприяння методичному забезпеченню бухгалтерсько-фінансової діяльності у сфері АПК Микола Феодосійович Огійчук нагороджений грамотою Федерації аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України з врученням йому золотого нагрудного знаку ФАБФ АПКУ і присвоєнням звання почесного члена Федерації.

Кандидат економічних наук, професор Володимир Кузьмич Горкавий розробив і впровадив у навчальний процес

ку і аудиту ХНАУ ім.В.В. Докучаєва, кандидата економічних наук, професора Миколи Феодосійовича Огійчука отримали схвалення двадцяти вищих навчальних закладів Міністерства освіти та науки, Міністерства фінансів,

20 навчально-контролюючих програм для автоматизованого навчання студентів з використанням персональних комп'ютерів. Учений є автором першого в Україні підручника «Статистика» для вищих аграрних навчальних закладів I–IV рівнів акредитації (1995 р.). Він є автором 200 публікацій стосовно проблем аграрної економіки статистики та економічного аналізу. Володимир Кузьмич є переможцем Всеукраїнського конкурсу навчальної літератури (1997 р.) та виставки-ярмарку науково-педагогічних ідей «Освіта Харківщини» (1998 р.). Його нагороджено трудовою відзнакою «Знак Пошани», знаками «Відмінник вищої школи», «Відмінник аграрної освіти та науки» III ступеня.

Завідувач кафедри фінансів ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, доктор економічних наук, професор Олександр Васильович Олійник – автор понад 175 наукових та навчально-методичних праць. Він є автором та співавтором восьми монографій, десяти навчальних посібників з фінансових дисциплін, три з яких мають гриф

ГОРКАВИЙ
Володимир Кузьмич
(нар. 1939 р.)

ОЛІЙНИК
Олександр Васильович
(нар. 1960 р.)

2018

Міністерства освіти і науки України. Олександр Васильович з 2007 по 2016 р. очолював спеціалізовану вчену раду по захисту кандидатських дисертацій по спеціальності «Економіка і управління підприємствами». Є головним редактором Вісника ХНАУ Серія «Економічні науки». Підготував тринадцять кандидатів економічних наук та одного доктора економічних наук.

Нагороджений почесним знаком «Відмінник аграрної освіти і науки України» III ступеня, Відмінник аграрної освіти і науки України II ступеня, Почесною грамотою міністерства Освіти і науки України та Грамотою Верховної Ради України; має Знак Пошани.

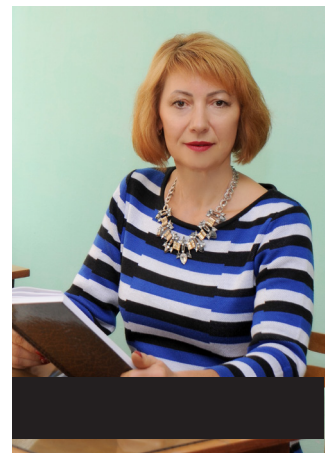
ЯРОВА
Валентина Василівна
(нар.1964 р.)

Ярова Валентина Василівна – завідувач кафедри статистики і економічного аналізу ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, кандидат економічних наук, доктор філософії в економічних науках, доцент. Результати науково-дослідних робіт Валентини Василівни опубліковані у 5 колективних монографіях, у 43 наукових статтях. Вона є співавтором навчальних посібників «Теорія статистики», «Математична статистика», «Аграрна статистика». Член спеціалізованої вченої ради К 64.803.01 ХНАУ ім. В.В. Докучаєва зі спеціальності 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством». Нагороджена знаком «Відмінник аграрної освіти та науки III ступеня».

Завідувач кафедри економічної теорії ХНАУ ім. В.В. Докучаєва, доктор наук з державного управління, професор Пасемко Галина Павлівна – автор понад 200 наукових і навчально-методичних праць, із них 130 – наукові, 45 – навчально-методичного характеру. Серед них 10 монографій, у тому числі одноосібна на тему: «Державне регулювання аграрних відносин в умовах соціально-економічних трансформацій» (2012 р.); навчальні посібники: «Державне та регіональне управління» (2018 р.), «Державне управління в економічній сфері» (2018 р.), «Національна економіка» (2013 р.), «Політична економія» (2011 р.) «Економічна теорія» (2009 р.), «Міжнародна економіка» (2005 р.).

Нагороджена подяками Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва (1987, 1991, 1997 рр.), грамотами Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва (1998, 2014 рр.), грамотою Головного управління освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації (2009 р.).

Першим деканом факультету обліку і фінансів була доцент кафедри статистики і економічного аналізу

ПАСЕМКО
Галина Павлівна
(нар. 1960 р.)

ПОСИЛАЄВА
Катерина Іванівна
(нар. 1953 р.)

Катерина Іванівна Посилаєва, яка очолювала факультет протягом 2005-2009 рр.

З 2009 по 2010 роки факультет очолював доцент кафедри статистики і економічного аналізу Сергій Іванович Панченко.

Протягом 2010-2016 рр. деканом факультету обліку і фінансів була кандидат економічних наук, доцент Ірина Михайлівна Сафронська.

У 2017 року деканом факультету обліку і фінансів було обрано кандидата економічних наук, доцента Олександра Володимировича Гороха. Заступником декана з навчально-виховної роботи призначено кандидата економічних наук, доцента Вікторію Олександрівну Велієву, з наукової роботи – кандидата економічних наук, доцента Інну Володимирівну Горковенко, з виховної роботи у гуртожитку – кандидата економічних наук, доцента Ірину Іванівну Рагуліну.

Факультет обліку і фінансів здійснює навчання студентів за спеціальностями «Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування». За всю історію існування факультетом підготовлено понад 6000 фахівців.

Випускники факультету працюють на посадах провідних спеціалістів обласних і районних департаментів агропромислового комплексу, банків, КРУ,

головними спеціалістами сільськогосподарських підприємств України та країн близького зарубіжжя.

Багато випускників успішно закінчили магістратуру за кордоном, та очолюють фінансово-аналітичні відділи закордонних компаній, є консультантами іноземних фірм з фінансових інвестицій.

Факультет обліку та фінансів ХНАУ ім. В.В. Докучаєва пишається своїми випускниками, які продовжують навчання в аспірантурі, працюють за фахом на підприємствах різних організаційно-правових форм, в органах державного управління, у фінансово-кредитних установах різних регіонів України.

Діяльність факультету багатоаспектна, багатогранна. Значну увагу на всіх етапах його розвитку приділяють навчальній роботі, зміст якої полягає у вдалому поєднанні практичної і теоретичної підготовки з гуманітарних, фундаментальних, професійних дисциплін.

На факультеті активно впроваджують новітні технології навчання. Зокрема, у навчальному процесі задіяні комп'ютерні класи та мультимедійне обладнання, що дозволяє підвищити якість надання освітніх послуг.

Важливою складовою діяльності викладачів факультету є методична робота. Проведення конкурсів на кра-

2018

щий підручник, навчальний посібник, кращу методичну розробку серед викладачів факультету сприяє підвищенню ефективності організації методичної роботи у ХНАУ ім. В.В. Докучаєва в цілому. Нині забезпечення методичними матеріалами дисциплін, закріплених за кафедрами факультету становить більше 95 %.

Наукову роботу на факультеті спрямовано на вирішення актуальних завдань, упровадження наукових розробок у навчальний процес та підготовку науково-педагогічних кадрів. Вона є ключовим засобом підвищення якості підготовки фахівців, розширення їх професійного світогляду, здатності самостійно вирішувати складні теоретичні та практичні завдання, постійно поглиблювати свої знання, безперервно вчитись та самовдосконалюватись.

Вагомі здобутки має професорсько-викладацький колектив факультету в науковій роботі. За останні п'ять років викладачами й аспірантами було захищено 4 докторських і 20 кандидатських дисертацій. Результати наукових досліджень викладачів обговорюються на конференціях, публікуються в наукових виданнях. Вже традиційним є проведення конференцій, семінарів, круглих столів на кафедрах факультету.

Наукова робота студентів – це підготовка наукових доповідей, рефератів, публікація статей у збірниках наукових праць, участь у Всеукраїнських студентських олімпіадах та наукових студентських конференціях.

Більше 80 % студентів факультету беруть активну участь у науковій роботі. На базі кафедр діють студентські наукові гуртки.

Наші студенти є переможцями обласних, Всеукраїнських конкурсів наукових робіт, вузівських та Всеукраїнських олімпіад.

Виховна робота, яку проводять на

факультеті, забезпечує розвиток особистості студента, його самовдосконалення і самореалізацію на основі актуалізації духовно-моральних, інтелектуальних та культурних цінностей, формування активної громадянської позиції.

Важливу роль у формуванні справжнього фахівця АПК України має спортивне життя. Тому, студенти факультету обліку і фінансів вміло поєднують навчання та спорт. Беруть участь та стають переможцями у спортивних змаганнях з шахів, футболу, волейболу, баскетболу, легкої та важкої атлетики. Протягом семи років факультет посідає призові місця у загальній спартакіаді серед факультетів ХНАУ ім. В.В. Докучаєва.

Також студенти факультету обліку і фінансів і активно приймають участь у художній самодіяльності університету. Зокрема, у таких заходах, як «Туристичний зліт ХНАУ», конкурсі дебютантів «Докучаєв ФЕСТ», концертах «Студентська осінь» та «Студентська весна», конкурсах «Міс ХНАУ» та «Містер ХНАУ», у святкуванні Масляної та багатьох інших заходах.

Сьогодення факультету – це сучасні технології навчального процесу, потужна матеріальна база, глибока теоретична та практична підготовка студентів, які після закінчення факультету є затребуваними фахівцями на ринку праці.

КАФЕДРА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І АУДИТУ

Зліва направо: Г.А. Ткачова, Ю.С. Нежид, В.Є. Тредіт, Л.О. Сколотій, С.І. Василішин, Л.А. Булах, М.Ф. Огійчук, М.І. Беленкова, І.В. Сколотій, О.В. Утенкова, О.В. Ковальова, І.І. Рагуліна.

Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту є провідною випусковою кафедрою, що забезпечує підготовку студентів за спеціальністю «Облік і оподаткування».

Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту є однією з найпотужніших наукових та навчальних центрів країни. Колектив кафедри пишається своєю науковою школою, яка розробила систему бухгалтерського обліку для сільськогосподарських підприємств, використовувану на теренах колишнього СРСР. У роки незалежності кафедра постійно підтверджувала свій високий професіоналізм, виконуючи методологічні та практичні розробки на замовлення Міністерства аграрної політики і продовольства України, видаючи навчальну літературу й неодноразово перемагала на Всеукраїнських конкурсах та виставках.

Зокрема, підручник «Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами», за авторством колективу кафедри на чолі з професором, завідувачем кафедри М.Ф. Огійчуком, використовується нині у більшості вищих навчальних закладах України, де готують фахівців з

обліку і аудиту.

Студенти спеціальності «Облік і оподаткування», під керівництвом викладачів кафедри, займають призові місця на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт у галузі «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит», у Всеукраїнському конкурсі на кращу письмову роботу з податково-бухгалтерської тематики «Молодий експерт України», що проводився газетою «Все про бухгалтерський облік» (2017 р.).

12 червня 2017 р. Сертифікованим інститутом спеціалістів з управлінського обліку (CIMA / Chartered Institute of Management Accountants (Великобританія) було визнано якість навчальних програм для фінансових фахівців ХНАУ ім. В.В. Докучаєва та акредитовано навчальні програми підготовки спеціалістів з обліку і оподаткування. Випускники вказаної спеціальності звільняються від здачі 3 іспитів першого рівня і зможуть розпочати професійну сертифікацію CIMA з кейс-стаді операційного рівня одночасно з отриманням ними відповідного ступеня (бакалавра або магістра).

Завідувач кафедри професор М.Ф. Огійчук очолює Харківське територіальне відділення Федерації аудиторів, бухгалтерів та фінансистів АПК України, до складу якої входять 125 членів, в тому числі всі викладачі кафедри бухгалтерського обліку і аудиту.

Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту, як партнер Інституту привілейованих управлінських бухгалтерів CIMA (Великобританія), приймає участь у поширенні глобальних принципів управлінського обліку.

2018

КАФЕДРА СТАТИСТИКИ І ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Зліва направо: О.С. Ментей, Ю.С. Герасименко, Р.М. Остапенко, В.О. Велієва, В.В. Ярова, В.К. Горкавий, К.І. Посилаєва, Л.Ф. Данько, В.В. Посилаєв.

Кафедра статистики і економічного аналізу є випусковою кафедрою, яка забезпечує підготовку студентів за спеціальностями «Облік і оподаткування» та «Фінанси, банківська справа і страхування».

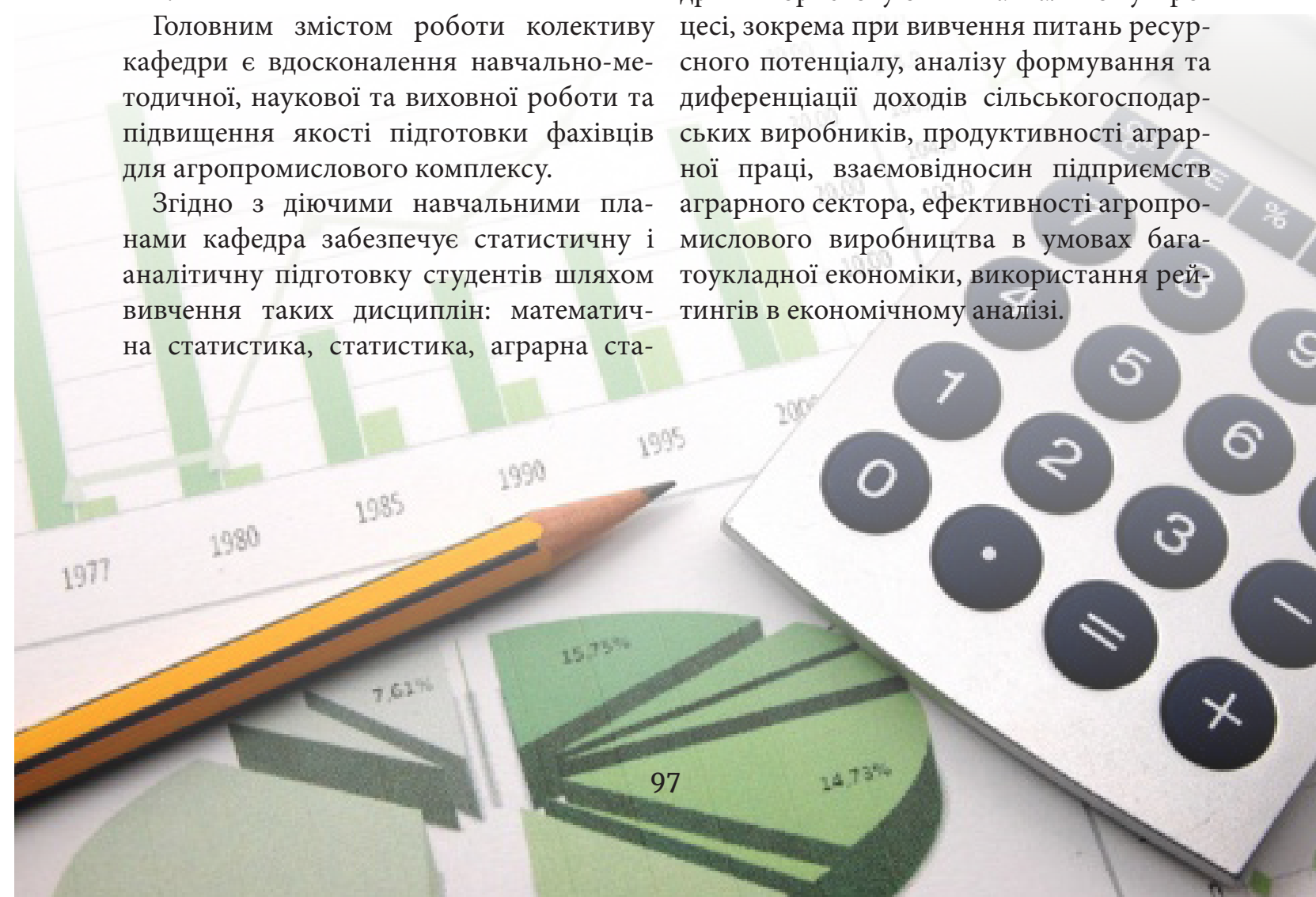
Головним змістом роботи колективу кафедри є вдосконалення навчально-методичної, наукової та виховної роботи та підвищення якості підготовки фахівців для агропромислового комплексу.

Згідно з діючими навчальними планами кафедра забезпечує статистичну і аналітичну підготовку студентів шляхом вивчення таких дисциплін: математична статистика, статистика, аграрна ста-

тистика, статистика ринку, економетрія, економіко-математичне моделювання, економічний аналіз, аналіз господарської діяльності, фінансовий аналіз, соціальна відповідальність, стратегічний аналіз. Крім того, на технологічних факультетах викладачі кафедри забезпечують вивчення курсу «Статистика», а в Інституті міжнародної освіти та підвищення кваліфікації – навчальних дисциплін «Статистика», «Аналіз господарської діяльності» і «Фінансовий аналіз».

Обсяг методичних посібників зі статистичних і аналітичних дисциплін, виданих за останні п'ять років, становить близько 100 друкарських аркушів.

Результати наукових досліджень кафедри використовують в навчальному процесі, зокрема при вивченні питань ресурсного потенціалу, аналізу формування та диференціації доходів сільськогосподарських виробників, продуктивності аграрної праці, взаємовідносин підприємств аграрного сектора, ефективності агропромислового виробництва в умовах багатокладної економіки, використання рейтингів в економічному аналізі.

КАФЕДРА ФІНАНСІВ

*Перший ряд (зліва направо): М.Р. Ярмак, В.С. Міценко, Г.О. Нагаєва, О.В. Олійник, О.Ю. Скоромна, Ю.В. Вашечко;
Другий ряд (зліва направо): О.В. Левченко, Т.В. Калашнікова, О.В. Горюх, В.В. Макогон, М.О. Євдокімова.*

Кафедру фінансів – одну з наймолодших кафедр нашого університету. Кафедра була створена 27 липня 1997 р. на базі кафедри бухгалтерського обліку і фінансів. Кафедра забезпечує підготовку спеціалістів усіх форм навчання на факультетах обліку і фінансів, менеджменту і економіки, інженерів землевпорядкування, захисту рослин. Викладачі кафедри приймають участь у отриманні другої вищої освіти слухачами Інституту міжнародної освіти та підвищення кваліфікації.

За роки існування кафедрою підготовлено понад 500 фахівців у сфері фінансів і бухгалтерського обліку. Це фахівці фінансисти і обліковці для аграрного галузі національної економіки, фінансово-контрольних органів, банківської сфери і податкової інспекції.

Кафедра фінансів повністю забезпечена навчальними програмами дисциплін. Нормативні документи надходять на кафедру централізовано, по направленню адміністративних органів університету і зберігаються на кафедрі за видами діяльності.

Плідною є видавнича діяльність кафедри фінансів, за час існування якої видано понад 50 підручників і навчальних посібників, майже 10 монографій, більше 200 методичних розробок, декілька десятків наукових статей. За останні десять років кафедрами факультету видано 5 навчальних посібників з грифом МОН України і Мінагрополітики України.

2018

КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Зліва направо: О.С. Колесник, Г.Є. Бесєдіна, Г.П. Пасемко, Н.В. Порохняк, С.В. Довгаль, Л.Г. Бага.

Кафедра здійснює підготовку фахівців у ВНЗ IV рівня акредитації. На ній викладаються дисципліни: «Політична економія», «Економічна теорія», «Історія економіки та економічної думки», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Міжнародна економіка», «Аграрна політика», «Міжнародні економічні відносини», «Глобальна економіка», «Сучасні економічні теорії», «Державне та регіональне управління», «Державне управління в економічній сфері».

Кафедрою щорічно виконується значний обсяг наукової, методичної та виховної

роботи. Вона бере участь у розробці комплексної наукової програми «Трансформація аграрних відносин в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації 0114U005033, 2014-2018рр.).

Викладачі кафедри беруть активну участь у наукових, міжнародних, республіканських, університетських конференціях. Традиційним на протязі останніх 15-ти років стало проведення кафедральної конференції «Докучаєвські читання», яка готується всіма викладачами кафедри спільно зі студентами університету. Дана конференція є продовженням вікових історичних традицій університету в дослідженні та популяризації економічної теорії.

На високому рівні кафедра здійснює організацію студентських науково-дослідних робіт, використовуючи такі її форми як наукових гурток, конкурси студентських наукових робіт та ін. За останні роки поширюються виїзні заняття. Особливою популярністю у студентів користується виїзні заняття у Верховну Раду України, Національний Банк та в інші органи державної влади.

ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Зліва направо: Ю.С. Герасименко – начальник відділу підготовки іноземних громадян, Л.О. Серда – методист М.М. Волошан – керівник інституту, О.С. Різак – начальник відділу міжнародної практики студентів, Є.М. Букарева – диспетчер

Важливу роль в еволюції стратегії освіти і науки у ХНАУ відіграє експорт освіти в інші країни через здобуття іноземними громадянами різних спеціальностей. Кількість іноземних абітурієнтів, що приїжджають на навчання в виші вважається одним із найважливіших показників якості й привабливості національної системи освіти. Випускниками університету є понад 1500 магістрів та більше 100 докторів філософії із понад 90 країн Європи, Азії, Африки, Америки. Здобуваючи освіту, іноземні громадяни засвоюють новітні тенденції, що відбуваються в аграрній освіті. Адаптація бізнес-підходу до освітніх реалій і потреб суспільства, світових стандартів з підсумковим формуванням оптимальної моделі організації зовнішньоекономічної діяльності дозволяє не лише отримати додаткові кошти для розвитку університету, але й сконцентрувати їх для сприяння інтернаціоналізації освіти і науки. Особливої актуальності набувають такі види діяльності як навчання і стажування студентів, аспірантів, докторантів з числа іноземців та осіб без громадянства; отримання другої вищої освіти особами з числа іноземців, розши-

рення сегменту заочної освіти, значний запит на який є у абітурієнтів із СНД; підвищення кваліфікації, навчання для здобуття післядипломної освіти особами з числа іноземців; підготовка до вступу до вищих навчальних закладів та до ЗНО осіб з числа іноземців; прийом кандидатських іспитів, видання та розповсюдження авторефератів, дисертацій; стенографування під час захисту дисертацій, організація, підготовка до захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

М.М. Волошан і Ю.С. Герасименко зі студентами з Марокко

Також інститут має сучасну навчальну базу у сфері підвищення кваліфікації. Підвищення кваліфікації проводиться як за державними замовленням, так і за кошти юридичних та фізичних осіб. Навчальний процес в інституті здійснюється за типовими навчальними планами та програмами з урахуванням вимог сучасного виробництва. Особлива увага приділяється вивченню новітніх досягнень науки і техніки; поширенню і впровадженню у виробництво сучасних технологій, передового досвіду господарювання; дотриманню стандартів якості і безпеки сільськогосподарської продукції, запровадженню ефективної системи охорони та раціонального використання земель сільськогосподарського призначення.

ОБ'ЄДНАНА РАДА СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Актив ОРСС університету

Ініціативною структурою, яка займається захистом інтересів студентів, організацією активного студентського дозвілля, реалізацією творчих ідей та проєктів, є Об'єднана рада студентського самоврядування. Ця організація успішно функціонує з метою створення необхідних умов для самореалізації студентів в інтересах особистості, суспільства, ВНЗ, держави. Команда ОРСС працює для студентів, абітурієнтів, молоді в цілому, а в глобальному розумінні – для розбудови і процвітання могутньої аграрної держави.

Важливу роль відіграє робота інформаційного напрямку, завданням якого є створенням іміджу організації як на рівні університету, так і за його межами, сприяє забезпеченню студентів актуальною інформацією щодо проведення культурно-масових заходів, приурочених до міжнародних, національних та університетських свят, а також про заохочувальні акції та спортивні змагання, займається підготовкою звітів про вищезазначені заходи.

Завдання наукового напрямку полягає у сприянні навчальній, науковій та культурній діяльності студентів, а також гене-

рації і впровадженні нових творчих ідей. До компетенції цієї сфери діяльності входить залучення обдарованих студентів до активної участі у науково-дослідній діяльності, наукових групах та гуртках.

У культурному плані проводиться забезпечення підготовки культурно-масових заходів, свят, конкурсів, концертів, народних гулянь, урочистих зборів, суспільно-політичних заходів та ін., а також створюються умови для організації

дозвілля та масового відпочинку студентів. До щорічних заходів відносяться, такі як: Студентська весна, Докучаєв FEST, Масляна та інші.

Мета діяльності спортивно-масового напрямку – формування стійкого інтересу

ОРСС

студентів до регулярних занять фізичними вправами і спортом, розвиток фізичного потенціалу, забезпечення зайнятості студентів через організацію гуртків і реалізацію освітніх програм фізкультурно-спортивної та туристично-краєзнавчої спрямованості, організація і проведення спортивних, туристсько-спортивних заходів, участь студентів у змаганнях, конкурсах, заходах університетського, міського, регіонального рівня.

У благодійному напрямку проводиться допомога нужденним та розповсюдження інформації серед охочих допомогти. У ХНАУ започатковані такі благодійні заходи: збір крові та фотосесії для збору коштів для людей з важкими захворюваннями. Традиційно на День Святого Миколая діти-сироти Богодухівського дитячого будинку отримують від представників ХНАУ подарунки.

Студенти нашого університету завжди відкриті для нових ідей, готові відстоювати свою аргументовану позицію та прагнуть працювати у формі діалогу з громадськістю.

ФУНДАМЕНТАЛЬНА БІБЛІОТЕКА ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

С.О. Довгалоук, директор
Фундаментальної бібліотеки

Фундаментальна бібліотека – інформаційна основа освітнього простору ХНАУ, від якої значною мірою залежить рівень навчання, професійних знань, умінь і навичок майбутніх аграрників.

Фундаментальна бібліотека Харківського національного аграрного університету підпорядковується Міністерству освіти і науки України.

Витоки славетної історії однієї з найстаріших вишів бібліотек в Україні – ФБ ХНАУ ім. В.В. Докучаєва – починається з 1816 року заснування на території Польщі першого в Російській імперії сільськогосподарського вищого навчального закладу – Інституту землеробського господарства. За часи існування бібліотека разом з інститутом землеробського господарства змінювала не тільки свої адреси, а й назви. У рік відкриття бібліотеки (1816 р.) фонд налічував 250 творів друку, виданих польською, німецькою та французькими мовами.

Найяскравіша сторінка діяльності бібліотеки пов'язана з ім'ям видатно-

го вченого-грунтознавця В.В. Докучаєва, завдяки якому було започатковано формування бібліотечного фонду галузевою літературою. Розпочато комплектування російськомовними виданнями (1873 р.), які заклали основу найціннішого фонду бібліотеки.

До кінця 1876 року фонд налічував 11 тис. томів, у 1892 р. – 14 тис. У період перебазування інституту до Харкова (1914 р.) обсяг фонду бібліотеки становив близько 30 тис. томів. У 30-ті рр. ХХ ст. бібліотека одержує статус Фундаментальної. У 1941 році фонд бібліотеки становив близько 300 тис. примірників.

У роки війни незначну частину бібліотечного фонду було евакуйовано до узбецького міста Катта-Курган, а основну - завалено в підвальні приміщення інституту і замуrowані цеглою. На початку 1960 р. книжковий фонд налічував 450 тис. примірників. У 1977 р. Фундаментальна бібліотека одержує статус Головної бібліотеки методичного об'єднання сільськогосподарських бібліотек Харківщини. ФБ ХНАУ ім. В.В. Докучаєва є членом професійних об'єднань: Асоціації бібліотек України, Асоціації сучасних інформаційно-бібліотечних технологій (АСІБТ), методичних об'єднань бібліотеки ВНЗ міста Харкова.

На сьогодні структура бібліотеки складається з 3-х відділів та 3-х секторів. Обслуговування проводиться на 4-х абонементних та 6-ти читальних залах на 368 місць.

Загальний фонд ФБ ХНАУ ім. В.В. Докучаєва складає 607977 примірників, із них: 206549 примірників – навчальна літерату-

ра, 231321 примірників – наукові видання, 21431 примірник – літературно-художні видання.

Книжковий фонд рідкісних і цінних видань складає 16766 примірників. Перлиною фонду є «Пространное землеописание Российского государства, изданное в пользу учащихся по высочайшему повелению царствующей Екатерины II», видане у 1787 році в Санкт-Петербурзі.

За часи існування бібліотеки її очолювали: з 1876 року – доцент Ф.А. Ціхоцький, потім викладачі університету. Протягом 1915-1998 рр. бібліотеку очолювали К.В. Дубняк, А.Д. Коваленко, П.Н. Кожухарь, М.М. Михайленко, Л.М. Полях.

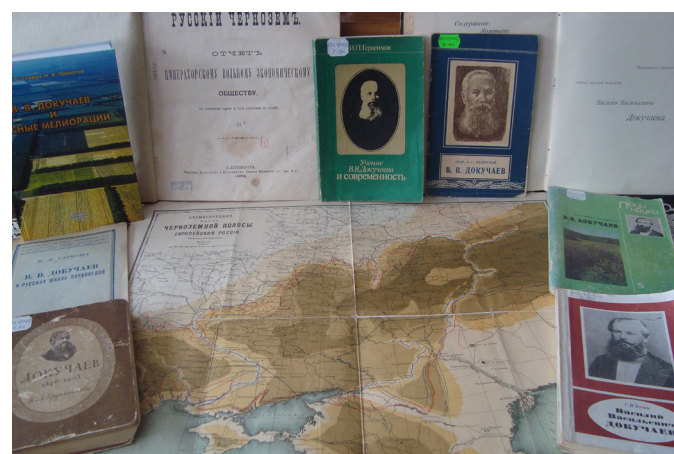
У 1998 - 2010 рр. посаду директора бібліотеки обіймала О.Г. Іванча. За високі досягнення в роботі і професіоналізм у 2009 році нагороджена «Знаком Пошани» II ступеню. У 2010 році Фундаментальну бібліотеку очолила С.О. Довгальок.

Добросовісна праця колективу бібліотеки неодноразова відзначалася нагородами. У 1967 році колектив бібліотеки Харківського сільськогосподарського інституту відзначили Почесною грамотою. У 1988 році Головна бібліотека методичного об'єднання сільськогосподарських бібліотек Харківського регіону

була нагороджена Почесною грамотою як переможець республіканського огляду-конкурсу бібліотек Держпрому УРСР за досягнення в культурно-освітньому та інформаційному обслуговуванні працівників АПК у 1987 році. Велика когорта працівників Фундаментальної бібліотеки в різні часи нагороджувалася грамотами і відзнаками.

Раритети Фундаментальної бібліотеки

Видання присвячені науковій діяльності В.В. Докучаєва

Фундаментальна бібліотека ХНАУ

Читальний зал

МУЗЕЇ УНІВЕРСИТЕТУ

Делегація Республіки Польща у музеї історії ХНАУ(червень 2011 року), зліва направо: радник Президента Польщі Броніслава Комаровського з питань села професор Томас Борескі, відомий польський історик, професор Маріан Марек Дроздовскі та хранитель музею Головної школи сільського господарства у Варшаві пані Кароліна Гробельска, керівник музею Володимир Антонович Зогуля

НАВЧАЛЬНІ ТА НАУКОВІ ЗАКЛАДИ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА, ЯКІ МАЮТЬ З ХНАУ ІМЕНІ В.В. ДОКУЧАЄВА СПІЛЬНЕ ІСТОРИЧНЕ МИНУЛЕ

Головна Школа Сільського Господарства у Варшаві

200
SGGW

НДІ рослинництва, ґрунтознавства і добрив у Пулавах

Відвідування музею історії ХНАУ у червні 2011 року

Музей історії ХНАУ

Музей геології та мінералогії

Музей природи

Музей геодезичних приладів

Музей генезису та географії ґрунтів

Музей генезису та географії ґрунтів

Музей геології та мінералогії

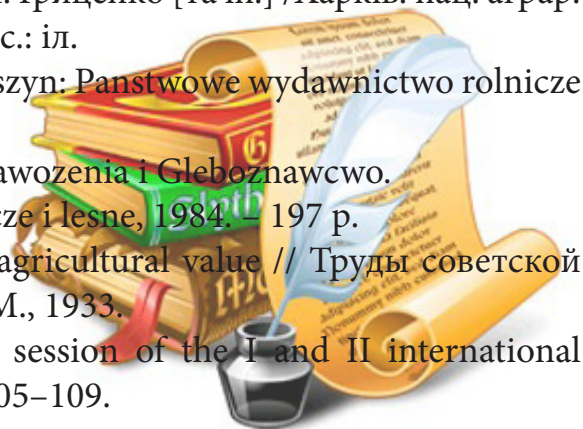
Музей геодезичних приладів

Музей природи

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ТА ІНШИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архів Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва.
2. Російський державний історичний архів (РДІА) – Ф. 1 270 (матеріали Комітету із справ Королівства Польського); Ф. 733 (документи Департаменту народної освіти).
3. Харківський обласний державний архів (ХОДА). – Ф. Р-1148.
4. Центральний державний архів вищих органів влади і управління України (ЦДАВО України). – Ф. 166 (документи Народного комісаріату освіти УСРР).
5. Записки Ново-Александрійського інститута сільськогосподарського господарства і лісового господарства.
6. Записки Харківського сільськогосподарського інститута.
7. Знання: газета Харківського національного аграрного університету імені В. В. Докучаєва.
8. Голикова Е.М. Польский период в истории Харьковского национального аграрного университета им. В. В. Докучаева (1816–1914 гг.) / Е.М. Голикова // Санкт-Петербург. ун-т в XVIII–XX вв.: европейские традиции и российский контекст: тр. Междунар. науч. конф., 23–25 июня 2009 г. / отв. ред. А.Ю. Дворниченко, И.Л. Тихонов. – Санкт-Петербург: Издат. дом Санкт-Петербург. гос. ун-та, 2009. – С. 271–285.
9. Історія Харківського національного аграрного університету імені В. В. Докучаєва / О. М. Голикова, А. І. Кравцов, Р. І. Киричок та ін. / Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Харків., 2011.– 544 с.
10. Докучаєвці /В.К. Пузік, А.І. Кравцов, О.М. Голикова та ін./ Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Харків., 2016.– 288 с.
11. Педагоги-вчені Харківського державного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва: біогр. довід. / упоряд. Р.І. Киричок. – Харків.: Основа, 2001. – 136 с.
12. Фурсенко И.Д. Харьковский ордена Трудового Красного Знамени сельскохозяйственный институт имени В. В. Докучаева: очерки истории / И.Д. Фурсенко. – Киев.: Урожай, 1968. – 168 с.
13. Харківський державний аграрний університет ім. В. В. Докучаєва: нарис / упоряд. Р.І. Киричок. – Харків.: Основа, 1999. – 80 с.
14. Харківський національний аграрний університет імені В. В. Докучаєва. 1816–2006: нарис / Р.І. Киричок, О.М. Голикова, З.І. Гриценко [та ін.] /Харків. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Х.: ХНАУ, 2006. – 367 с.: іл.
15. Pamietnik Puławski. Puławy. 1862–1962. – Cieszyn: Państwowe wydawnictwo rolnicze i lesne, 1965. – 318 p.
16. Pamietnik Puławski. Prace Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa. Zecz. – Warszawa: Państwowe wydawnictwo rolnicze i lesne, 1984. – 197 p.
17. Sokolovsky O.N. About soil structure and its agricultural value // Труды советской секции международного общества почвоведов.– М., 1933.
18. Sokolovsky O.N. Report on the work of the session of the I and II international commissions // Почвоведение. – 1930. – № 3. – С. 105–109.

ЗМІСТ

ЗВЕРНЕННЯ РЕКТОРА ХНАУ, ЧЛЕН-КОРЕСПОНДЕНТА НААН УКРАЇНИ, АКАДЕМІКА АКАДЕМІЇ ЕКОНОМІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ, ДОКТОРА ЕКОНОМІЧ- НИХ НАУК, ПРОФЕСОРА О.М. УЛЬЯНЧЕНКА.....	3
ГОРДІСТЬ І СЛАВА ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ В.В. ДОКУЧАЄВА	5
НАГОРОДИ І ВІДЗНАКИ.....	8
СЛУЖІННЯ АГРАРНІЙ ОСВІТІ І НАУЦІ	10
Керівництво університету.....	11
Агрономічний факультет.....	12
Факультет агрохімії і ґрунтознавства.....	30
Факультет захисту рослин.....	40
Факультет лісового господарства	51
Факультет інженерів землевпорядкування.....	64
Факультет менеджменту і економіки.....	75
Факультет обліку і фінансів.....	89
ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ.....	100
ОБ'ЄДНАНА РАДА СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ.....	101
ФУНДАМЕНТАЛЬНА БІБЛІОТЕКА ХНАУ.....	103
МУЗЕЇ УНІВЕРСИТЕТУ.....	105
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ ТА ІНШИХ ДЖЕРЕЛ.....	106

Наукове видання

ДЖЕРЕЛА АГРАРНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ

Укладачі: чл.-кор. НААН України, професор О. В. Ульяновченко; професори університету А. І. Кравцов, О. М. Голікова; професори: О. І. Гуторов, М. Д. Євтушенко; професори університету: М.М. Ведмідь, О. В. Князь, Є. М. Огурцов, В.М. Петров, Р.М. Шелудько; доценти: О.М. Брагін, С. І. Василішин, В.О. Велієва, М. М. Волошан, О.В. Горох, І. В. Забродіна, С.В. Крохін, Ю. М. Поташов, О. В. Романов, С. В. Станкевич, Ю. Л. Філімонов; старший викладач О.В. Власов; викладач О.М. Трегуб; директор Фундаментальної бібліотеки ХНАУ С.О. Довгалюк, магістр Я.Ю. Минко, співробітник О.М. Пархоменко; голова ОРСС С.М. Приходько.

Дизайн і верстка Я.Ю. Минко

Комп'ютерний набір: Я.Ю. Минко, І.І. Власенко, Л.М. Хлопенко

Фото: Я.О. Макеєв, І.Д. Коноваленко, С.Є. Сержов

Редактори: Н.Г. Войчук, А.М. Чорна

Коректори: М.А. Захарчченко, І.О. Бутильська

Підписано до друку Формат

Гарнітура Minion Pro

Папір офсетний. Друк офсетний.

Наклад 50 прим.

Редакційно-видавничий відділ Харківського національного аграрного університету імені В.В. Докучаєва 62483, Харківська область, п/в «Докучаєвське-2», навчальне містечко ХНАУ, тел. +38 (057) 99-72-70
E-mail. office@knau.kharkov.ua